

**UCHWAŁA NR XIX/84/16
RADY GMINY GŁÓWNO**

z dnia 26 kwietnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016-2023.

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2016.446 j.t.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016-2023, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Głowno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

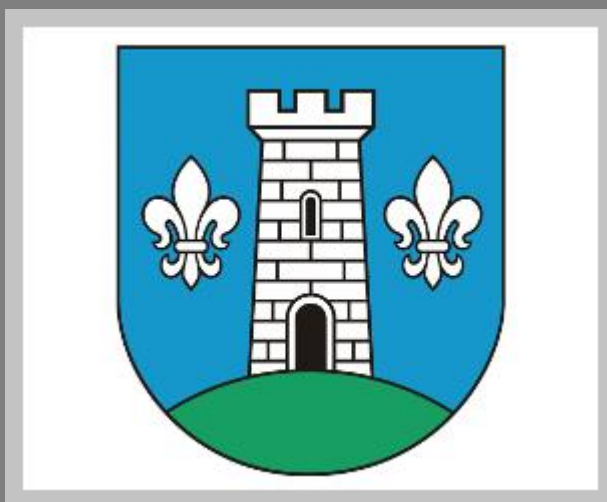
Przewodniczący Rady
Gminy

Łukasz Łukasik

2016

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY GŁÓWNO

NA LATA 2016-2023

Wykonawca

Ingenis Sp. z o.o.

ul. Łąkowa 21/19, 61-879 Poznań

tel. 61 622-29-70, fax 61 622-29-77

e-mail: ingenis@ingenis.pl www.ingenis.pl

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
WSTĘP	5
1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	14
2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO - GOSPODARCZA GMINY GŁOWNO	16
2.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	16
2.2. LUDNOŚĆ - STAN OBECNY I PROGNOZA	18
2.3. STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA I ZATRUDNIENIA	23
2.4. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	27
2.4.1. <i>Obszary Chronione</i>	27
2.4.2. <i>Wody</i>	32
2.4.3. <i>Gleby</i>	41
2.4.4. <i>Czystość powietrza</i>	42
2.4.5. <i>Uciążliwość hałasu</i>	44
2.5. TURYSTYKA	45
2.6. OBIEKTY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	48
2.7. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	51
2.7.1. <i>Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego</i>	51
2.7.2. <i>Infrastruktura techniczna</i>	54
2.7.3. <i>Zaopatrzenie w ciepło i gaz</i>	63
2.7.4. <i>Gospodarka odpadami</i>	64
2.7.5. <i>Energetyka</i>	65
2.7.6. <i>Wyposażenie w sieci i urządzenia infrastruktury teletechnicznej</i>	66
2.8. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	67
2.8.1. <i>Działalność rolnicza</i>	67
2.8.2. <i>Pozarolnicza działalność gospodarcza</i>	69
2.9. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	71
2.9.1. <i>Kultura</i>	71
2.9.2. <i>Edukacja</i>	74
2.9.3. <i>Ochrona Przeciwpożarowa</i>	75
2.9.4. <i>Opieka zdrowotna i pomoc społeczna</i>	76
3. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI SPOŁECZNO - GOSPODARCZEJ GMINY GŁOWNO	79

3.1.	CEL GŁÓWNY NR 1 - AKTYWIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	80
3.1.1.	<i>Cele szczegółowe</i>	80
3.2.	CEL GŁÓWNY NR 2 – ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	85
3.2.1.	<i>Cele szczegółowe</i>	85
3.3.	CEL GŁÓWNY NR 3 - OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	89
3.3.1.	<i>Cele szczegółowe</i>	89
3.4.	CEL GŁÓWNY NR 4 - POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 94	
3.4.1.	<i>Cele szczegółowe:</i>	95
3.5.	CEL GŁÓWNY NR 5 - POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ 100	
3.5.1.	<i>Cele szczegółowe</i>	100
3.6.	HARMONOGRAM PLANOWANYCH ZADAŃ	102
3.6.1.	PLANOWANY ZAKRES ZADAŃ NA ROK 2016 (ZGODNIE Z BUDŻETEM GMINY GŁOWNO)	102
3.6.2.	PLANOWANY ZAKRES ZADAŃ NA LATA 2017 – 2020 (ZGODNIE Z WIELOLETNIM PLANEM FINANSOWYM GMINY)	103
3.6.3.	PLANOWANY ZAKRES ZADAŃ NA LATA 2021 – 2023 (ZGODNIE Z WIELOLETNIM PLANEM FINANSOWYM GMINY)	106
4.	PLAN FINANSOWY REALIZACJI ZADAŃ	108
4.1.	FINANSOWANIE PLANOWANYCH ZADAŃ W 2016 ROKU	109
5.	POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANIAMI NA TERENIE GMINY, POWIATU, WOJEWÓDZTWA, KRAJU I EUROPY	110
6.	OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	113
7.	SYSTEM WDRAŻANIA	116
7.1.	INSTYTUCJA ZARZĄDZAJĄCA PLANEM ROZWOJU LOKALNEGO 2016-2023	116
7.2.	INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA PLAN ROZWOJU LOKALNEGO 2016 - 2023	117
8.	SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	118
8.1.	SYSTEM MONITOROWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	118
8.2.	SPOSOBY OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	119
8.3.	SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	120
8.4.	PUBLIC RELATIONS PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	120
	INDEXY i SPISY	122
	SPIS TABEL	122
	SPIS RYSUNKÓW	122

SPIS WYKRESÓW	123
SPIS FOTOGRAFII	123
ZAŁĄCZNIKI	123

WSTĘP

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 - 2023, zwany dalej Planem, to dokument o charakterze strategicznym określający zadania Gminy Głowno na lata 2016 – 2023, z rozbiem na dwa okresy: lata 2016 - 2020 oraz lata 2021 – 2023.

Dokument przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną Gminy, formułuje cele i opisuje strategie zmierzające do osiągnięcia rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego.

Dokument stanowi podstawę do ubiegania się o fundusze strukturalne UE, dzięki czemu daje możliwość współfinansowania zdefiniowanych zadań inwestycyjnych w ramach środków UE, przyznanych Polsce na lata 2014-2020.

Programy pomocowe, w ramach których Gmina Głowno będzie mogła ubiegać się o dofinansowanie, stanowią kontynuację programów z poprzedniej perspektywy, tj. 2007-2013, a także szereg nowości, szczególnie w odniesieniu do reguł ubiegania się o dofinansowanie.

Pula środków z budżetu UE, jaką przyznano Polsce na dofinansowanie w ramach Funduszy Strukturalnych UE na lata 2014 - 2020, będzie o 10 mld EUR większa i zamknie się w kwocie 82,5 mld EUR. Środki te będą trafiły do beneficjentów za pośrednictwem 5 programów operacyjnych wdrażanych na szczeblu centralnym, 16 regionalnych programów operacyjnych i jednego programu ponadregionalnego.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016-2023 (PRL) jest dokumentem, który określa cele i priorytety polityki rozwoju, prowadzonej na terenie gminy. Stanowi podstawę do opracowania i konkretyzowania przedsięwzięć inwestycyjnych o charakterze społecznym i gospodarczym.

PRL stanowi dokument planistyczny, pomocny w monitorowaniu realizacji przyjętej strategii. Plan określa w precyzyjny sposób:

- kierunki rozwoju gminy w perspektywie lat 2016 – 2023,
- podejmowanie zadań operacyjnych oraz terminy i sposób ich realizacji,
- aktualną sytuację społeczno-ekonomiczną Gminy wraz z uwarunkowaniami zewnętrznymi,
- formułuje cele i zawiera opis działań zmierzających do osiągnięcia efektywnego rozwoju społecznego i gospodarczego,
- szacuje spodziewane efekty planowanych przedsięwzięć i ich wpływ na przebieg procesów rozwojowych,
- wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych gminy.

Celem **Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno 2016 – 2023** jest dążenie do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego przy możliwie najlepszym wykorzystaniu

dostępnych zasobów finansowych, organizacyjnych oraz ludzkich w gminie oraz skoncentrowanie środków na strategicznych działaniach.

Na bazie analizy czynników wpływających na kształtowanie rozwoju lokalnego zostały w ramach PRL wyłonione zadania, które mają na celu poprawę warunków sprzyjających rozwojowi gminy i realizację najistotniejszych dla gminy krótko i długookresowych celów. Przy realizacji zadań zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego uwzględnione zostały zasoby finansowe gminy, możliwości dofinansowania przedsięwzięć z funduszy unijnych oraz z innych źródeł zewnętrznych.

Koncepcja terytorialnego rozwoju od poziomu podstawowej jednostki samorządu terytorialnego jest fundamentalną zasadą w procesie europejskiej integracji gospodarczej, której założeniem jest m.in. ograniczenie roli instytucji centralnych na rzecz regionalnych i lokalnych jednostek terytorialnych oraz zrównoważonego rozwoju regionalnego. Podstawowe jednostki samorządu terytorialnego - uwzględniając i wykorzystując uwarunkowania lokalne i zewnętrzne - formułują i prowadzą własne polityki rozwoju. Sprzyja temu fakt, iż gminy w wielu działaniach mogą samodzielnie ubiegać się o pomoc finansową z Funduszy Strukturalnych oraz międzynarodowych instytucji finansowych.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 - 2023, z założenia jest spójny z ustaleniami dokumentów programowych na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, a także europejskim. Jego cele i zadania przewidziane do wdrożenia są zbieżne z celami i kierunkami rozwoju w innych dokumentach strategicznych, zarówno wyższego szczebla jak i na poziomie lokalnym:

- Europa 2020
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020r., Aktywne Społeczeństwo, Konkurencyjna Gospodarka, Sprawne Państwo;
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2030 r.
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie;
- Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego do roku 2020 r.;
- Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 – 2020;
- Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Głowno na lata 2015-2020;
- Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania "POLCENTRUM" na lata 2015-2022 dla obszaru gmin: Dmosin, Głowno, Ozorków, Piątek, Stryków oraz Gminy Miasta Głowno;

Na poziomie regionalnym realizowanych będzie 16 regionalnych programów operacyjnych, w tym 15 dla województw klasyfikowanych, jako regiony kategorii „słabiej rozwinięte” i jeden program dla województwa mazowieckiego

W obecnych RPO będzie więcej środków niż poprzednio – o ok. 39 proc. całkowitej alokacji całości unijnych środków. Regionalne programy operacyjne będą instrumentami dwufunduszowymi (finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego), co oznacza, że z ich środków będzie można realizować zarówno „projekty miękkie” (np. szkolenia) oraz inwestycje w infrastrukturę.

Dynamika i skala zmian zachodzących w Gminie Głowno i w jej sąsiedztwie sprawiają, że sprostanie wymogom dalszego, efektywnego funkcjonowania gminy wiąże się z koniecznością strategicznego podejścia do rozwoju. Zwłaszcza w zmieniającej się rzeczywistości społeczno-gospodarczej oraz w warunkach konkurencyjnego rynku. Drogę do osiągnięcia tego celu stanowi wyznaczenie kluczowych kierunków rozwoju gminy. Zarządzanie strategiczne gminą jest konieczne również z punktu widzenia optymalizacji bieżących wydatków budżetowych i właściwego wykonywania zadań publicznych.

Pierwszy Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno opracowany w 2004 r. z czasem realizacji do 2013r. z możliwością przedłużenia do 2015 roku, powstał na podstawie wszechstronnej diagnozy dotychczasowego rozwoju społeczno-gospodarczego. Wyzaczył on główne działania zmierzających do realizacji długookresowych celów strategicznych. W związku z dynamicznym rozwojem Gminy Głowno i potrzebą wyznaczenia nowych kierunków rozwoju, powstała potrzeba aktualizacji Planu i ujęcie go w perspektywie czasowej do roku 2020 z założeniami realizacji i kontynuowania zadań do roku 2023.

W zamierzeniu **Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 – 2023** ma służyć pełnemu wykorzystaniu przez Gminę Głowno stojących przed nią szans w zakresie realizacji podstawowych koncepcji, przyczyniających się do długotrwałego i zrównoważonego rozwoju Gminy w aspekcie gospodarczym i społecznym.

Władze Gminy zakładają iż do realizacji głównych punktów Planu będą wykorzystane środki publiczne, pochodzące z budżetu Gminy, funduszy UE oraz innych źródeł zewnętrznych. Mając na uwadze, że środki gminne są niewystarczające, koniecznością jest pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych, w tym w szczególności z funduszy strukturalnych UE, grantów krajowych i inicjatyw działających na rzecz rozwoju społeczności lokalnych, a także ze współpracy z innymi gminami, władzami powiatu i województwa.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy na lata 2016 – 2023 przedstawia sytuację społeczno-gospodarczą i ekonomiczną gminy, formułuje cele i wyznacza priorytety rozwoju oraz zadania,

których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia **strategicznego celu**: „**Zrównoważony rozwój obszarów funkcjonowania Gminy**”. Zapisy ujęte w dokumencie określają spodziewane efekty planowanych inwestycji i przedsięwzięć, oraz wpływ ich realizacji na przebieg procesów rozwojowych, wskazuje kierunki zaangażowania środków strukturalnych i własnych.

W Perspektywie UE na lata 2014-2020, gminy wiejskie mogą uzyskać wsparcie finansowe głównie ze środków **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020**, który został opracowywany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)* oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „*Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

1. Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
2. Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
3. Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
4. Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
5. Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
6. Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

W ramach działania PROW 2014-2020 „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” można uzyskać wsparcie np. w zakresie dróg lokalnych, gospodarki wodno-ściekowej, targowisk, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi.

- Celem poddziałania **Budowa lub modernizacja dróg lokalnych** jest promowanie włączenia społecznego, zmniejszanie ubóstwa oraz rozwój gospodarczy na obszarach wiejskich. Na

operacje typu "Budowa lub modernizacja dróg lokalnych", wysokość limitu łącznie stanowi kwotę 335 762 655 mln euro. O te środki ubiegać się będą gminy, powiaty, związki międzygminne i związki powiatów.

- Celem poddziałania Gospodarka wodno-ściekowa jest ochrona wód powierzchniowych i podziemnych poprzez budowę, rozbudowę i modernizację systemów kanalizacji zbiorczej, kanalizacji deszczowej i oczyszczalni ścieków oraz inwestycje w zakresie sieci i urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych.

Z uwagi na lokalizację Gminy Głowno właściwym Programem Operacyjnym na poziomie regionalnym będzie **Regionalny Program Operacyjny woj. łódzkiego na lata 2014-2020.**

Zakres Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 jest odpowiedzią na wyzwania rozwojowe, które zostały określone w głównych dokumentach strategicznych i uwzględnia te obszary interwencji, których realizacja przyniesie największe efekty.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 jest programem dwufunduszowym współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Składa się z dwunastu monofunduszowych osi priorytetowych (w tym osi dotyczącej pomocy technicznej).

OSIE PRIORYTETOWE RPO woj. łódzkiego

- Oś priorytetowa I – Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy
- Oś priorytetowa II – Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
- Oś priorytetowa III – Transport
- Oś priorytetowa IV – Gospodarka niskoemisyjna
- Oś priorytetowa V – Ochrona środowiska
- Oś priorytetowa VI – Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu
- Oś priorytetowa VII – Infrastruktura dla usług społecznych
- Oś priorytetowa VIII – Zatrudnienie
- Oś priorytetowa IX – Włączenie społeczne
- Oś priorytetowa X – Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie
- Oś priorytetowa XI – Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności
- Oś Priorytetowa XII – Pomoc techniczna

Całkowita alokacja na RPO WŁ na lata 2014-2020 wyniesie 2 256 049 115 euro, z tego 1 621 433 387 euro (71,87%) to środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a 634 615 728 euro (28,13%) Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 planuje się przeznaczyć 51,57% środków EFRR na CT 1-4, uwzględnione w następujących osiach priorytetowych:

- CT1: Oś priorytetowa I Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy – 201 619 822 euro (12,43% alokacji EFRR)
- CT2: Oś priorytetowa VII Infrastruktura dla usług społecznych – 41 080 777 euro (2,53% alokacji EFRR)
- CT3: Oś priorytetowa II Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka – 274 835 401 euro (16,95% alokacji EFRR)
- CT4: Oś priorytetowa III Transport – 93 690 668 euro (5,78% alokacji EFRR); Oś priorytetowa IV Gospodarka niskoemisyjna – 224 954 770 euro (13,87% alokacji EFRR).
Łącznie 19,65% alokacji EFRR.

Powyższy podział wynika również z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego oraz sformułowanych na jej podstawie najważniejszych wyzwań stojących przed regionem.

Na kształt budżetu RPO WŁ na lata 2014-2020 wpływa również Stanowisko Służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów w POLSCE na lata 2014-2020, w którym zostały wskazane priorytety finansowania dla Polski. Determinują one ukierunkowanie wydatków m.in. na poprawę dostępności transportowej, rozwój e-gospodarki, ochronę środowiska, jak również integrację najsłabszych grup społecznych na rynku pracy oraz poprawę jakości edukacji.

W związku z tym zdecydowano o przeznaczeniu ponad 18% alokacji EFRR na Oś priorytetową III Transport w ramach celu tematycznego 7 (priorytety inwestycyjne 7b, 7c oraz 7d). Wynika to z niedostatecznie rozwiniętej infrastruktury komunikacyjnej w regionie. W obszarze tym, w porównaniu do perspektywy finansowej 2007 – 2013 ponad trzykrotnie więcej środków zaplanowano na wsparcie transportu kolejowego (modernizację linii kolejowych o znaczeniu regionalnym oraz zakup taboru do przewozów w obrębie województwa), co ma doprowadzić do zwiększenia jego znaczenia w systemie transportu województwa łódzkiego.

Znaczne środki (ponad 21% alokacji EFRR) zostaną przeznaczone również na sektory związane z ochroną środowiska i gospodarką niskoemisyjną w ramach Osi priorytetowej IV Gospodarka niskoemisyjna i V Ochrona środowiska, które realizują cele tematyczne 4, 5 i 6. W tym zakresie najwięcej środków zaplanowano na priorytet inwestycyjny 4c w zakresie efektywności energetycznej, a także 4a oraz 6a (odpowiednio 2,83% EFRR i 2,79% EFRR) w celu zwiększenia produkcji energii ze źródeł odnawialnych i dostosowania do wymogów traktatowych w zakresie gospodarki odpadami. Zaprogramowano również osobne osie priorytetowe finansowane z EFRR dotyczące rewitalizacji i potencjału endogenicznego regionu (OP VI – 17,21% alokacji EFRR) oraz wsparcia infrastruktury dla usług społecznych (OP VII – 7,88% alokacji EFRR).

Godnym uwagi przy określaniu celów Planu Rozwoju Lokalnego jest także Program Operacyjny Polska Cyfrowa (POPC) przygotowany przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji oraz Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju w 2014 roku. POPC jest krajowym programem operacyjnym finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Obszarem realizacji programu jest obszar całej Polski, tj. 15 regionów zaliczonych do kategorii słabiej rozwiniętych oraz Mazowsze, jako region lepiej rozwinięty o specjalnym statusie wynikającym z rozporządzenia ramowego jako były region słabo rozwinięty.

Celem programu Polska Cyfrowa jest wzmocnienie cyfrowych podstaw rozwoju kraju. Zakres wsparcia w ramach POPC wpisuje się w cel wymieniony w projektach unijnych rozporządzeń w postaci zwiększenia dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych. Program ten jest nowością i kierowany jest w stronę technologii informacyjno – komunikacyjnej, przede wszystkim do tworzenia sieci szerokopasmowych i rozwoju e-usług publicznych. Zapewnienie nowego masowego dostępu do szerokopasmowego Internetu, podniesienie kompetencji cyfrowych różnych grup społecznych by nie tworzyć wykluczenia cyfrowego. Technologie cyfrowe są absolutnym katalizatorem innowacyjności, zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym.

Osie priorytetowe w POPC zawierające w sobie główne obszary interwencji programu:

Oś I Powszechny dostęp do szybkiego Internetu

Oś II E-administracja i otwarty rząd

Oś III Cyfrowe kompetencje społeczeństwa

Oś IV Pomoc techniczna

Niemniej ważnym z punktu widzenia celów określonych w Planie Rozwoju Lokalnego może być Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Celem programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku, a także sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Przyjmując iż gmina jest nastawiona na rozwój gospodarki lokalnej poprzez wykorzystanie jej walorów turystycznych oraz krajobrazowych, program POIiŚ jest rekomendowany jako istotny do realizacji celów związanych z ochroną środowiska naturalnego.

Zakres wsparcia w ramach POIiŚ został wpisany w następujące cele tematyczne:

- wsparcie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną,
- ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów, w tym także ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego,
- w ograniczonym zakresie: wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem,
- promowanie zrównoważonego transportu oraz usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych,
- promowanie dostosowania do zmian klimatu oraz zapobiegania ryzyku, a także

zarządzania ryzykiem,

- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych/ zapobieganie klęskom żywiołowym.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 – 2023 będzie służył jako punkt odniesienia do działań o charakterze rozwojowym, podejmowanych z zasobów środków strukturalnych, przy zakładanym udziale własnym na poziomie 15 – 40 % wartości inwestycji.

Przy aktualizacji Planu Rozwoju Lokalnego z roku 2004, wzięto pod uwagę głównie fakt, że podmiotem całości prac nad strategią jest społeczność lokalna. Oznacza to, że potrzeby mieszkańców Gminy Głowno były wyznacznikiem kierunków prac prowadzonych przy wytyczeniu nadrzędnego celu oraz strategicznych celów rozwojowych gminy. Przy tworzeniu dokumentu zawarto także wskazania możliwości finansowania inwestycji i przedsięwzięć planowanych do realizacji w Gminie Głowno, w zakresie aplikowania do programów europejskich, w ramach środków przyznanych Polsce przez UE na lata 2014-2020 oraz innych środków budżetowych.

1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 – 2023 dotyczy obszaru Gminy wiejskiej Głowno, położonej w powiecie zgierskim, województwie łódzkim.

PRL jest dokumentem strategicznym zakładającym realizację przedsięwzięć wyznaczonych przez Radę Gminy, z oszacowaniem kosztów każdego zadania i przyjętym harmonogramem wykonania.

Opracowanie Planu Rozwoju Lokalnego, opartego na analizie aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze oddziaływania gminy, pozwoli lepiej gospodarować ograniczonymi zasobami finansowymi samorządu.

Zadania i projekty uwzględnione w Planie wynikają z identyfikacji problemów dla analizowanych sfer, poprzez cele uznane wcześniej za ważne dla lokalnego rozwoju.

Dokument opiera się o zasadę zrównoważonego rozwoju i określa perspektywę czasową dla proponowanych zadań na lata 2016 - 2020 i 2021 – 2023 w zakresie wyznaczonych celów strategicznych i priorytetów dla mieszkańców gminy. Podział na dwa okresy został dokonany celowo, z uwagi na możliwość współfinansowania określonych zadań inwestycyjnych w ramach środków UE, przyznanych Polsce na lata 2014 - 2020 z okresem realizacji przypadający do 2023r.

Plan Rozwoju Lokalnego gminnej jednostki samorządu terytorialnego stanowi istotny element realizacji polityki rozwoju lokalnego – jako składowa i integralna część polityki rozwoju regionalnego, polityki rozwoju całego kraju jak i polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Przy wytyczaniu kierunków rozwoju lokalnego konieczne jest uwzględnianie zewnętrznych uwarunkowań, szans i zagrożeń. Programując działania w skali lokalnej należy mieć na uwadze fakt, że nadrzędnym celem Unii jest kreowanie polityki rozwoju regionalnego w kierunku zwiększenia spójności gospodarczej i społecznej całego obszaru, wzrostu konkurencyjności regionów oraz niwelowaniu różnic w poziomie ich rozwoju.

Planowanie rozwoju na szczeblu lokalnym umożliwi:

- Uwzględnianie i reprezentowanie interesów społeczności lokalnej
- Zapewnienie mieszkańcom i funkcjonującym przedsiębiorcom poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji
- Eliminowanie lub łagodzenie konfliktów w rozwoju gminy
- Zwiększenie zaufania mieszkańców do władz lokalnych
- Zapewnienie zrównoważonego rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego gminy

- Podniesienie walorów gminy w zakresie kulturowym, turystycznym, gospodarczym i społecznym
- Tworzenie korzystnego wizerunku gminy w otoczeniu zewnętrznym
- Zapewnienie racjonalnego wykorzystania budżetu w stosunku do potrzeb i możliwości gminy
- Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na finansowanie przedsięwzięć służących rozwojowi gminy
- Zapewnienie mobilności działania w zakresie realizacji zarówno zadań statutowych, jak i zadań fakultatywnych samorządu lokalnego

Plan Rozwoju Lokalnego jest elementem zarządzania strategicznego Gminy wiejskiej Głowno. Zarządzanie strategiczne to umiejętność budowania i urzeczywistniania planów samorządu w celu spełnienia oczekiwań mieszkańców, podniesienia ich poziomu życia, wzmocnienia potencjału gminy oraz realizacji zadań ustawowych. Obejmuje ono sformułowanie i przyjęcie Strategii rozwoju oraz przekształcanie przyjętej wizji w cele i działania poprzez tworzenie Planu Rozwoju Lokalnego, Wieloletnich Planów Inwestycyjnych i Finansowych, gminnych programów i planów sektorowych oraz planów operacyjnych. Zarządzanie strategiczne nierozłącznie związane jest z warunkiem zachowania spójności gospodarowania przestrzenią i koniecznością uwzględnienia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W Urzędzie Gminy Głowno funkcjonują odpowiednie komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie, wdrożenie, ewaluację oraz uzupełnianie Planu Rozwoju Lokalnego, w szczególności poprzez przyjmowanie stosownych wniosków do Planu od przedsiębiorców i innych zainteresowanych podmiotów.

2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO - GOSPODARCZA GMINY GŁOWNO

2.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Głowno położona jest w centralnej części Polski, w województwie łódzkim w północno-wschodniej części powiatu zgierskiego, stanowi 12,3% jego powierzchni. Jest jedną z dziewięciu i trzecią co do wielkości jednostką samorządową wchodzącą w skład powiatu zgierskiego, jej powierzchnia wynosi 104,76 km², w tym użytki rolne stanowią 82%, użytki leśne 11%. Siedzibą Urzędu Gminy jest miasto Głowno.

Gmina Głowno graniczy od strony:

- południowej z gminą Stryków, Miastem Głowno oraz gminą Dmosin (powiat brzeziński),
- północnej z gminą Bielawy oraz gminą Domaniewice,
- zachodniej z gminą Zgierz i gminą Piątek (powiat łęczycki),
- wschodniej z gminą Łyszkowice (powiat łowicki).

Pod względem fizyczno – geograficznym Gmina Głowno położona jest w całości na terenie Nizin Środkowopolskich, w granicach makroregionu Niziny Środkowo mazowieckiej, w obrębie mezoregionu Równiny Łowicko – Błońskiej, która rozciąga się na południe od doliny Wisły i Bzury.

Rzeźba obszaru Gminy Głowno podzielona jest na dwa poziomy:

- południowa część jest wzniesiona (około 150 m n.p.m.) o charakterze falistej powierzchni, lekko opadającej ku północy;
- centralna i północna część ma charakter płaskiej równiny o średnim wzniesieniu 125 m n.p.m. opadającej ku północy. Na tym terenie wyróżnić można również drobne pagórki, wały, wydmy porośnięte lasami, rzeki, strugi oraz sieć rowów melioracyjnych.

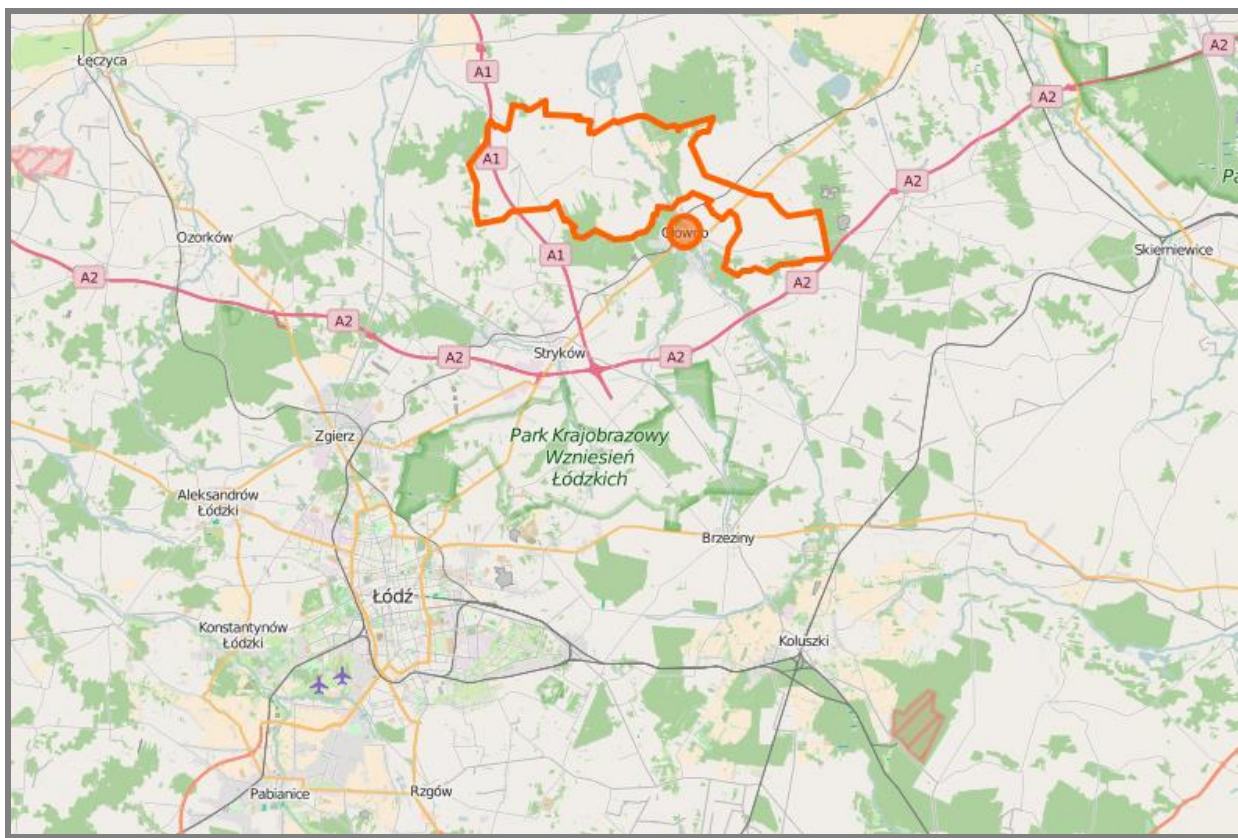
Gmina Głowno jest gminą wiejską, w jej skład wchodzi 31 sołectw, w których skupionych jest 33 miejscowości. Sołectwa: Albinów, Antoniew, Boczki Domaradzkie, Boczki Zarzeczne, Bronisławów, Chlebowice, Dąbrowa, Domaradzyn, Feliksów, Gawronki, Helenów, Jesionna, Kadzielin, Kamień, Karasica, Karnków, Konarzew, Lubianków, Mąkolice, Mięsośnia, Ostrołęka, Piaski Rudnickie, Popów Głowieński, Popówek Włociański, Rudniczek, Władysławów Bielawski, Władysławów Popowski, Wola Lubiankowska, Wola Mąkolska, Wola Zbrożkowa, Ziewanice oraz wsie Glinnik i Różany. Największymi powierzchniowo i najliczniejszymi pod względem ludności są sołectwa Mąkolice i Wola Mąkolska.

Rysunek 2. Gmina Głowno – położenie na tle gmin sąsiednich powiatu zgierskiego

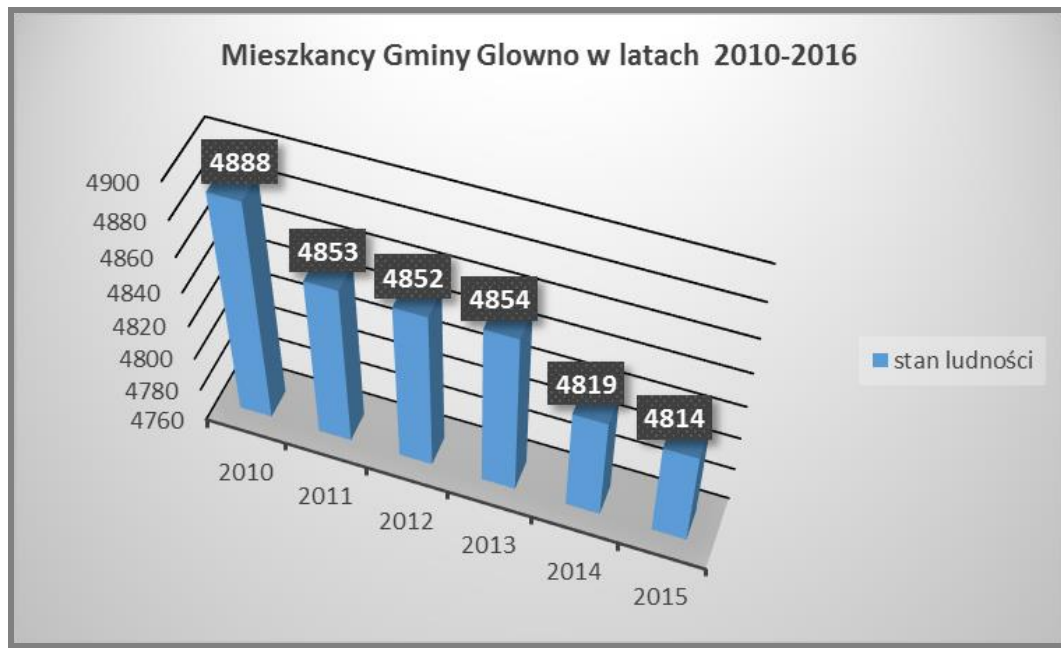
Źródło. Opracowanie na podstawie Wikipedia.

Rysunek 3. Lokalizacja Gminy Głowno na tle głównych szlaków komunikacji drogowej i m.Łódź

Źródło. Opracowanie własne na podstawie map <https://www.openstreetmap.org>

Wykres 1. Liczba ludności Gminy Głowno w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Danych Urzędu Gminy Głowno

Gęstość zaludnienia dla obszaru gminy na dzień 31.12.2015 r. wynosi 46 os/km² i jest najniższym wskaźnikiem gęstości zaludnienia gmin w powiecie zgierskim (193 os/km²). Powiat zgierski jest najbardziej zaludnionym powiatem w województwie łódzkim.

Najliczniej zamieszkiwane wsie Gminy Głowno, wg stanu na 31.12.2015 r.

- Mąkolice 651 osób
- Wola Mąkolska 426 osób
- Wola Zbrożkowa 221 osób
- Lubianków 254 osób
- Ziewanice 260 osób.

Przyrost naturalny wykazuje od trzech lat tendencję wzrostową. Na tle pozostałych gmin powiatu zgierskiego gmina Głowno charakteryzuje się jednym z wyższych wskaźników przyrostu naturalnego.

Wskaźnikiem odzwierciedlającym zmiany demograficzne gminy jest również saldo migracji. Przemieszczenia ludności związane ze zmianą miejsca zamieszkania (pobyt stały lub czasowy) połączone z przekroczeniem granicy administracyjnej gminy na przestrzeni badanego okresu charakteryzowały się dodatnim poziomem, co oznacza iż więcej osób napływało do Gminy Głowno. W 2015 r. saldo migracji po raz pierwszy od 6 lat przyniosło wynik dodatni i wyniosło 23 osoby, w tym 48 osób zameldowano na pobyt stały i 25 osób wymeldowano. Wyraźnie ujemne saldo migracji ludności rekompensował w dużym stopniu dodatni przyrost naturalny co wpływało na poziom liczby ludności Gminy (Tabela 1.).

Zmiany przyrostu naturalnego i saldo migracji w latach 2010 - 2015 dla Gminy Głowno przedstawiają Tabele 2 i 3, zamieszczone poniżej.

Tabela 2. Liczba urodzeń w Gminie Głowno w latach 2010 – 2015 (dane na 31.12.2015r.)

Wysokości wskaźników przyrostu naturalnego w latach 2010 – 2015 (za każdy rok)		
Rok	liczba urodzeń	Saldo
2010	39	0
2011	39	0
2012	47	8
2013	39	-8
2014	46	7
2015	52	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Danych Urzędu Gminy Głowno

Tabela 3. Saldo migracji ludności w Gminie Głowno w latach 2010 – 2015 (bez uwzględnienia zgonów) (dane na 31.12.2015r.)

Saldo migracji ludności w Gminie Głowno w latach 2010-2015			
ROK	zameldowania	wymeldowania	saldo
2010	24	88	-64
2011	35	107	-72
2012	41	82	-41
2013	45	50	-5
2014	30	62	-32
2015	48	25	23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Danych Urzędu Gminy Głowno

Ludność Gminy Głowno w porównaniu z mieszkańcami pozostałych gmin powiatu zgierskiego jest społeczeństwem względnie młodym. W 2015 r. ponad 63% mieszkańców gminy należało do ekonomicznej grupy osób w wieku produkcyjnym, do której zalicza się mężczyzn w wieku od 18 do 64 lat i kobiety od 18 do 59 lat. Pozostała część mieszkańców to osoby w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym (odpowiednio 16,8% i 12,5% ogółu ludności gminy). Ludność w wieku produkcyjnym gminy w 2015 r. stanowiła jeden z wyższych wskaźników w powiecie zgierskim.

Porównane struktury wiekowej i aktywności zawodowej mieszkańców Gminy Głowno w odniesieniu do mieszkańców powiatu zgierskiego w roku 2014. prezentują poniższe wyliczenia.

Ogólna struktura wiekowa powiatu zgierskiego w 2014 roku kształtowała się następująco:

- wiek przedprodukcyjny – 17,2%;
- wiek produkcyjny – 62,1 %;
- wiek poprodukcyjny – 20,7%.

Ogólna struktura wiekowa Gminy Głowno w roku 2014 kształtowała się następująco:

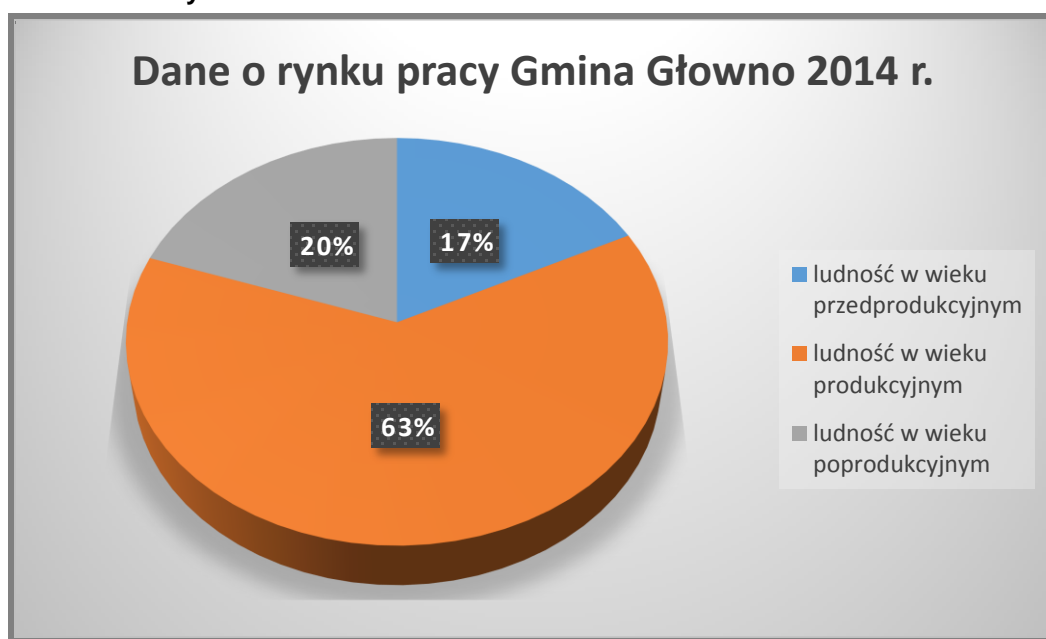
- wiek przedprodukcyjny – 17,6%;
- wiek produkcyjny – 62,8 %;
- wiek poprodukcyjny – 19,7%.

Tabela 4. Struktura procentowa ludności Powiatu Zgierskiego vs. Gminy Głowno według grup ekonomicznych w roku 2014

Wyszczególnienie	2014 r.	Dane o rynku pracy Gmina Głowno, Powiat Zgierski		
Lokacja	Ogółem	ludność w wieku przedprodukcyjnym	ludność w wieku produkcyjnym	ludność w wieku poprodukcyjnym
Powiat	164 989	28 376	102 504	34 108
Gmina	4 856	855	3045	956
	100%	20,91%	2,19%	41,00%

Źródło. Urząd Statystyczny w Łodzi. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

Wykres 2. Struktura procentowa ludności Gminy Głowno wg statystycznych grup ekonomicznych

Źródło. Urząd Statystyczny w Łodzi. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

Sytuacja demograficzna województwa łódzkiego jest szczególnie niekorzystna i w najbliższych latach może ulec pogorszeniu. Po roku 2013 w Gminie Głowno zanotowano wzrost przyrostu naturalnego (Tabela 2.), co może być dobrym prognostykiem na przyszłość.

Odnotowany w przeszłości przemienny układ wyżów i niżów demograficznych, tak w skali Polski jak i w województwie łódzkim, będzie w przyszłości wpływał na zmiany w strukturze ludności według wieku. Warto zauważyć, że maksimum płodności przesunęło się z wieku 20-24 lata do grupy 25-29 lat, co świadczy o opóźnianiu wieku rodzenia pierwszego dziecka. Tak więc mimo stale rosnącej liczby potencjalnych matek, systematycznie spada liczba urodzeń.

Niepokojącym jest fakt, iż przewidywane zmiany w strukturze ludności według wieku do 2020 roku mogą spowodować:

- zmniejszenie liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym o 5,1%,
- zmniejszenie liczby ludności w wieku produkcyjnym o 7,9%,
- wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym aż o 30,6%.

Najmniejszy ubytek względny ludności cechować będzie trzy powiaty otaczające stolicę województwa: łódzki wschodni, pabianicki i zgierski. W powiatach tych liczba mieszkańców będzie rosła do 2020 roku. Sytuacją wzbudzającą obawy, są prognozy dotyczące spadku liczby osób w wieku produkcyjnym przy jednoczesnym, silnym wzroście grupy osób w wieku poprodukcyjnym. Szczególnie dynamicznie w latach 2016-2020, będą się kurczyć potencjalne zasoby pracy, ponieważ w tym okresie z grona ludności w wieku produkcyjnym przechodzić będą do grupy wieku poprodukcyjnego „duże” generacje urodzone w szczytowych latach pierwszego powojennego wyżu demograficznego, a napływać będą „szcuple” roczniki młodzieży urodzonej w latach 1997-2002.

Z analiz demograficznych wynika, że ogólna liczba ludności powiatu zgierskiego w okresie od 2010 do 2015 roku minimalnie wzrastała. Przewiduje się jednak, że w roku 2020 powiat zgierski będzie zamieszkiwało 165 328 osób, czyli o 216 osób więcej mniej niż prognozowana liczba ludności na rok 2016.

Prognozowaną liczbę ludności województwa łódzkiego na lata 2016–2020 przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela 5. Prognoza ludności do 2020 roku w woj. łódzkim

Ludność według płci i miejsca zamieszkania - prognoza									
Lata	Ogółem			Miasta			Wieś		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2016	2 479 959	1 181 958	1 298 001	1 559 596	725 070	834 526	920 363	456 888	463 475
2017	2 468 485	1 176 591	1 291 894	1 548 168	719 654	828 514	920 317	456 937	463 380
2018	2 457 050	1 171 275	1 285 775	1 536 723	714 254	822 469	920 327	457 021	463 306
2019	2 445 599	1 165 974	1 279 625	1 525 191	708 824	816 367	920 408	457 150	463 258
2020	2 434 078	1 160 654	1 273 424	1 513 587	703 375	810 212	920 491	457 279	463 212

Źródło: Publikacja Głównego Urzędu Statystycznego poświęcona prognozom demograficznym 2014 r.

Można zatem przyjąć, iż analogicznie jak w przypadku województwa łódzkiego i powiatu zgierskiego będzie zmieniała się liczba ludności w powiecie gminy Głowno. Tym bardziej iż statystyki dotyczące regionu na przestrzeni lat kształtowały się podobnie.

Wykres 3. Prognoza liczby ludności w powiecie zgierskim do roku 2020.

Źródło: Opracowanie własne na bazie publikacji Głównego Urzędu Statystycznego poświęconej prognozom demograficznym 2014r.

2.3. STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA I ZATRUDNIENIA

W 2015 roku gminę Głowno zamieszkiwało 4 814 osób z czego 4 221 osób powyżej 13 roku życia (87,7% ogółu mieszkańców gminy).

Z badania przeprowadzonego w roku 2011 - *Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań oraz Powszechny Spis Rolny 2011* wynika iż Gminę Głowno zamieszkiwało 4 853 osób z czego

4 261 osób powyżej 13 roku życia, największą ich część stanowiły osoby posiadające wykształcenie na poziomie średnim pow. 52%: w tym średnie 32,2 % i zawodowe zasadnicze ok. 20% mieszkańców. Osoby z wykształceniem podstawowym stanowiły ok. 22,6%, a gimnazjalnym 4,8 %. Zdecydowanie więcej, w porównaniu z poprzednimi okresami badań, jest osób z wykształceniem wyższym 15,6% i na poziomie licencjatu 3%, grupa ta stanowi ponad 18% społeczności (w roku 2002 – 1,75%).

Wynika z tego, iż osoby zamieszkujące mniejsze miejscowości w Polsce, wykazują się większą determinacją w posiadaniu wiedzy i wykształcenia niż było to na początku roku 2000. Zdecydowanym tego przykładem są mieszkańcy Gminy Głowno.

Tabela 6. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w gminie Głowno w 2011 roku wraz z strukturą procentową

Ogółem	POZIOM WYKSZTAŁCENIA						
	wyższe	średnie	policealne	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego
4 261	665	1372	128	861	205	963	68
100%	15,6%	32,2%	3%	20,2%	4,80%	22,6%	1,6%

Źródło: „Podstawowe informacje z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2011. Gmina wiejska Głowno.” Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2012r..

Ze względu na rolniczy charakter gminy Głowno około 80% jej mieszkańców związanych jest z rolnictwem. Wpływa na to również na ubogi rynek pracy poza rolnictwem. Rzeczywiste zatrudnienie w rolnictwie może być jeszcze wyższe, bowiem statystyka nie obejmuje pracy wykonywanej przez osoby zatrudnione w gospodarstwie oraz pracy osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym (młodzież szkolna, emeryci i renciści).

W 2015 roku w Gminie Głowno współczynnik aktywności zawodowej, czyli udział osób aktywnych zawodowo (tj. pracujących i bezrobotnych) w liczbie ludności ogółem, wynosił 63%. Natomiast wskaźnik bezrobocia równy był 14%.

W 2014 roku w Rejonowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 226 osób bezrobotnych. Poziom stopy bezrobocia wg stanu na dzień 31.12.2015 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Stopa bezrobocia w Gminie Głowno wg stanu na dzień 31.12.2015 r.

Gmina Głowno - rok	Stopa bezrobocia
2010	15,4%
2011	16,5%
2012	17,5%
2013	18,6%
2014	16,8%
2015	14,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Głowno..

Tabela 8. Wybrane dane o rynku pracy w Gminie Głowno vs Powiat Zgierski

Wybrane dane o rynku pracy w 2014 r. (bez podmiotów gospodarczych do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie)		
Grupy	Powiat Zgierski	Gmina Głowno
Pracujący	318 937	183
Bezrobotni zarejestrowani	8 624	226
tym kobiety	48,90%	41,60%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	8,40%	7,40%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w %	8,60%	6,80%

Źródło. Urząd Statystyczny w Łodzi. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

Gmina Głowno jest gminą typowo rolniczą i brak jest dużych zakładów produkcyjnych, gdzie można by było zatrudnić osoby bezrobotne. Do utrzymującego się od wielu lat bezrobocia przyczynia się fakt, że na przestrzeni ostatnich lat nie powstają na terenie Gminy nowe zakłady pracy, słabo rozwija się działalność gospodarcza, jak również w zakładach już istniejących nie tworzy się dodatkowych miejsc pracy.

Od wielu lat celem zmniejszenia problemów bezrobocia na terenie gminy organizowane są prace interwencyjne lub roboty publiczne. Osoby bezrobotne zatrudniane są przy pracach remontowych w szkołach oraz przy konserwacji urządzeń melioracyjnych. W ramach robót publicznych okres zatrudnienia trwa 6 miesięcy. Urząd Pracy refunduje koszty wynagrodzeń oraz składki na ubezpieczenia społeczne. Ze względu na brak środków finansowych w budżecie Urzędu Gminy ilość zatrudnianych osób w ramach prac publicznych systematycznie maleje (tabela poniżej). Realizowane przez gminę zadania inwestycyjne w zakresie budowy i napraw dróg, wodociągów, remonty szkół są potencjalnymi miejscami pracy stałej lub okresowej dla osób dotkniętych bezrobociem.

Tabela 9. Zatrudnienie w ramach robót publicznych w gminie Głowno w latach 2010 – 2015

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
liczba osób zatrudnianych w ramach robót	0	4	2	2	2	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Głowno..

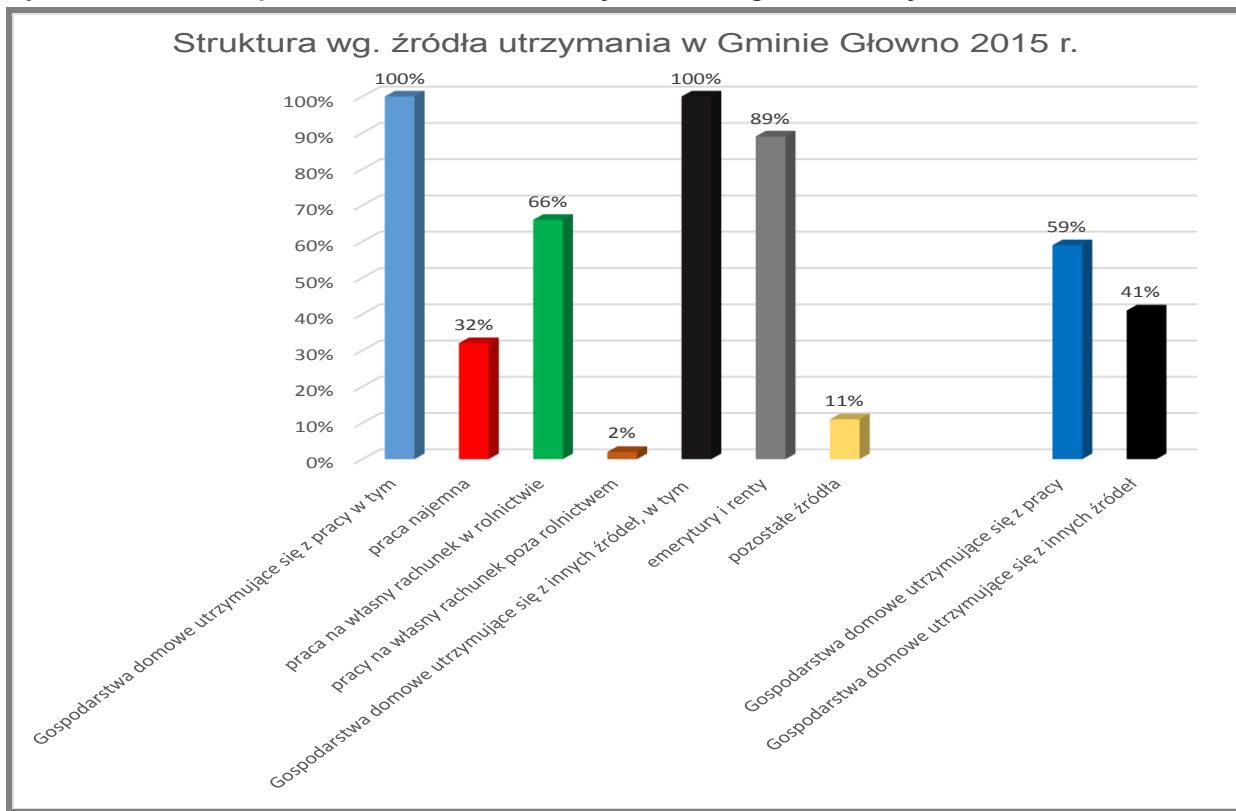
Zgodnie z danymi zawartymi w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności z roku 2011 w Powiecie Zgierskim do osób pracujących zaliczono wszystkie osoby w wieku 15-64 lat, które w badanym okresie zatrudnione były w charakterze pracownika najemnego, pracowały w gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem. Głównym źródłem dochodu mieszkańców Powiatu jest dochód osiągnięty z pracy najemnej - 32,2% osób utrzymuje się z pracy najemnej poza rolnictwem. Kolejną grupą są osoby utrzymujące się z emerytury (ok. 21% ogółu mieszkańców powiatu). Znaczną część społeczności Powiatu Zgierskiego stanowią osoby utrzymywane (ok. 28%).

Tabela 10. Zestawienie źródeł utrzymania w gospodarstwach domowych w Gminie Głowno w 2015 r.

Rodzaj wykonywanej pracy lub źródło utrzymania gospodarstw w Gminie Głowno w 2015 r.	Liczba gospodarstw
Liczba gospodarstw domowych ogółem	1530
Gospodarstwa domowe utrzymujące się z pracy, w tym	903
praca najemna	289
praca na własny rachunek w rolnictwie	596
pracy na własny rachunek poza rolnictwem	18
Gospodarstwa domowe utrzymujące się z innych źródeł, w tym	627
emerytury i renty	558
pozostałe źródła	69

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Głowno.

Wykres 4. Struktura procentowa ludności Gminy Głowno wg źródeł utrzymania

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Głowno.

2.4. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Gmina Głowno leży w strefie nizin środkowopolskich w pradolinach czterech rzek: Brzyśni, Mrogi, Strugi Domaradzkiej i Maliny. Rzeźba terenu została ukształtowana przez zlodowacenia środkowopolskie. Są to tereny równinne o rzędnych wysokościowych 120 – 150 m n.p.m., zagospodarowane głównie przez uprawy rolne i częściowo lasy.

2.4.1. Obszary Chronione

Obszarami chronionego krajobrazu są wyróżniające się krajobrazowo tereny, mogące obejmować różne typy ekosystemów. Na terenie Gminy Głowno są to:

Obszar chronionego krajobrazu Mrogi i Mroźycy

Rzeka Mroga z uwagi, iż przepływa przez tarasowe stopnie północnej krawędzi Wzniesień Łódzkich oraz przez płaskie tereny Równiny Łowicko – Błońskiej wcięła się w podłoże tworząc strefę przyrodniczo – krajobrazową. Całkowita powierzchnia obszaru chronionego krajobrazu wynosi 11 871 ha. Na obszarze Gminy Głowno występują parki wiejskie na terenie których zlokalizowane są liczne pomniki przyrody. Nie występują jednak obszary, które planuje się

włączyć do europejskich sieci obszarów chronionych zgodnie z Paneuropejską Strategią Różnorodności Biologicznej i Krajobrazowej oraz światową polityką ochrony przyrody w Europie.

1. Park w Lubiankowie:

Powstanie datowane na XIX w., położenie: działka 261/3 w obrębie Lubianków. Park stanowi własność Gminy Głowno.

Powierzchnia parku wynosi około 0,8 ha, z czego stawy stanowią 0,2 ha. Na terenie parku położone są dwa stawy, wokół których występuje najcenniejszy drzewostan parkowy: dęby, lipy, kasztanowiec, graby i wiązy. Najstarsze drzewa liczą ponad 200 lat. Na terenie parku występuje ponad trzydzieści gatunków drzew i krzewów. Są to wyłącznie drzewa liściaste, okazałych wymiarów i w dobrym stanie zdrowotnym, w przeważającej większości gatunki krajowe, charakterystyczne dla zbiorowisk leśnych potencjalnych na istniejących siedliskach. Najstarsze drzewo – dąb rosnący nad stawem liczy ponad 200 lat. Zasadnicza zaś część drzewostanu została posadzona w połowie XIX wieku. Wygląd parku wskazuje na fakt, iż w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat nie dokonano w nim żadnych zmian czy przekształceń, co najwyżej wycięto kilka drzew. Słabszą zdrowotnością cechuje się rząd lip drobnolistnych oraz kilka drzew rosnących na łuku drogi w północno-wschodnim krańcu parku (większość wycięto w 1980 r. przy regulacji łuku drogi). Z drzew rosnących w parku 3 dęby szypułkowe, 1 jesion wyniosły i 1 kasztanowiec zwyczajny zostały objęte ochroną w postaci pomników przyrody. Park stanowi oazę cennego starodrzewu liściastego, niewystępującego już na naturalnych stanowiskach w tej okolicy.

2. Park w Glinniku

Powstanie datowane na XVII-XVIII w., położenie: działka 5/1 w obrębie Glinnik. Park stanowi własność prywatną.

Drzewostan parku liczy około 100 lat, park zajmuje powierzchnię ok. 2,0 ha, z czego ok. 0,18ha stanowią stawy. Od wejścia na odcinku ok. 100 m w kierunku południowym ciągnie się aleja starych przyszyżonych grabów. Na terenie parku na północny-zachód od rowu położony jest niewielki staw, nad którym rosną stare wierzby. Teren położony na północ i południe od stawu oraz na zachód od dworu jest bardzo zdziczały, porośnięty różnymi gatunkami krzewów. W sąsiedztwie dworu rosną stare kasztanowce białe, a na zachód od dworu – trzy unikalne korkowce amurskie oraz usytuowane jest największe skupisko starodrzewu – okazałe kasztanowce białe, świerki pospolite, robinie, topole i wierzby. W dalszej odległości od dworu rosną pojedyncze drzewa: orzech, klony, głogi. Wzdłuż szerokiej drogi rozcinającej sad rosną stare kasztanowce białe i klony jawory oraz gęste krzewy leszczyny i głogi. W parku występuje ponad 40 gatunków drzew i krzewów. Zdecydowana większość to gatunki liściaste, wśród których dominują gatunki rodzime: klon zwyczajny i jawor, wierzba biała i krucha, topola czarna i osika, lipa drobno- i szerokolistna, dąb szypułkowy. Z gatunków obcych przeważają kasztanowce białe i

robinie akacjowe, bardzo popularne w polskim krajobrazie. Drzewa iglaste reprezentowane są przez: świerk pospolity i kłujący, sosnę czarną, żywotnik wschodni. W parku rośnie też wiele gatunków krzewów, wśród których najliczniej reprezentowane są: leszczyna pospolita, bez czarny, głóg jednoszyjkowy, śliwa tarnina. Występuje też wiele krzewów o charakterze ozdobnym, a wśród nich: jaśminowiec Leomoiné'a, lilak pospolity, karagana syberyjska, trzmielina pospolita, suchodrzew pospolity, sumak octowiec, tawuła Douglasa, śnieguliczka biała, porzeczeki, dzikie róże. Istniejący starodrzew został posadzony na początku XX wieku i jest pozostałością ówczesnego założenia.

3. Park w Domaradzynie:

Powstanie: połowa XIX w., przekształcony w początkach XX w., położenie: działki nr 193/9, 585, 193/7, 193/8, 581 w obrębie Domaradzyn. Park stanowi własność prywatną. Zapisany w rejestrze zabytków: WKZ – Nr A/316/1-2 z dn. 15.01.1989 r.

Powierzchnia parku wynosi około 6,8 ha, z czego powierzchnia zadrzewiona, stanowiąca część ozdobną parku wokół dworu zajmuje 1,5 ha, a wody – 0,2 ha 3,2 ha. Na terenie parku występuje układ zieleni wysokiej czytelnej oraz zbiorniki wodne – stawy oraz wody strugi. W parku znajdują się dwa niewielkie stawy oraz starorzecze Strugi Domaradzkiej. Wzdłuż północnego odcinka zachodniej granicy parku rośnie rząd okazałych kasztanowców, a za nim grupa lip i jesionów. Teren znajdujący się na przedłużeniu osi podłużnej dworu w kierunku południowym jest pozbawiony zwartego drzewostanu. Wyróżniają się tu pojedyncze, potężne jesiony i kasztanowce. Kompozycje parku wyznacza układ dwóch prostopadłych alei. Jedna z nich, o przebiegu wschód – zachód jest obsadzona modrzewiami i świerkami. Druga obsadzona jest świerkami. Na północny-zachód od dworu istnieje także fragment alei jesionowej. Dendroflora parku nie jest bardzo zróżnicowana i tworzy ją zaledwie kilkanaście gatunków drzew i krzewów. Znaczny udział mają drzewa iglaste, a zwłaszcza świerki pospolite. Wśród drzew liściastych dominują jesiony wyniosłe, kasztanowce białe, lipy drobnolistne. Osiągnęły one znaczące rozmiary. Stanowią najstarszą część drzewostanu, liczącą około 150 100 lat. Następną młodszą grupę tworzą drzewa posadzone prawdopodobnie w latach 20-tych XX w. Stan zdrowotny drzewostanu jest na ogół dobry. Z dawnego sadu zachowało się tylko kilka drzew. Z drzew rosnących w parku 5 jesionów wyniosłych, 1 lipa drobnolistna, 1 klon zwyczajny i 3 kasztanowce zwyczajne zostały objęte ochroną w postaci pomników przyrody.

4. Park w Różanach

Powstanie datowane na rok 1922 r., położenie: działka 282/14 w obrębie Lubianków. Park stanowi własność prywatną. Zapisany w rejestrze zabytków: WKZ – Nr A/309/2 z dn. 29.04.1986r.

Obszar parku w ramach założenia historycznego obejmował 9 ha. Obecnie zadrzewiona część ogranicza się jedynie do bezpośredniego otoczenia dworu oraz fragmentu terenu od strony

południowej. Obecnie w parku występuje ok. 25 gatunków drzew i krzewów. W części leśnej przeważają drzewa liściaste. Wiele okazów osiągnęło wiek ponad 100-letni. Dominującymi gatunkami są drzewa liściaste. Szczególnie cennym gatunkiem jest dąb szypułkowy o obwodzie 365 cm rosnący przy południowo-wschodniej granicy parku.

Przedstawione powyżej zespoły parkowo – dworskie łączą w sobie walory kulturowe oraz przyrodnicze. Na ich terenie występują zabytki architektury oraz świadectwa przeszłości kulturowej przy jednoczesnym wysokim udziale cennych drzewostanów. Na szczególną uwagę zasługują wymieniony poniżej starodrzew stanowiący pomniki przyrody.

Pomniki przyrody

- Jednogatunkowa grupa drzew znajdująca się we wsi Lubianków, przy drodze Lubianków Łyszkowice, składająca się z 7 drzew gatunku Dąb szypułkowy/ *Quercus robur*/ o średnicy o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu o obwodach 262 cm – 430 cm;
- Dąb szypułkowy/*Quercus robur*/ o obwodzie pnia 245 cm o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu, zlokalizowanym w Karnkowie przy drodze Karnków – Popów;
- Grupa 3 drzew gatunku Dąb szypułkowy /*Quercus robur*/ o obwodzie pnia o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu 310 cm – 498 cm, znajdujące się w parku wiejskim w Lubiankowie;
- Kasztanowiec pospolity /*Aesculus hippocastanum*/ o obwodzie pnia 320 cm, znajdujący się w parku wiejskim w Lubiankowie;
- Jesion wyniosły / *Fraxinus excelsior*/ o obwodzie pnia 250 cm usytuowany w parku wiejskim w Lubiankowie;
- Klon pospolity / *Acer platanoides* L/o obwodzie pnia 220 cm, znajdujący się w parku wiejskim w Domaradzynie;
- Grupa 3 drzew Kasztanowiec pospolity / *Aesculus hippocastanum*/ o obwodzie pnia od 235 cm do 260 cm, znajdujące się w parku wiejskim w Domaradzynie;
- Lipa drobnolistna /*Tilia cordata*/ o obwodzie pnia 300 cm, znajdująca się w parku wiejskim w Domaradzynie;
- Grupa 5 drzew Jesion wyniosły / *Fraxinus excelsior*/o obwodzie od 245 cm do 390 cm znajdujących się w parku wiejskim w Domaradzynie.

Tabela 11. Zestawienie pomników przyrody na terenie Gminy Głowno

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Gmina	Miejscowość	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór
1	Dąb szypułkowy	Zarządzenie Nr 8/90 Prezydenta Miasta Łodzi z dn. 10.01.1990r.	Dąb szypułkowy /Quercus robur/ o obwodzie pnia 245 cm o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu	245	24	Głowno	Kamków	0017	18/8	rośnię przy drodze Kamków-Popów	Gmina Głowno	dziedziczenie z zapisami w ewidencji gruntów	Wójt Gminy Głowno
2	Dąb szypułkowy	Zarządzenie Nr 8/90 Prezydenta Miasta Łodzi z dn. 10.01.1990r.	Dąb szypułkowy /Quercus robur/ o obwodzie pnia 498 cm o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu	498	22-24	Głowno	Lubanków	0018	261/3	rośnię w Lubiankowie - w parku wiejskim, nad stawem	Gmina Głowno	dziedziczenie z zapisami w ewidencji gruntów	Wójt Gminy Głowno
3	Dąb szypułkowy	Zarządzenie Nr 8/90 Prezydenta Miasta Łodzi z dn. 10.01.1990r.	Dąb szypułkowy /Quercus robur/ o obwodzie pnia 358 cm o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu	358	22-24	Głowno	Lubanków	0018	261/3	rośnię w Lubiankowie - w parku wiejskim, nad stawem	Gmina Głowno	dziedziczenie z zapisami w ewidencji gruntów	Wójt Gminy Głowno
4	Dąb szypułkowy	Zarządzenie Nr 8/90 Prezydenta Miasta Łodzi z dn. 10.01.1990r.	Dąb szypułkowy /Quercus robur/ o obwodzie pnia 310 cm o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu	310	22-22	Głowno	Lubanków	0018	261/3	rośnię w Lubiankowie - w parku wiejskim, nad stawem	Gmina Głowno	dziedziczenie z zapisami w ewidencji gruntów	Wójt Gminy Głowno
5	Dąb szypułkowy	Zarządzenie Nr 8/90 Prezydenta Miasta Łodzi z dn. 10.01.1990r.	Dąb szypułkowy /Quercus robur/ o średnicy 140 cm /obwód 439,6/ o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu	439,6	22-24	Głowno	Lubanków	0018	65	rośnię przy drodze z Lubiankowie do Łyszkowic	Powiat Zgierski	dziedziczenie z zapisami w ewidencji gruntów	Wójt Gminy Głowno
6	Dąb szypułkowy	Zarządzenie Nr 8/90 Prezydenta Miasta Łodzi z dn. 10.01.1990r.	Dąb szypułkowy /Quercus robur/ o średnicy 100 cm /obwód 345,4/ o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu	345,4	22-24	Głowno	Lubanków	0018	65	rośnię - przy drodze z Lubiankowie do Łyszkowic	Powiat Zgierski	dziedziczenie z zapisami w ewidencji gruntów	Wójt Gminy Głowno
7	Dąb szypułkowy	Zarządzenie Nr 8/90 Prezydenta Miasta Łodzi z dn. 10.01.1990r.	Dąb szypułkowy /Quercus robur/ o średnicy 110 cm /obwód 345,4/ o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu	345,4	22-24	Głowno	Lubanków	0018	65	rośnię przy drodze z Lubiankowie do Łyszkowic	Powiat Zgierski	dziedziczenie z zapisami w ewidencji gruntów	Wójt Gminy Głowno
8	Dąb szypułkowy	Zarządzenie Nr 8/90 Prezydenta Miasta Łodzi z dn. 10.01.1990r.	Dąb szypułkowy /Quercus robur/ o średnicy 70 cm /obwód 219,8/ o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu	219,8	22-24	Głowno	Lubanków	0018	65	Rośnię przy drodze z Lubiankowie do Łyszkowic	Powiat Zgierski	dziedziczenie z zapisami w ewidencji gruntów	Wójt Gminy Głowno

9	Dąb szypułkowy	Zarządzenie Nr 8/90 Prezydenta Miasta Łodzi z dn. 10.01.1990r.	Dąb szypułkowy / Quercus robur/ o średnicy 70 cm /obwód 219,8/ o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu	219,8	22-24	Głowno	Lubianków	0018	65	Rosnię przy drodze z Lubiankowie do Łyszkowic	Powiat Zgierski	dr- zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów	Woj. Gminy Głowno
10	Dąb szypułkowy	Zarządzenie Nr 8/90 Prezydenta Miasta Łodzi z dn. 10.01.1990r.	Dąb szypułkowy/ Quercus robur/ o średnicy 150 cm /obwód 471/ o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu	471	22-24	Głowno	Lubianków	0018	65	Rosnię przy drodze z Lubiankowie do Łyszkowic	Powiat Zgierski	dr- zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów	Woj. Gminy Głowno
11	Dąb szypułkowy	Zarządzenie Nr 8/90 Prezydenta Miasta Łodzi z dn. 10.01.1990r.	Dąb szypułkowy / Quercus robur/ o obwodzie pnia 430cm	430	22-24	Głowno	Lubianków	0018	65	Rosnię przy drodze z Lubiankowie do Łyszkowic	Powiat Zgierski	dr- zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów	Woj. Gminy Głowno
12	Jesion wyniośle	Rozporządzenie Nr 1/093 W ojevodzie Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r.	Jesion wyniośle / Fraxinus excelsior/ o obwodzie pnia 250cm	250		Głowno	Lubianków	0018	261/2	Park Wlejski w Lubiankowie	Gmina Głowno	R.S.L.Z.-zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów	Woj. Gminy Głowno
13	Kasztanowiec pospolity	Rozporządzenie Nr 1/093 W ojevodzie Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r.	kasztanowiec pospolity /Aesculus hippocastanum/ o obwodzie pnia 320 cm	320		Głowno	Lubianków	0018	261/2	Park Wlejski w Lubiankowie	Gmina Głowno	R.S.L.Z.-zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów	Woj. Gminy Głowno
14	Jesion wyniośle	Rozporządzenie Nr 1/093 W ojevodzie Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r.	Jesion wyniośle / Fraxinus excelsior/ o obwodzie pnia 390cm	390		Głowno	Domaradzyn	0008	585	Park Wlejski w Domaradynie	Gmina Głowno	N.L.Z.R.-zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów	Woj. Gminy Głowno
15	Jesion wyniośle	Rozporządzenie Nr 1/093 W ojevodzie Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r.	Jesion wyniośle o obwodzie pnia 255 cm	255		Głowno	Domaradzyn	0008	585	Park Wlejski w Domaradynie	Gmina Głowno	N.L.Z.R.-zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów	Woj. Gminy Głowno
16	Jesion wyniośle	Rozporządzenie Nr 1/093 W ojevodzie Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r.	Jesion wyniośle o obwodzie pnia 310 cm	310		Głowno	Domaradzyn	0008	585	Park Wlejski w Domaradynie	Gmina Głowno	N.L.Z.R.-zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów	Woj. Gminy Głowno
17	Jesion wyniośle	Rozporządzenie Nr 1/093 W ojevodzie Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r.	Jesion wyniośle/ Fraxinus excelsior/ o obwodzie pnia 270 cm	270		Głowno	Domaradzyn	0008	585	Park Wlejski w Domaradynie	Gmina Głowno	N.L.Z.R.-zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów	Woj. Gminy Głowno
18	Jesion wyniośle	Rozporządzenie Nr 1/093 W ojevodzie Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r.	Jesion wyniośle/ Fraxinus excelsior/ o obwodzie pnia 245 cm	245		Głowno	Domaradzyn	0008	585	Park Wlejski w Domaradynie	Gmina Głowno	N.L.Z.R.-zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów	Woj. Gminy Głowno
19	Lipa drobnolistna	Rozporządzenie Nr 1/093 W ojevodzie Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r.	Lipa drobnolistna /Tilia cordata/ o obwodzie pnia 300 cm	300		Głowno	Domaradzyn	0008	585	Park Wlejski w Domaradynie	Gmina Głowno	N.L.Z.R.-zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów	Woj. Gminy Głowno
20	Klon pospolity	Rozporządzenie Nr 1/093 W ojevodzie Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r.	Klon pospolity / Acer platanoides L/ o obwodzie pnia 220 cm	220		Głowno	Domaradzyn	0008	585	Park Wlejski w Domaradynie	Gmina Głowno	N.L.Z.R.-zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów	Woj. Gminy Głowno
21	Kasztanowiec pospolity	Rozporządzenie Nr 1/093 W ojevodzie Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r.	kasztanowiec pospolity / Aesculus hippocastanum/ o obwodzie pnia 235 cm	235		Głowno	Domaradzyn	0008	585	Park Wlejski w Domaradynie	Gmina Głowno	N.L.Z.R.-zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów	Woj. Gminy Głowno
22	Kasztanowiec pospolity	Rozporządzenie Nr 1/093 W ojevodzie Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r.	Kasztanowiec pospolity/ Aesculus hippocastanum/ o obwodzie pnia 260 cm	260		Głowno	Domaradzyn	0008	585	Park Wlejski w Domaradynie	Gmina Głowno	N.L.Z.R.-zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów	Woj. Gminy Głowno
23	Kasztanowiec pospolity	Rozporządzenie Nr 1/093 W ojevodzie Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r.	Kasztanowiec pospolity Aesculus hippocastanum/ o obwodzie pnia 260 cm	260		Głowno	Domaradzyn	0008	585	Park Wlejski w Domaradynie	Gmina Głowno	N.L.Z.R.-zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów	Woj. Gminy Głowno

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Głowno.

2.4.2. Wody

Rzeka Mroga, Malina i Struga Domaradzka w 2009 r. były objęte monitoringiem czystości wód powierzchniowych (monitoring operacyjny). Wg oceny jednolitych części wód rzeka Mroga (silnie

zmodyfikowana) na odcinku od Mroźcy do ujścia posiadała umiarkowany potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego i zły stan ogólny jednolitych części wód. Rzeka Malina (rzeka naturalna) posiadała umiarkowany, a rzeka Struga Domaradzka (rzeka naturalna) - słaby stan ekologiczny (jakość wody uległa pogorszeniu w stosunku do lat poprzednich). We wszystkich badanych rzekach stwierdzono zagrożenie eutrofizacją. Ocenę jakości wód Mrogi i Strugi Domaradzkiej z uwzględnieniem poszczególnych parametrów przedstawia tabela.

Tabela 12. Ocena jakości wód Mrogi i Strugi Domaradzkiej w 2008 r.

L.p.	Parametr	Jednostka	N	Wynik		Stwierdzona klasa	
				MROGA	STRUGA DOMARADZKA	MROGA	STRUGA DOMARADZKA
1	Temp. wody	°C	12	18,8	21,5	I	I
4	Zawiesina ogólna	mg/l	12	27,1	---	III	---
5	Odczyn		12	7,6-8,2	7,4-8,2	I	I
6	Tlen rozpuszczony	mg O ₂ /l	12	6,916	9,632	II	I
7	BZT5	mg O ₂ /l	12	8,514	6,076	IV	IV
10	Ogólny węgl. org.	mg C/l	12	13,87	17,358	III	IV
11	Amoniak	mg NH ₄ /l	12	0,307	1,717	I	III
12	Azot Kjeldaha	mg N/l	12	3,67	5,052	IV	V
13	Azotany	mg NO ₃ /l	12	17,578	33,312	III	IV
14	Azotyny	mg NO ₂ /l	12	0,2	0,572	III	IV
15	Azot ogólny	mg N/l	12	6,81	12,582	III	IV
16	Fosforany	mg PO ₄ /l	12	0,213	0,14	II	I
17	Fosfor ogólny	mg P/l	12	0,235	0,345	II	II
18	Przew. elektrol.	uS/cm	12	513	937	II	II
19	Subst. rozp. og.	mg/l	12	362	652	II	III
31	Cynk	mg Zn/l	12	0,0292	---	I	---
35	Miedź	mg Cu/l	12	0,0078	---	I	---
49	Chlorofil „a”	ug/l	4	244,94	21,31	V	II
50	Lb. b. coli fek.	n/100ml	12	2346	620	IV	III
51	Ogólna liczba bakterii coli	n/100ml	12	24 000	7000	IV	IV

Źródło: Informacja o stanie środowiska na obszarze powiatu zgierskiego, luty 2009, WIOŚ, Łódź

Powodem wzrostu zanieczyszczenia wód powierzchniowych jest wzrost zaopatrzenia mieszkańców wsi i rolnictwa w wodę bez równoczesnego rozwiązywania palącego problemu gospodarki ściekowej. Zagrożeniem wód powierzchniowych są również spływy powierzchniowe z pól nawozów sztucznych, głównie fosforanów, które powodują przyśpieszony, nadmierny rozwój glonów, które ulegając rozkładowi pochłaniają bardzo duże ilości tlenu, przyczyniając się do dalszej degradacji wody. Najbardziej niekorzystne jest to zjawisko w zbiornikach wodnych.

Rzeka Mroga na odcinku od Mroźcy do ujścia do Bzury jest zagrożona zanieczyszczeniem azotanami ze źródeł rolniczych. Rzeka Brzuśnia prowadzi wody złej jakości. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest fakt, iż ciek jest również odbiornikiem zanieczyszczeń komunalnych i pochodzących z obszaru gminy spływów obszarowych. Nie są prowadzone dokładne badania umożliwiające ocenę poszczególnych składników i wskaźników.

WODY POWIERZCHNIOWE

Gmina Głowno leży w dorzeczu Wisły, w całości w zlewni Bzury. Sieć hydrograficzna terenu gminy ma generalnie przebieg południkowy. Rzeki charakteryzują się małą obfitością wód. Przepływające przez gminę rzeki są odbiornikami ścieków komunalnych i przemysłowych, przede wszystkim nie oczyszczonych. Główne odbiorniki ścieków, do których należą rzeki Mroga i Struga Domaradzka, podlegają monitoringowi czystości wód. Na rzece Mrodze są trzy punkty pomiarowe: powyżej kąpieliska w Głownie, w Antoniewie i w Boczkach Domaradzkich oraz jeden punkt pomiarowy na rzece Strudze we wsi Domaradzyn Parcele.

Naturalna sieć rzeczna na terenie gminy Głowno w dużym stopniu została poddana działaniom regulacyjnym i obecnie stosunki wodne są zmienione. Uregulowany został bieg Brzuśni, Maliny oraz Strugi Domaradzkiej.

Głównym ciekim na terenie gminy jest Mroga. Rzeka Mroga ma charakter naturalny z licznymi odnogami i zbiornikami. Na jej długości wybudowano młyny wodne, z których niektóre są już zabytkami. Ze względu na duży obszar bagienny i pobagienny oraz bogatą florę i faunę dolina rzeki Mrogi stanowi ciekawy kompleks przyrodniczo-krajobrazowy gminy oraz obszar chronionego krajobrazu zwany „Doliną Mrogi”. Stanowi prawy dopływ rzeki Bzury. Całkowita jej długość to ok. 63 km. Źródła Mrogi znajdują się na wysokości 195 m n.p.m. w granicach wsi Gałkówek-Kolonia. W dolnym swym biegu Mroga płynie przez lekko pofałdowaną Równinę Łowicko – Błońską, w obrębie której uchodzi do Bzury, w rejonie wsi Sobota, na wysokości 91 m n.p.m. Głównym (lewym) dopływem Mrogi jest rzeka Mrożyca, która uchodzi do Mrogi w Głownie. W Głownie do Mrogi uchodzi także Brzuśnia. Na Mrodze znajdują się dwa sztuczne zbiorniki wodne: większy, ponad 30-hektarowy Zalew Mrożyczka i mniejszy, 8,5-hektarowy zbiornik wodny na Hucie Józefów. Ten drugi spełnia głównie funkcję retencyjną i jest chętnie odwiedzany przez wędkarzy.

W październiku 2014 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi pozytywnie zaopiniował projekty rozporządzeń Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód zlewni rzek Mrogi i Słudwi wraz z prognozami oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 115 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 roku ustawy Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 145 ze zm.) warunki korzystania z wód zlewni zawierają szczegółowe wymagania w zakresie stanu wód wynikające z ustalonych celów środowiskowych, priorytety w zaspokajaniu potrzeb wodnych oraz ograniczenia w korzystaniu z wód na obszarze regionu wodnego lub jego części albo dla wskazanych jednolitych części wód niezbędne dla osiągnięcia ustalonych celów środowiskowych. Warunki korzystania z wód zlewni rzecznej, zgodnie z zapisami ustawy Prawo wodne są jednym z podstawowych dokumentów planistycznych w zakresie gospodarowania wodami i mogą w związku z ochroną zasobów środowiska prowadzić do ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości.

Warunki korzystania z wód zlewni rzeki Mrogi oraz Słudwi są narzędziem, którego głównym celem będzie wspomaganie osiągnięcia celów środowiskowych Ramowej Dyrektywy Wodnej. Wprowadzenie w życie powyższych warunków korzystania z wód zlewni rzek Mrogi oraz Słudwi stanowi istotny krok w kierunku zapobiegania pogarszaniu stanu wód i osiągnięcia przynajmniej dobrego ich stanu, w porównaniu do stanu obecnego. Jest to istotne z uwagi na znajdujące się na obszarze zlewni rzeki Mrogi, Słudwi obszary Natura 2000.

W sprawie ustalenia warunków korzystania z wód zlewni rzeki Mrogi zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego w dniu 20.08.2015 r Rozporządzenie nr 19/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 5.08.2015 r. Precyzuje ono sposób i działania mające na celu ograniczenie zanieczyszczeń, a także osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód rzeki Mrogi. Celem jest ograniczanie zanieczyszczeń poprzez wprowadzanie ścieków do wód płynących o stanie co najmniej dobrym, rozumianym jako dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny bądź dobry potencjał ekologiczny, który nie będzie powodować przekroczenia wartości granicznych wskaźników jakości wód właściwych dla tego stanu, zgodnie z przepisami. Korzystanie z wód powierzchniowych polegające na wprowadzaniu ścieków do wód płynących w stanie złym, rozumianym jako stan ekologiczny lub potencjał ekologiczny gorszy od dobrego bez względu na stan chemiczny albo dobry lub bardzo dobry stan ekologiczny bądź dobry lub maksymalny potencjał ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego, nie może pogarszać, w miejscu zrzutu ścieków, wartości tych parametrów fizykochemicznych i chemicznych wód, które zdecydowały o złym stanie wód, a warunki wprowadzania ścieków muszą uwzględniać potrzebę poprawy stanu tych wód, poprzez ustalenie w pozwoleniu wodnoprawnym wymagań zaostrzonych w stosunku do określonych w przepisach wydanych na mocy art. 45 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy, jednak w stopniu nie większym niż wymaganie zastosowania najlepszej dostępnej techniki oczyszczania ścieków w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.). Korzystanie z wód polegające na poborze wód z jednolitej części wód podziemnych nie może powodować pogorszenia jej stanu poprzez naruszenie wymagań ustalonych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 38a ust. 1 ustawy.

Doliny rzek Mrogi i Mrożycy stanowią istotny element regionalnej sieci powiązań ekologicznych. Ze względu na cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe został objęty ochroną prawną na całej długości jako obszar chronionego krajobrazu. Obszary Chronionego Krajobrazu obejmują tereny o zróżnicowanych ekosystemach, jednak stanowiących spójną całość (doliny rzek, kompleksy lasów, łańcuchy wzgórz itp.), wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełniącą funkcją korytarzy ekologicznych. Jest to jedna z mniej restrykcyjnych form powierzchniowej ochrony przyrody.

Opis granicy obszaru rozpoczyna się we wsi Chlebowice, w miejscu przecięcia granicy gmin Bielawy (powiat łowicki) i Głowno (powiat zgierski) z drogą Głowno – Waliszew. Powierzchnia całkowita obszaru Morga i Możyca wynosi 16 600 km.

Naturalna sieć rzeczna na terenie gminy Głowno w dużym stopniu została poddana działaniom regulacyjnym i obecne stosunki wodne są bardzo przeobrażone. Uregulowany został bieg Brzuśni, Maliny i Strugi Domaradzkiej, większe zbiorniki wodne występują w Karnkowie, Glinniku, Boczkach Zarzecznych, Boczkach Domaradzkich, Chlebowcach, Ziewanicach, Rudniczku i Lubiankowie. Główną funkcją zbiorników wodnych znajdujących się na terenie gminy jest funkcja retencyjna. Mogą one łącznie pomieścić 99 tys. m³ wody. Niektóre ze zbiorników zostały utworzone w celu hodowli ryb.

Na terenie Gminy Głowno brak jest zarówno sieci kanalizacyjnej jak i oczyszczalni ścieków dedykowanej mieszkańcom zamieszkującym miejscowości na tym obszarze. Jedyna oczyszczalnia ścieków w pobliżu znajduje się na terenie miasta Głowno.

W roku 2014 odebrano od mieszkańców 788,4 m³ ścieków bytowych. W gminie działa 50 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 1005 zbiorników bezodpływowych. Biorąc pod uwagę zapisy wymienionych powyżej dokumentów wydanych przez Dyrektora RDOŚ w Łodzi oraz Dyrektora RZGW w Warszawie koniecznym wydaje się podjęcie inwestycji zapobiegających degradacji rzeki Morgi lub założenie Planu Współfinansowania na terenie Gminy Głowno budowy przydomowych ekologicznych oczyszczalni ścieków. Niniejszy Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016-2023 uwzględnia tego typu zadania, wpływając w ten sposób na rozwój Lokalny w kolejnych latach.

Stosunki wodne na terenie gminy Głowno zostały zmienione również poprzez przeprowadzenie melioracji na wielu terenach. Powierzchnia zmeliorowanych gruntów ornych na terenie gminy wg. stanu na 31.12.2015 r. zajmuje 5800,15 ha (83,3% wszystkich gruntów ornych). Powierzchnia zmeliorowanych użytków zielonych wynosi 577,6 ha (61% wszystkich użytków zielonych). Ogólna długość rowów melioracyjnych wynosi 127,7 km. Przewiduje się jeszcze przeprowadzenie melioracji na powierzchni 454 ha terenie gminy Głowno.

Tabela 13. Sprawozdanie ze stanu ilościowego oraz utrzymania wód i urządzeń melioracji Wodnych w Gminie Głowno

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa								
Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej		RRW-10		Adresat:				
Gminna Spółka Wodna w Głownie ul. Kilińskiego nr 2 95-015 Głowno		Sprawozdanie ze stanu ilościowego oraz utrzymania wód i urządzeń melioracji wodnych za 2015 rok		Starostwo Powiatowe w Zgierzu ul. Sadowa 6A 95-100 Zgierz				
				Wysłać w terminie do dnia 19 lutego 2016r				
Numer identyfikacyjny – REGON								
10036259								
Dział 1. Stan ilościowy i utrzymanie								
Wyszczególnienie				Ogółem w g	W tym objętych			
				ew idencji	utrzymaniem			
1				2	3			
Wody istotne dla rolnictwa oraz urządzenia melioracji wodnych podstawowych	Obszar oddziaływania	razem w iersze 02+04		ha	01	X	X	
		grunty orne	ogółem		02	X	X	
			w tym naw adniane		03	X	X	
		trw ałe uż ytki zielone	ogółem		04	X	X	
			w tym naw adniane		05	X	X	
	cieki naturalne	ogółem		km	06	X	X	
		w tym uregulow ane			07	X	X	
	kanały	ogółem		ha	08	X	X	
		w tym uszczelnione			09	X	X	
	w ały przeciw pow odziow e	długość		km	10	X	X	
		obszar chroniony			ha	11	X	X
	stacje pomp	liczba		szt.	12	X	X	
		obszar oddziaływ ania		ha	13	X	X	
		w ydajność		l/s	14	X	X	
	jeziora	liczba		szt.	15	X	X	
		pow ierzchnia		ha	16	X	X	
		w tym posiadające ujęcia w ody do naw odnień	liczba		szt.	17	X	X
			pow ierzchnia		ha	18	X	X
		pojemność uż ytkow a		tys. m ³	19	X	X	
	gw arantow any roczny zasób w ody dla naw odnień		20		X	X		
	zbiorniki w odne administrow ane przez:	WZMIUW	liczba		szt.	21	X	X
			pow ierzchnia		ha	22	X	X
			pojemność uż ytkow a		tys. m ³	23	X	X
			gw arantow any roczny zasób w ody dla naw odnień			24	X	X
		inne jednostki	gw arantow any roczny zasób w ody dla naw odnień		tys. m ³	25	X	X
	łą czna w artość w ykonanych prac				tys. zł	26	X	X
	w tym	cieki uregulow ane		tys. zł		27	X	X
		cieki nieuregulow ane				28	X	X
		kanały				29	X	X
		w ały przeciw pow odziow e				30	X	X
		stacje pomp				31	X	X
		zbiorniki				32	X	X
		pozostale				33	X	X

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Głowno.

Tabela 14. Sprawozdanie ze stanu ilościowego oraz utrzymania wód i urządzeń melioracji Wodnych cd.

Wyszczególnienie					Ogółem wg ewidencji	W tym objętych utrzymaniem		
1					2	3		
Melioracje wodne szczegółowe	Oszar zmeliorowany	razem wiersze 35+39			34	6545,75	6545,75	
		zmeliorowane grunty orne	ogółem			35	5968,15	5968,15
			z tego	nawadniane	36	x	X	
				nawadniane ściekami i gnojowicą	37	x	x	
				zdrenowane	38	5800,15	5800,15	
		zmeliorowane trwałe użytki zielone	ogółem			39	577,60	577,60
			z tego	nawadniane	40	136	136	
				nawadniane ściekami i gnojowicą	41	136	136	
				zdrenowane	42	264	264	
			rowy	ha	43	127,7	127,7	
			Rurociągi, z wyjątkiem deszczownianych	km	44	2,78	X	
		zdrenowane użytki rolne	ha	45	136	136		
		powierzchnia nawadniana systemami nawodnień ciśnieniowych	ha	46	X			
		ziemne stawy rybne	ha	47	x	X		
	łąączna wartość wykonanych prac		48	X	161,23			
	z tego w ramach spółek wodnych	ogółem			49	X	161,23	
		z dotacji państwa			50	X	89,80	
		ze składek członkowskich			51	X	71,43	
		w formie świadczeń rzeczowych			52	X	x	
			tys. zł					

Dział 2. Urządzenia wymagające odbudowy lub modernizacji

Wyszczególnienie					Rozmiar	
1					2	
Powierzchnia użytków rolnych, na której urządzenia wymagają odbudowy lub modernizacji	ogółem			01	454	
	w tym	grunty orne	ha	02	454	
		użytki zielone		03	X	
Urządzenia melioracji wodnych podstawowych wymagające odbudowy i modernizacji	na ciekach naturalnych			04	X	
	kanały			05	X	
	wały przeciwpowodziowe			06	X	
	stacje pomp	liczba	szt.	07	X	
		wydajność	l/s	08	X	
	zbiorniki	liczba	szt.	09	X	
		pojemność użytkowa	tys. m ³	10	x	

Dział 3. Spółki wodne

Wyszczególnienie			Stan ilościowy na koniec roku	W roku	
1			2	3	4
				przybyło	ubyło
Spółki wodne	szt.	01	1	x	x
Powierzchnia zmeliorowanych gruntów objętych działalnością spółek wodnych	ha	02	6545,75	x	x

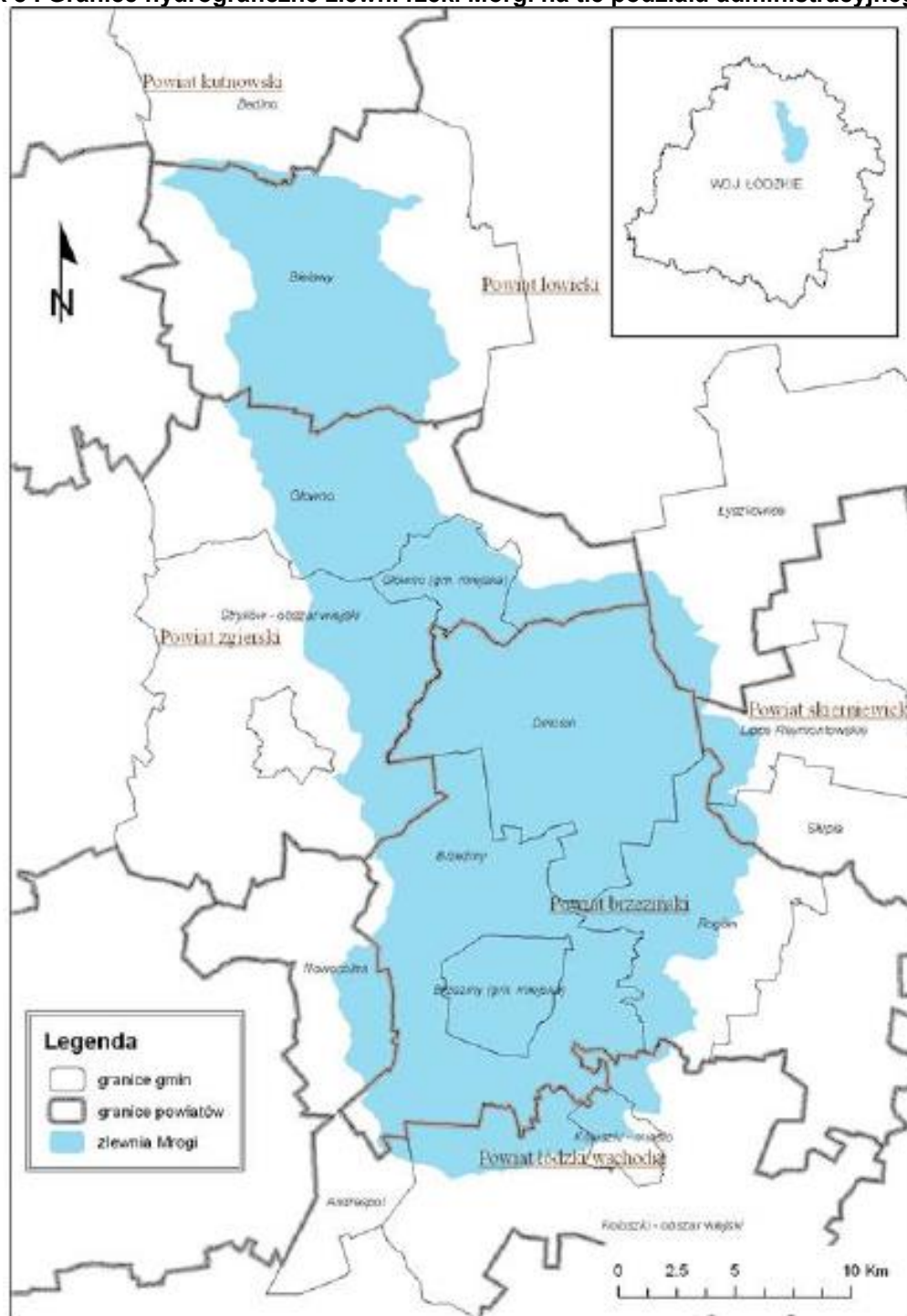
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Głowno.

Tabela 15. Zbiorniki wodne na terenie gminy Głowno.

Nazwa zbiornika	Miejscowość	Powierzchnia w ha	Pojemność (tys. M ³)
Stawy	Boczki	1,05	10,00
Zbiornik wodny	Ziewanice	1,5	21,00
Stawy	Rudniczek	4,85	68,00

Źródło: „Gminny program ochrony środowiska dla gminy Głowno”, Biuro projektów ochrony środowiska Atmo-ex Sp. z o.o., Łódź 2004r., s. 36.

Rysunek 5 . Granice hydrograficzne zlewni rzeki Mrogi na tle podziału administracyjnego

Źródło. Rozporządzenie 19/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 5.08.2015 r

WODY PODZIEMNE

Gmina Głowno znajduje się w strefie średniej zasobności w wody podziemne, mają one znaczenie użytkowe i ściśle wiążą się z występującymi na tym terenie warstwami skalnymi: jurajskimi trzeciorzędowymi i czwartorzędowymi.

Zgodnie z Rozporządzeniem 19/2015 korzystanie z wód podziemnych w ramach ustalonych zasobów eksploatacyjnych ujęcia nie może przekraczać wielkości wynikającej z uzasadnionego i udokumentowanego zapotrzebowania. W przypadku poborów kontynuowanych w nowym pozwoleniu wodnoprawnym uzasadnienie wnioskowanej wielkości maksymalnego rocznego poboru wód podziemnych musi zawierać odniesienie do wielkości dotychczasowego rzeczywistego maksymalnego rocznego zużycia w okresie ostatnich 3 lat. Zamierzony pobór wód podziemnych nie może ograniczać możliwości korzystania z wód użytkownikom istniejących ujęć znajdujących się we wspólnym obszarze zasilania w ramach posiadanych przez nich uprawnień.

Wg stanu na koniec roku 2014, na terenie gminy Głowno funkcjonują 4 ujęcia wód podziemnych, przy czym ilość wody pobranej z ujęć gminnych wynosi 203 322 m³.

Wody poziomu trzeciorzędowego – występują w piaskach mioceńskich na głębokości 40-50 m p.p.t. Poziom ten był do niedawna eksploatowany przez ujęcie w Ziewanicach. Obecnie ujęcie to jest nieczynne

Wody poziomu czwartorzędowego – stanowią zasadniczy eksploatacyjny poziom wodonośny. Wyszczególnić można dwa podstawowe poziomy wodonośne:

- poziom głębszy – występują w osadach fluwioglacjalnych i rzecznych pod gliną na głębokości 20-90 m p.p.t. ;
- poziom płytszy – związany z piaskami i żwirami wodnolodowcowymi znajdującymi się pod gliną na głębokości 3-10 m p.p.t.

Na terenie Gminy Głowno występują fragmenty czterech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- zbiornik jurajski – szczelinowo – krasowy „Stryków”;
- zbiornik czwartorzędowy – porowy „Brzeziny – Lipce Reymontowskie” – obszar wysokiej ochrony – OWO);
- zbiornik jurajski – szczelinowo – krasowy „Koluszki – Tomaszów Mazowiecki”;
- zbiornik jurajski – szczelinowo – krasowy „Krośniewice – Kutno”.

Górno-jurajski poziom wodonośny frakcji wapienno-marglistej na terenie gminy odgrywa rolę podrzędną ze względu na dużą głębokość występowania oraz dobrze zawadnione nadległe osady czwartorzędowe bądź czwartorzędowo – trzeciorzędowe. Czwartorzędowy poziom wodonośny, z którego zaopatrywane są wszystkie wodociągi wiejskie, niektóre obiekty usługowe i produkcyjne, gospodarstwa niezwodociągowane i rolnictwo cechuje duża wydajność i generalnie dobra jakość. Ponadto w sołectwach: Domaradzyn, Kamień, Kadzielin, Ostrołęka występują liczne ujęcia wody służące do celów prywatnych (głównie dla rolnictwa), których ustalone zasoby wodne wynoszą średnio 2-6 m³/h.

2.4.3. Gleby

Gleby na terenie gminy Głowno charakteryzują się bardzo dużym zróżnicowaniem zarówno pod względem typu gleb jak i przydatności rolniczej. Przydatność rolniczą gleb określają klasy bonitacyjne wyróżniane na podstawie: budowy profilu glebowego (typ i podtyp gleby, rodzaj, gatunek, miąższość poziomu próchnicznego i zawartość próchnicy, skład chemiczny gleby i jej odczyn, oglejenie, właściwości fizyczne); stosunków wilgotnościowych uwarunkowanych położeniem w terenie; wysokością bezwzględną.

Na terenie Gminy Głowno wyszczególnić można następujące typy gleb:

- gleby brunatne właściwie i czarne ziemie właściwe – wykształcone na podłożu gliniasto-piaszczystym zajmujące wschodnią i północno – centralną część Gminy – kompleks rolniczej przydatności pszennej dobry oraz pszennej bardzo dobry (Kadzielin);
- gleby brunatne – kwaśne i wylugowane; czarne ziemie zdegradowane i gleby szare – wykształcone na podłożu gliniasto – piaszczystym zajmujące wschodnią i północno – centralną część Gminy – kompleks pszennej dobry oraz żytni bardzo dobry;
- czarne ziemie zdegradowane i gleby brunatne wylugowane – wykształcone na podłożu piaszczysto – żwirowym, występują w północno – centralnej oraz zachodniej części Gminy – kompleks żytni od dobrego do najłabszego oraz kompleks zbożowo – pastewny;
- gleby bielcowe i pseudobielcowe – wykształcone na podłożu piaszczysto – żwirowym, występują w północno – centralnej oraz zachodniej części Gminy – kompleks żytni dobry i bardzo dobry (międzyrzecze Strugi Domaradzkiej i Maliny) ;
- gleby madowe, murszowo – mineralne – powstałe w dnach dolin i obniżen;
- gleby torfowe – występujące lokalnie.

Część wszystkich podtypów gleb (prócz torfów) wytworzonych z piasków luźnych, rzadziej z piasków słabo gliniastych porastają kompleksy leśne. Przydatność rolniczą gleb określają klasy bonitacyjne. Na obszarze gminy przeważają gleby dobre i średnie należące do III i IV klasy bonitacyjnej, które stanowią 51,6%. Znaczną powierzchnię, ponad 34%, zajmują gleby słabe – V klasa bonitacyjna. Gleby I i II klasy występują na niewielkiej powierzchni i zajmują łącznie około 3%.

Najżyźniejsze gleby – gleby klasy II mają niewielki udział w powierzchni gruntów ornych i występują małymi płatami w rejonie Mięsośni, Chlebowic, Kadzielina, Ostrołęki i Lubiankowa. Gleby o bardzo dużej i dużej przydatności rolniczej (gleby wyższych klas bonitacyjnych - klasa III, IIIa, IIIb, IV, IVa i IVb) zajmują generalnie wschodnią część gminy oraz występują w części centralnej – międzyrzecze Strugi Domaradzkiej i Mrogi. *Gleby klasy III* zajmują największe obszary w okolicy Woli Zbrożkowej i Kamienia oraz w rejonie wsi Chlebowice, Boczki Domaradzkie, Mięsośnia, Popów, Popówek Włociański i Władysławów Popowski. Międzyrzecze Strugi Domaradzkiej i Maliny odznacza się nieco mniej korzystnymi warunkami dla rozwoju

rolnictwa – znaczny udział gleb słabych V klasy bonitacyjnej. Najsłabsze warunki glebowe posiada zachodnia część gminy – największy udział mają gleby V i VI klasy bonitacyjnej.

Generalizując, można stwierdzić, iż na terenie gminy Głowno dominują:

- w części wschodniej – gleby lasy III,
- w części centralnej – gleby klasy IV,
- w części zachodniej – gleby klasy V-VI.

Struktura procentowa jakości gleb w Gminie Głowno kształtuje się następująco:

I klasa bonitacji gleb	– nie występuje;
II klasa bonitacji gleb	– 65 ha – 0,9% ogółu powierzchni Gminy;
III klasa bonitacji gleb	– 2 067 ha – 29,6% ogółu powierzchni Gminy;
IV klasa bonitacji gleb	– 2 011 ha – 28,8% ogółu powierzchni Gminy;
V klasa bonitacji gleb	– 2 100 ha – 30,1% ogółu powierzchni Gminy;
VI klasa bonitacji gleb	– 720 ha – 10,3% ogółu powierzchni Gminy;
VI z klasa bonitacji gleb	– 22 ha – 0,3% ogółu powierzchni Gminy.

W dolinach rzek Mrogi, Brzuśni, Maliny i Strugi Domaradzkiej występują użytki zielone średnie, słabe i bardzo słabe. Dobre warunki glebowe (średnie użytki IV klasy) są w dolinie Maliny i Strugi Domaradzkiej. W rozległej dolinie Mrogi oraz dolinie Brzuśni generalnie występują słabsze użytki zielone, głównie V i VI klasy. Około 12% pokrywy glebowej gminy zajmują gleby leśne oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych. Są to głównie gleby V i VI klasy bonitacyjnej. W Domaradzinie wykształciły się gleby leśne I klasy bonitacyjnej. Znaczna część gruntów ze względu na złe warunki wodne oraz słabo przepuszczalną skałę macierzystą (m.in. glina) na terenie gminy została zmeliorowana. W wyniku działalności człowieka znaczna część pokrywy glebowej (głównie centralna, centralno-zachodnia, południowo-zachodnia i południowa część gminy) uległa zniszczeniu (np. pod zabudową, infrastrukturę techniczną). W wyniku prowadzenia prac ziemnych doszło do przemieszania poziomów genetycznych gleb, czy nawet usunięcia poziomu próchnicznego. Modyfikacjom mogła ulec: struktura gleby, zawartość próchnicy, odczyn, skład mechaniczny i chemiczny, właściwości fizyczne. Gleby na terenie Gminy Głowno charakteryzują się dość znacznym zakwaszeniem, małą zasobnością w potas i magnez oraz małą zawartością fosforu.

Zestawienie gruntów wg. klasy użytków – osoby prawne (Załącznik nr 2 do PRL)

2.4.4. Czystość powietrza

Do antropogenicznych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza można zaliczyć:

- energetyczne spalanie paliw; główne źródło emisji dwutlenku siarki, pyłów; duży udział

w emisji tlenków azotu,

- procesy technologiczne stosowane w zakładach przemysłowych,
- transport; duży udział w emisjach tlenku węgla, tlenków azotu,
- paleniska indywidualne,
- produkcja rolna; źródło emisji dużych emisji amoniaku.

Na jakość powietrza na terenie gminy Głowno mają wpływ:

1. Warunki meteorologiczne – mają one wpływ na wielkość emisji energetycznej i sposób rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń; przy odpowiedniej cyrkulacji może nastąpić ewentualny wzrost stężenia wielkości gazów i pyłów w powietrzu, w wyniku napływu zanieczyszczeń z zewnątrz, głównie znad miasta Głowna.

2. Emisja punktowa – pochodzi ona ze zorganizowanych źródeł w wyniku energetycznego spalania paliw i przemysłowych procesów technologicznych; na terenie gminy Głowno brak jest emitorów energetycznych i technologicznych; nie ma również zakładów przemysłowych, które emitowałyby duże ilości zanieczyszczeń; szczególnie uciążliwe źródła punktowe na obszarze gminy w 2010 r. to: Stacja Dekatyzacji i Ścierania Tkanin w Lubiankowie, Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo - Handlowe „Rolfoods” w Ziewanicach.

3. Emisja powierzchniowa – pochodzi z niskich emitorów odprowadzających gazowe produkty spalania z domowych palenisk i lokalnych kotłowni ogrzewanych w większości węglem kamiennym, to tzw. niska emisja, mająca największy jest w sezonie grzewczym i pojawiająca się na terenach większej koncentracji zabudowy opalanej węglem (Mąkolice, Wola Mąkolska, Chlebowice, Boczki Domaradzkie, Ziewanice, Wola Zbrożkowa, Bronisławów, Kadzielin, Kamień, Rudniczek, Lubianków); podstawowe zanieczyszczenia to: tlenek węgla (CO), dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), pył zawieszony (PM10); modernizacja źródeł energetycznych oraz przechodzenie na ekologiczne nośniki energii wpływa na spadek stężeń zanieczyszczeń powietrza.

4. Emisja liniowa (komunikacyjne) - jej źródłem jest głównie transport samochodowy, a znaczenie w emisji jak i w emisji z roku na rok coraz większe; szczególnie istotna ze względu na niskie źródło emisji; stanowi największe zagrożenie dla obszarów położonych w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu - droga krajowa nr 14 relacji Walichnowy – Łowicz łącząca Łódź - Poznań). Poza związkami będącymi produktami spalania paliw w ruchu kołowym emituje się również duże ilości pyłów pochodzących ze ścierania opon i nawierzchni drogi.

Na terenie gminy w ramach wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza prowadzone są pomiary zanieczyszczeń powietrza. Punkty pomiarów jakości powietrza z pasywnym poborem próby SO₂ i NO₂ na terenie gminy zlokalizowany jest w Woli Mąkolskiej. Stan czystości powietrza w gminie generalnie nie budzi zastrzeżeń. Można się spodziewać zwiększonych stężeń zanieczyszczeń w sezonie grzewczym, w ośrodkach o większej koncentracji zabudowy, bowiem

w gminie dominuje ogrzewanie węglem (obejmuje około 90% budynków). Źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza jest również nasilony ruch komunikacyjny, szczególnie na drogach krajowych, gdzie duży udział ma ruch tranzytowy. Obecnie jedno z największych zagrożeń zdrowia ludności i środowiska stanowią zanieczyszczenia pyłowe. Średnie roczne stężenie pyłu PM10 w gminie Głowno kształtowało się na poziomie 16µg/m³, 24µg/m³ i 30µg/m³ (nie przekroczyło wartości dopuszczalnej tj. 40µg/m³).

Największe wartości stężenia pyłu PM10 występują zawsze na nie ucieplonych obszarach gęstej zabudowy, często dodatkowo poprzecinanej ruchliwymi arteriami komunikacyjnymi o charakterze słabo przewietrzanych kanionów ulicznych. Największą uciążliwość wśród źródeł emisji pyłu dla wielkości jego emisji ma emisja niska – mimo jej małego obszaru zasięgu oddziaływania.

2.4.5. Uciążliwość hałasu

Hałas Drogowy

Głównym źródłem hałasu na terenie Gminy jest komunikacja drogowa. Największym natężeniem hałasu charakteryzuje się zatem obszar w pobliżu drogi krajowej Łódź – Warszawa: miejscowości Konarzew, Kadzelin, Kamień, Ostrołęka. Na tym obszarze średni poziom hałasu wynosi około 75 dB tj. o 10 dB powyżej obowiązujących norm.

Stanowi on najbardziej uciążliwy rodzaj hałasu komunikacyjnego. Wraz z niewystarczającym i spóźnionym, w stosunku do tempa rozwoju komunikacji drogowej, rozwojem układów drogowo – ulicznych (zły stan nawierzchni, zbyt wąskie drogi, wzmożony ruch), uległy pogorszeniu warunki akustyczne oraz zwiększyła się uciążliwość dla mieszkańców terenów położonych w pobliżu tras komunikacyjnych. Zagrożenie hałasem drogowym, zwłaszcza ulicznym, stanowi około 80% wszystkich zagrożeń akustycznych w środowisku.

Na terenie gminy największe natężenie ruchu i najbardziej zagrożone rejony oddziaływania hałasu drogowego obserwuje się na drodze krajowej Nr 14 relacji Walichnowy – Łowicz oraz w mniejszym stopniu, na drogach powiatowych.

Natężenie ruchu drogowego (ŚDR – średni dobowy ruch) w 2010 r. na drodze krajowej Nr 14 na odcinku Jamno - Głowno wg pomiaru przez GDDKiA kształtował się następująco: pomiar wykazał przejazd ogółem 16 543 pojazdów silnikowych/dobę w obu kierunkach, w tym:

- 8990 samochodów osobowych i mikrobusów, co stanowi 54,3%,
- 1613 lekkie samochody ciężarowe (dostawcze), co stanowi 9,6%,
- 5831 samochodów ciężarowych, co stanowi 35,2%,
- 63 autobusów co stanowi 0,4%,
- 12 ciągników rolniczych, co stanowi 0,07%,

– 34 motocykli, co stanowi 0,2%

Uciążliwości od drogi krajowej mogą być odczuwalne w pasie nawet do 100 m od drogi (bardzo duże natężenie ruchu w 2010 r., które nadal rośnie), przy czym najbardziej narażone są zabudowania położone w pierwszej linii od drogi. Zabudowa ta stanowi jednocześnie ekrany akustyczne dla zabudowań położonych głębiej. Drogi powiatowe i gminne stanowią znacznie mniejszą uciążliwość akustyczną.

Hałas kolejowy

Na terenie Gminy hałas emitowany jest również przez transport kolejowy – trasa relacji Łódź – Łowicz – Warszawa (długość trasy w obrębie Gminy wynosi 13 km). Jest on odczuwalny wzdłuż linii kolejowych oraz w pobliżu stacji kolejowych. Przez gminę Głowno przebiega fragment linii kolejowej Nr 15 relacji Bednary – Łódź Kaliska, na której z dniem 9 grudnia 2007 r. połączenia zostały wstrzymane. Zatem ten rodzaj hałasu na terenie gminy Głowno obecnie nie występuje. Jednakże, projekt „Rewitalizacja linii kolejowej Nr 015 Bednary – Łódź Kaliska, znalazł się na liście projektów do realizacji.

Hałas przemysłowy

Źródła hałasu pochodzenia przemysłowego na terenie Gminy nie stanowią uciążliwości i charakteryzują się znacznym rozproszeniem. Jego natężenie od kilku lat ulega dużym zmianom, co wynika zarówno z postępu techniki i modernizacji starych urządzeń, jak i stosowania w zakładach mniej uciążliwych technologii, a także z powodu likwidacji wielu zakładów uciążliwych dla środowiska. Istniejące rozproszone zakłady i jednostki usługowe i przemysłowe nie stanowią znacznej uciążliwości akustycznej, jedynie uciążliwości lokalne.

2.5. TURYSTYKA

Gmina Głowno jest terenem o dużych walorach przyrodniczo – turystycznych. Nie posiada jednak zorganizowanej bazy turystycznej. Istnieje możliwość skorzystania z hotelu zlokalizowanego na terenie m. Głowna, który położony jest w środkowej części Gminy. Atrakcją dla turystów są jednak liczne gospodarstwa agroturystyczne, domy gościnne i kwatery prywatne w atrakcyjnie położonych miejscowościach gminy.

Na terenie Gminy Głowno jest wiele miejsc godnych odwiedzenia i poznania. Czyste środowisko i malownicze okolice zachęcają do poznawania historii oraz zwiedzania okolicznych terenów.

Do najciekawszych zabytków w gminie należą:

- drewniany kościół p.w. Św. Wojciecha w Mąkolicach z I poł. XVI w. rozbudowany w II poł. XIX w.;
- budynek dawnej szkoły w Mąkolicach z XIX w. – obecnie Izba Mąkolska będąca filią

muzeum etnograficznego w Łodzi (wyposażenie dawnej izby roboczej z czynnym warsztatem tkackim;

- zabytkowy pałac z początku XX w. znajdujący się w Głownie, w którym mieści się Muzeum Regionalne.
- cmentarz w Mąkolicach, na którym zachowały się groby o znaczeniu historycznym, to kwatery żołnierzy 57 Pułku Piechoty Armii Poznań, poległych w 1939 r.
- pomnik we wsi Boczki Domaradzkie w formie granitowego kamienia poświęcony ppłk. Tadeuszowi Mikke, Dowódcy 15 Pułku Ułanów Poznańskich poległemu 12.09.1939 roku.

Na terenie Gminy występują obszary chronionego krajobrazu: pod nazwą „Dolina Mrogi” (rzeka Mroga zachowała naturalny charakter, wcięła się ona w obszar wysoczyzny tworząc liczne meandry i starorzecza) oraz obszar Mrożycy, ponadto liczne pomniki przyrody m.in. skupione w parkach wiejskich w Lubiankowie i Domaradynie. Oprócz ww. parków podobny obiekt występuje w Glinniku. Na terenie parku w Lubiankowie znajduje się obecnie drewniany dwór zbudowany w początkach XX w. oraz sąsiednie budynki: czworak i niewielka kuźnia, sam park powstał prawdopodobnie w połowie XIX w. Na terenie parku w Glinniku znajduje się dwór wybudowany w II poł. XIX w. a przebudowany w I poł. XX w. w rejonie wsi Gawronki i Helenów znajdują się duże kompleksy leśne.

Przez gminę przebiega granica geobotaniczna pomiędzy Krainą Mazowiecką i Krainą Wielkopolsko-Kujawską należącymi do Pasa Wielkich Dolin. Na terenie gminy znajduje się kilka kompleksów leśnych, które zajmują 1169 ha. Największy z nich to "Karnków" o powierzchni 180 ha. Ciekawe drzewostany liczące 80-90 lat, zawierające jesiony, lipy, dęby, graby, buki oraz wiązy znajdują się w parkach dworskich w Domaradynie i Lubiankowie. Na obszarze gminy znajdują się pomniki przyrody.

Walorami rekreacyjnymi gminy są:

- bliskość aglomeracji łódzkiej,
- brak przemysłu,
- mikroklimat terenów położonych wśród rzek, piaszczystych plaż, łąk i lasów,
- naturalne środowisko przyrodnicze, obszar krajobrazu chronionego w dolinie rzeki Mrogi,
- duże kompleksy leśne, zdrowe powietrze, czyste rzeki i zbiorniki wodne,
- gościnność i przyjazny stosunek miejscowej ludności,
- możliwość zakupu świeżej i zdrowej żywności od rolników,
- możliwość organizowania indywidualnego pobytu,
- możliwość wynajęcia prywatnych kwater,
- możliwość wypoczynku z małymi dziećmi i zwierzętami domowymi,
- możliwość zakupu działek letniskowych z prawem zabudowy letniskowej.

Wszystkie ww. czynniki sprawiają, że tereny w Gminie Głowno coraz częściej wykorzystywane są pod indywidualną zabudowę letniskową.

Znowelizowany we wrześniu 2010 r. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego zawiera szereg wymogów, które powinny być uwzględnione na etapie projektu Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy. Plan ten zalicza wschodnie granice gminy do łowickiego podregionu kulturowego, zaś jej zachodnie granice do łęczyckiego podregionu kulturowego.

Wytyczne zawarte w Planie uwypuklają walory kulturowo – turystyczne gminy oraz proponują zakres i sposób ich ochrony oraz promocji poprzez:

- stworzenie parku kulturowego kościołów drewnianych, który obejmowałby także drewniany obiekt znajdujący się na terenie wsi Mąkolice,
- stworzenie sieci łączącej unikatowe ośrodki historyczne i poddanie ich rewitalizacji i rewaloryzacji – na terenie gminy Głowno postuluje się stworzenie sieci łączącej ośrodki regionalne (południowa i południowo – wschodnia część gminy) oraz sieci łączącej ośrodki europejskie/krajowe (wschodnia część gminy),
- wyznaczenie strefy ochrony przywrócenia walorów dziedzictwa kulturowego i tożsamości regionalnej – obejmującej teren gminy od linii kolejowej na zachód,
- wyznaczenie strefy ochrony tworzenia właściwego sąsiedztwa dla obszarów o wartościach kulturowych – obejmującej teren gminy na wschód od linii kolejowej,
- wyznaczenie wielofunkcyjnych stref turystycznych dla terenu gminy Głowno,
- wyznaczenie szlaków turystycznych:
 - Szlak Perły Architektury Ziemi Łódzkiej,
 - Szlak Dworów i Pałaców,
 - Szlak Budownictwa Drewnianego,
 - Szlak Wielu Kultur,
 - Łączniki Szlaku Konnego

Powyższe szlaki są propozycjami zawartymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego. Ich szczegółowy przebieg, został ustalony po szczegółowej analizie wartości kulturowych i turystycznych. Plan Zagospodarowania Przestrzennego zalicza fragment gminy Głowno do Kręgu Przyrodniczo – Kulturowego Aglomeracji Łódzkiej. Idea ta wpłynie na kształtowanie i wzmacnianie tożsamości regionalnej oraz przyczyni się do wzrostu znaczenia regionu łódzkiego w kraju i Europie. Celem utworzenia kręgu jest: promocja walorów lokalnych na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym, podnoszenie świadomości społeczności lokalnej o dziedzictwie kulturowym regionu, rewitalizacja i rewaloryzacja obszarów; integracja społeczności lokalnej.

2.6. OBIEKTY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Na terenie Gminy Głowno Wojewódzki Konserwator Zabytków w Łodzi objął ochroną:

- 1. Park Różany i Zespół Dworski w Różanach** (nr rejestru 614923, dwór i park z 1922 r.) położony jest w pobliżu drogi lokalnej Lubianków – Wola Lubiankowska. Murowany dwór wzniesiony został w latach dwudziestych XX wieku, w 1922 r. w stylu neoklasycyżnym. Parterowy budynek wybudowany w typowym stylu dworskim, ozdobą dworu są portyki z kolumnami tokańskimi. Obiekt utrzymany jest w bardzo dobrym stanie. W sąsiedztwie dworu usytuowane są: czworak oraz kuźnia. Dookoła rozpościera się duży park, w którym występuje około 25 gatunków drzew i krzewów. W części leśnej przeważają drzewa liściaste, wiele z nich osiągnęło wiek około 100 lat. W parku znajdują się za pomniki przyrody, m.in. dąb szypułkowy o obwodzie 365 cm.

Fotografia 1. Zespół Dworski w Różanach

Źródło. Urząd Gminy Głowno.

- 2. Zespół Dworski w Domaradzynie**, poł. XIX (nr rejestru 614916, dwór, oficyna, park) Murowany dwór wybudowany w XIX w. Budynek utrzymany jest w duchu klasycyzmu. Dwór otoczony jest parkiem o charakterze krajobrazowym.

Fotografia 2. Zespół Dworski w Domaradzynie

Źródło. Urząd Gminy Głowno.

- 3. Zespół kościoła św. Wojciecha i Stanisława w Mąkolicach** (nr rejestru 614920, kościół i dzwonnica), 1521, XVIII/XIX (stary kościół w Mąkolicach) wzniesiony w XV wieku drewniany kościół parafialny pw. św. Wojciecha, Klemensa, Stanisława i Katarzyny. Budowę kościoła rozpoczął arcybiskup Wojciech Jastrzębiec, a ukończył w roku 1444 jego następca Wincenty Kot. Dzwonnica drewniana, XVIII/XIX.

Fotografia 3. Kościół św. Wojciecha i Stanisława w Mąkolicach

Źródło. Urząd Gminy Głowno.

DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym definiuje pojęcie dóbr kultury współczesnej. Są to „niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna.

Przy tworzeniu Studium Uwarunkowania Przestrzennego dla Gminy Głowno dokonano próby zdefiniowania potencjalnego gminnego zasobu dóbr kultury współczesnej.

Przyjęto, jako wymóg dla włączenia obiektu lub zespołu obiektów do zbioru dóbr kultury współczesnej spełnianie przez niego następujących kryteriów:

1. nowatorstwo w zakresie rozwiązań architektonicznych, urbanistycznych i technicznych,
2. tworzenie wartości przestrzennej samodzielnie lub poprzez współistnienie z innymi obiektami lub tworzenie warunków dla dalszego wartościowego rozwoju miejsca lokalizacji,
3. budowanie „tradycji miejsca” – funkcjonowanie jako obiekt szczególny, rozpoznawalny, dostrzegany przez społeczeństwo,
4. wartość służąca budowaniu korzystnego wizerunku gminy – dbającego o zabytki i środowisko
5. wartość artystyczna lub historyczna,
6. uznanie – wyróżnienia, nagrody.

Gmina Głowno posiada na swoim terenie obiekty stanowiące dobro kultury współczesnej. We wsi Boczki Domaradzkie znajduje się pomnik, w formie granitowego kamienia, poświęcony poświęcony ppłk. Tadeuszowi Mikke, Dowódcy 15 Pułku Ułanów Poznańskich poległemu 12.09.1939 r.

2.7. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno przyjęto Uchwałą Rady Gminy Głowno Nr XXX/131/12 z dnia 28 grudnia 2012 r. Podstawowym celem sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno jest identyfikacja uwarunkowań rozwojowych Gminy Głowno oraz określenie polityki przestrzennej, w tym lokalnych zasad zagospodarowania, zgodnych z założeniami polityki przestrzennej państwa i regionu. Analiza czynników wpływających na możliwości rozwojowe gminy obejmuje identyfikację zarówno barier jak i stymulatorów rozwoju. Do podstawowych zadań Studium należy rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz identyfikacja obszarów problemowych związanych z jej rozwojem, sformułowanie zasad kierunków w polityce przestrzennej, w tym zasad ochrony interesu publicznego, stworzenie podstaw do koordynacji planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, promocja rozwoju gminy.

2.7.1. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

W Gminie występują obszary i obiekty chronione:

- obszar chronionego krajobrazu „Dolina Mrogi” – jest obszar chroniony prawem miejscowym gminy,
- pomniki przyrody ożywionej
- zabytkowy park dworski w Różanach oraz parki wiejskie w Lubiankowie, Glinniku i Domaradzynie.

Działania podejmowane na terenach ww. obiektów muszą być opiniowane i uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody.

Stan powietrza – stan powietrza w gminie charakteryzuje się dobrą jakością.

Rzeki – rzeki gminne charakteryzują się dużym współczynnikiem zanieczyszczenia, spowodowane głównie odprowadzaniem ścieków komunalnych, w niewielkim stopniu przemysłowych oraz spływem powierzchniowym nawozów sztucznych z pól.

Hałas – głównym źródłem hałasu jest transport drogowy oraz transport kolejowy;

Odpady – w 2013 roku na obszarze Gminy została wprowadzona selektywna zbiórka odpadów

komunalnych oraz odbiór odpadów zbieranych selektywnie. Na terenie Gminy istnieją dwie lokalne oczyszczalnie ścieków technologicznych: w Ziewanicach Oczyszczalnia Zamrażalni Owoców ROLFOODS i w Domaradzynie Pola Rolniczego Wykorzystywania Ścieków Zakładów Ziemniaczanych SOLAN w Głownie. Głównym źródłem odpadów i zanieczyszczeń są: ubojnie w Ziewnicach i Karnkowie, stacja benzynowa w Ziewnicach oraz gospodarstwa indywidualne, z których 50 posiada przydomowe oczyszczalnie i 1005 bezodpływowe zbiorniki.

Gleby Gminy – gleby Gminy charakteryzują się wysokim stopniem zakwaszania, wymagają one podjęcia działań wapnowania oraz odpowiedniego nawożenia.

Obszarami ograniczonego użytkowania są:

- strefa ochrony sanitarnej od istniejącego cmentarza
- strefa bezpieczeństwa od linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia uniemożliwiających zabudowę mieszkaniową.
- trasa radiolinii, dla której wyznaczono strefę ochronną ograniczającą dopuszczalną wysokość nowej zabudowy.

Planowane inwestycje w zakresie ochrony środowiska:

1. Opracowanie „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej”, przewidywany termin realizacji 2016r. Źródła finansowania: środki pozyskane z WFOŚiGW w Łodzi oraz fundusze z budżetu Gminy.
2. Program usuwania azbestu, przewidywany termin realizacji lata 2016/2017. Źródła finansowania: środki pozyskane z WFOŚiGW w Łodzi oraz fundusze z budżetu Gminy.

2.7.2. Infrastruktura techniczna

Drogi

W pobliżu gminy Głowno znajduje się międzynarodowa trasa Łódź-Warszawa, z którą dobre połączenie zapewnia istniejąca sieć dróg gminnych i powiatowych.

Przez teren gminy Głowno przebiega droga krajowa Nr 14 (Łowicz – Walichnowy), która jest jedną z dwóch tras łączących Łódź z Warszawą oraz łącząca m.in. autostradę A2 w Strykowie z drogą krajową Nr 2 w Łowiczu. W granicach administracyjnych gminy, znajduje się w jej wschodniej części, wzdłuż granicy pomiędzy sołectwami Kadzielin i Kamień.

Sieć dróg gminnych tworzą drogi będące zarówno własnością gminy, jak i własnością Skarbu Państwa we władaniu gminy Głowno. Sieć dróg gminnych spełnia podstawowe funkcje komunikacyjne pomiędzy poszczególnymi wsiami z terenu gminy Głowno oraz z terenami jednostek sąsiednich. Drogi gminne mają zróżnicowany standard oraz nawierzchnię. Numeracja dróg gminnych nie obejmuje wszystkich dróg z terenu gminy Głowno.

Tabela 16. Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez Gminę Głowno

Lp.	Nr drogi		Przebieg drogi
	Stary	Nowy	
1	24105	5108 E	Rogóżno – Feliksów – Gozdów
2	24107	5111 E	Koźle – Gozdów – Mąkolice
3	24109	5114 E	Wola Lubiankowska – Albinów – gr. powiatu (Domaniewice)
4	24110	5115 E	Wola Mąkolska – Popów
5	24111	5115 E	Popów – gr. powiatu (Jasionna)
6	24112	5116 E	Popów – Mięsośnia – gr. powiatu (Waliszew)
7	24113	5117 E	Mięsośnia – Dąbrowa – gr. powiatu (Bogumin)
8	24114	5118 E	Głowno – Popów – Nowy Antoniew – gr. powiatu (Waliszew)
9	24115	5119 E	Głowno – Domaradzyn – Pludwiny
10	24116	5120 E	Bratoszewice – Domaradzyn – Popów
11	24117	5121 E	Antoniew – Skubiki – gr. powiatu (Waliszew)
12	24118	5101 E	Głowno – Helenów – gr. powiatu (Bielawy)
13	24119	5123 E	Patyki – Antoniew
14	24120	5124 E	Głowno – Wola Zbrożkowa – gr. powiatu (Strzebieszew)
15	24121	5125 E	Głowno – Ostrolęka – Albinów
16	24122	5126 E	Głowno – Wola Lubiankowska – gr. powiatu (Łyszkowice)
17	24125	5110 E	Stryków – Koźle – Pludwiny – Mąkolice – gr. powiatu (Jasionna)

Źródło. www.powiat.zgierz.pl

Tabela dotycząca wykazu dróg gminnych na obszarze gminy Głowno wraz z numeracją, długością oraz pozostałymi parametrami stanowi Załącznik nr 1 do Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 - 2023.

Stan dróg

- Przez teren Gminy Głowno przebiega jedna droga krajowa relacji Łódź - Stryków - Głowno – Łowicz. Jej długość w granicach gminy wynosi 3 km, posiada nawierzchnię bitumiczną.
- Przez teren Gminy Głowno przebiegają drogi powiatowe o łącznej długości 71,3 km. W 75 % posiadają nawierzchnię utwardzoną – bitumiczną.
- Na terenie Gminy Głowno istnieją drogi gminne o łącznej długości 131,57 km oraz drogi dojazdowe do pól o długości 85,5 km. Nawierzchnię asfaltową posiada ok. 48 km spośród tych dróg.

Na drogach Gminy Głowno znajduje się 7 obiektów mostowych (rzeka Mroga i Brzuśnia), w tym 3 żelbetonowe i 4 drewniane.

Drogi gminne dotychczas niemodernizowane charakteryzują się złym stanem technicznym i wymagają remontu. Niskie parametry techniczne spowodowane są wysokim stopniem zużycia.

W latach 2010 - 2015 utwardzono i położono nową nawierzchnię na ok. 51 km dróg gminnych, w tym na ok 40,5 km położono nową nawierzchnię bitumiczną, a ok. 10,5 km utwardzono. Środki, które umożliwiły podjęcie prac remontowych pochodziły z funduszy zewnętrznych oraz środków własnych gminy.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Głowno, określa kierunki rozwoju w zakresie dróg powiatowych i gminnych oraz ich bieżące i przyszłe remonty.

Z uwagi na duże potrzeby zgłaszane przez radnych gminy, sołtysów i mieszkańców, w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 – 2023 **przyjęto plan przebudowy dróg na terenie gminy**. Zgłaszano konkretne odcinki dróg, które wymagają całkowitego lub częściowego remontu, przebudowy czy też utwardzenia w przypadku dróg gruntowych. W kilku przypadkach zgłaszane propozycje dotyczyły budowy nowych dróg dojazdowych z uwagi na potrzeby mieszkańców np. powstające nowe zabudowania i nowe gospodarstwa domowe.

Kolej

Na terenie gminy Głowno przebiega linia kolejowa Łódź - Głowno - Łowicz - Warszawa o długości 2 km. Linia ta zapewnia dobre połączenie krajowe i międzynarodowe. Linia przebiega przez grunty wsi Kamień. Stacja kolejowa znajduje się na terenie Miasta Głowno, natomiast przystanek znajduje się we wsi Kamień. Kierunki kształtowania systemu kolejowego w gminie Głowno, które zostały zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa

Łódzkiego obejmują uwzględnienie linii kolejowej nr 15, relacji Bednary – Łódź Kaliska, jako elementu czynnego systemu komunikacyjnego. Inwestycja realizowana będzie w ramach Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej. Opierać się będzie na istniejącej już infrastrukturze kolejowej. Studium zabezpiecza tereny pod modernizację linii kolejowej i przywrócenie na niej ruchu kolejowego.

Komunikacja autobusowa

W zakresie obsługi komunikacją zbiorową utrzymuje się dotychczasowe linie autobusowe z zaleceniem ich rozwoju (w miarę zmieniających się potrzeb) i stałego podnoszenia standardu obsługi. Komunikację międzygminną obsługuje firma „SK Trans”, Krzysztof Sadowski, Szczawin Duży, ul. Strykowska 113, 95 – 002 Smardzew, natomiast dowóz dzieci do szkół obsługuje PKS Skierniewice, ul. Dworcowa 1, 96-100 Skierniewice.

Na terenie Gminy Głowno funkcjonują trzy linie autobusowe zapewniające dojazd z większych miejscowości do Głowna, Strykowa i Łodzi:

- pierwsza linia – biegnie drogą krajową nr 14 z Głowna do Łowicza. Przystanki autobusowe: Kamień i Kadzielin;
- druga linia – przebiega drogą powiatową nr 21122 z Głowna przez Łyszkowice do Skierniewic. Przystanki autobusowe: Rudniczek, Lubianków, Różany, Wola Lubiankowska.
- trzecia linia – przebiega drogami powiatowymi nr 21114, 241122, 24110,24125 z Głowna przez Mąkolice do Strykowa. Przystanki autobusowe: Antoniew, Glinnik, Karnków, Popów, Wola Mąkowska i Mąkolice.

W 13 sołectwach zlokalizowane są przystanki obsługiwane przez komunikację autobusową, pełnią one rolę przewozów komunikacji zbiorowej. Oznacza to, że 45% sołectw z terenu gminy ma możliwość dobrej komunikacji autobusowej.

Przystanki autobusowe zlokalizowane są w miejscowościach przedstawionych w poniższej tabeli:

Tabela 17. Wykaz przystanków autobusowych na terenie Gminy Głowno

Lp	Miejscowość	Nazwa/ Lokalizacja przystanku	Dane szczegółowe						
			Kategoria drogi				Ilość i rodzaj stanowisk przystankowych		
			Krajowa	Wojewódzka	Powiatowa	Gminna	Ze znakiem D-15	Ze znakiem D-15 i wiałą	Z zatoką autobusową
1	Antoniew	Antoniew			X			X	
2	Popów	Popów			X		X		
3	Glinnik	Glinnik			X			X	
4	Karnków	Karnków			X			X	
5	Lubianków	Lubianków			X			X	
6	Lubianków	Lubianków nż			X			X	
7	Mąkolice	Mąkolice			X			X	
8	Mąkolice	Mąkolice I			X		X		
9	Mięsośnia	Mięsośnia			X		X		
10	Mięsośnia	Mięsośnia nż			X		X		
11	Różany	Różany			X			X	
12	Rudniczek	Rudniczek			X			X	
13	Kamień	Kamień	X					X	X
14	Kadzielin	Kadzielin	X					X	X
15	Wola	Wola Lubiankowska			X			X	
16	Wola Mąkolska	Wola Mąkolska			X			X	
17	Wola Mąkolska	Wola Mąkolska I			X			X	
18	Wola Mąkolska	Wola Mąkolska I nż			X		X		
19	Wola Mąkolska	Wola Mąkolska II			X		X		
20	Wola Mąkolska	Wola Mąkolska nż			X		X		

Źródło: Dane z Gminy Głowno

Wszystkie miejscowości Gminy Głowno objęte są przewozem dzieci do szkół. Dowozem dzieci zajmuje się Miejski Zakład Komunalny w Głownie, zlokalizowany przy ul. Dworskiej 3 w Głownie.

Wykaz kursów obejmujących dowóz dzieci do szkoły przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Dowóz dzieci do szkół w Gminie Głowno – do miejscowości Mąkolice

	Nr kursu / przystanek	KM	Podstawowa	Gimnazjum	Średnia	SP 5	Nauczyciele	Inni
Kurs 1								
1	Zgierska	0,8					3	
2	Plus – Swoboda	1,7					1	
3	PKP	2,4					4	
4	Zakopane	3,5					1	
5	Boczki Domaradzkie	8,6		1	1			
6	Popów	12,7		2				
7	Wola Mąkolska od Popowa	15,7	3	4				
8	Wola Mąkolska od Pludwin	16,5	4	8				
9	Wola Mąkolska od Gozdowa 1	18,1	4	7	2			
10	Wola Mąkolska od Gozdowa 2	18,7		5		1		
11	Mąkolice Szkoła	20,7			3			
12	Jasionna		5	1				
13	SP Mąkolice	23,0						
Kurs 2								
14	Mąkolice I	0,8		2	1			
15	Mąkolice II	2,3		2	4			
16	Wola Mąkolska 1	5,4	1		4			1
17	Wola Mąkolska 2	6,2			4			
18	Popów	9,2		1	9		1	
19	Karnków	10,0		3	4	1		
20	Glinnik	12,4		4				
21	Zakopane - Głowno Gimnazjum	21,0				3		
Kurs 3								
22	Ziewanice - blok	4,9		5	7			
23	Ziewanice - Mirowski	5,6		3				
24	Ziewanice - Sopel	7,9		4				
25	OSP Boczki Domaradzkie	9,0	2	10	6			
26	Boczki Domaradzkie - krzyżówka	10,1			1			
27	Głowno Gimnazjum	21,0						
Kurs 4								
28	Plus - Swoboda						2	
29	Zgierska	1,2	1				2	
30	Kolejowa	2,8					1	
31	Bronisławów 1	5,5	2					
32	Bronisławów 2	6,9	1					
33	Bronisławów 3	7,4	1					
34	Domaradzyn	8,0	1					
35	Glinnik 1	13,7	5					
36	Glinnik 2	14,4	2					
37	Karnków	14,9	2					
38	Pieńki	18,3	3					
39	Władysławów Popowski 1	18,9	1					
40	Władysławów Popowski 2	21,2	3					
41	Mięsośnia 1	22,2	3					

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY GŁOWNO NA LATA 2016 - 2023

42	Mięsośnia 2	23,2	8					
43	SP Popów	25,0						
Kurs 5								
44	Wola Mąkolska od Popowa	3,0	9					
45	Wola Mąkolska od Pludwin	3,7	4					
46	Wola Mąkolska od Gozdowa 1	5,3	14					
47	Wola Mąkolska od Gozdowa 2	5,9	4					
48	Wola Mąkolska od Gozdowa 3	6,2	1					
49	Mąkolice II 1	8,0	11					
50	Mąkolice II 2	8,7	1					
51	Mąkolice II 3	9,3	1					
52	Mąkolice II 4	9,7	2					
53	Mąkolice II 5	10,0	2					
54	Jasionna	10,4	4		1			
55	SP Mąkolice							
RAZEM			105	62	47	5	15	1

Zródło: Dane z Gminy Głowno

Tabela 19. Dowóz dzieci do szkół w Gminie Głowno – do miejscowości Lubianków

	Nr kursu / przystanek	KM	Podstawowa	Gimnazjum	Średnia	SP 5	Nauczyciele	Inni
Kurs 1								
1	Rudniczek 1	4,0			1			
2	Rudniczek 2	5,0		4	3			
3	Rudniczek 3	5,5			2			
4	Lubianków	6,5		4	2			
5	Różany	8,0		6		3		
6	Wola Lubiankowska 1	8,5		3	3			
7	Wola Lubiankowska 2	9,5		6		1		
8	Wola Lubiankowska 3	11,0		4	3			
9	Albinów 1	12,0		2	1			
10	Albinów 2	13,0		1	1			
11	Albinów 3	14,0		4				
12	Ostrołęka 1	16,0		6		1		
13	Ostrołęka 2	17,0		4	1			
14	Ostrołęka 3	17,5		2				
15	Kadzielin 1	22,0		2				
16	Kadzielin 2	23,5		2	3	1		
17	Kadzielin 3	25,5		5	2			
18	Głowno Gimnazjum	29,0						
Kurs 2								
19	Kadzielin 1	3,5	3					
20	Kadzielin 2	5,5	2					
21	Kadzielin 3	6,0	2					
22	Ostrołęcka	6,5	1					
23	Ostrołęka 1	11,0	4					
24	Ostrołęka 2	11,5	5					
25	Ostrołęka 3	12,0	4					
26	Albinów	14,0	6					
27	Albinów 2	15,0	1					
28	Albinów 3	16,0	5					

29	Wola Lubiankowska 1	17,0	9				1	
30	Wola Lubiankowska 2	18,0	5					
31	Wola Lubiankowska 3	18,5	4					
32	Różany	19,0	4					
33	Lubianków -SP	20,5			1			
34	Kurs 3							
35	Kadzielin 2	5,5	2					
36	Kadzielin 3	6	3		1			
37	Ostrołęka 1	11	1					
38	Ostrołęka 2	12,0	2					
39	Ostrołęka 3	12,5	5					
40	Albinów 1	14,0	3					
41	Wola Lubiankowska 1	17,0	1					
42	Wola Lubiankowska 2	18,0	4					
43	Wola Lubiankowska 3 - SP	21,0	4					
RAZEM			80	55	24	6	1	0

Źródło: Dane z Gminy Głowno

Tabela 20. Dowóz dzieci do szkół w Gminie Głowno – do miejscowości Wola Zbrożkowa

	Nr kursu / przystanek	KM	Podstawowa	Gimnazjum	Średnia	SP 5	Nauczyciele	Inni
Kurs 1								
1	Konarzew 1	4,0	2	2				
2	Konarzew 2	4,5		2				
3	Konarzew 3	5,0		3				
4	Wola Zbrożkowa 1	11,0		4	1			
5	Wola Zbrożkowa 2	11,5	3	4	1			
6	Wola Zbrożkowa 3	12,0	3	2	3	1		
7	Wola Zbrożkowa 4	13,0	3	3				
8	Wola Zbrożkowa 5	13,5	2	4	3			
9	Woal Zbrożkowa - Bielawska	14,0	1	6	2			
10	Szkoła Podstawowa 1	16,0		4	4		1	
11	LO	20,0	3					
12	Przed Wyspiańskiego	27,0	2					
13	Lubianków	29,0	4	3				
14	Rudniczek	30,0	1					
15	Targowa	31,0	3					
16	Przed Wyspiańskiego	34,0	2					
RAZEM			29	37	14	1	1	0

Źródło: Dane z Gminy Głowno

Zaopatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków

Zaopatrzenie w wodę na terenie Gminy Głowno oparte jest na zorganizowanych, grupowych systemach wodociągowych (ok. 98%), które są w dobrym stanie technicznym. Sołectwo w Feliksowie nie jest wyposażone w wodociąg zbiorowy, zaś mieszkańcy sołectw Dąbrowa i Jasionna korzystają z indywidualnych studni kopanych, czerpiących wodę z płytkiego poziomu wodonośnego, od 2004r. w wyniku budowy wodociągu mieszkańcy 11 gospodarstw indywidualnych ww. sołectw korzysta z wodociągu publicznego).

Woda dla wodociągów systemowych ujmowana jest poprzez studnie głębinowe z poziomu czwartorzędu. Ogólna długość sieci wodociągowej na terenie Gminy wynosi ok. 110 km (109 732,38 m.b.). Do zbiorowego systemu wodociągowego podłączonych jest 1.187 odbiorców wody. Łączna długość przyłączy wodociągowych wynosi 43,21 km (43 208,95 m.b.). Na terenie Gminy funkcjonuje 9 systemów wodociągowych, z czego 5 (Mąkolice, Popów, Boczki Domaradzkie, Ziewanice oraz Lubianków) bazuje na ujęciach zlokalizowanych na jej terenie.

Na terenie Gminy znajdują się nw. stacje wodociągowe:

- w Mąkolicach wyposażona w jedno ujęcie o głębokości 30,5 mb, wydajności 60 m³/h, długość sieci wodociągowej 15,7 km. Ze stacji tej woda dostarczana jest do następujących miejscowości: Mąkolice, Wola Mąkolska, Jasionna oraz Pieńki Popowskie. Do wodociągu podłączonych jest 237 odbiorców.
- w Popowie wyposażona w dwa ujęcia o głębokości 39 m. i 32,2 m. oraz o wydajności 31,8m³/h, długość sieci wodociągowej 19 km. Stacja zaopatruje w wodę następujące miejscowości: Popów, Popówek, Mięsośnia, Władysławów Popowski. Do wodociągu podłączonych jest 175 odbiorców.
- w Boczkach Domaradzkich wyposażona w dwie studnie głębinowe o głębokości 16 m. i 17,3m., wydajność 60 m³/h, długość sieci wodociągowej 16,5 km. Woda z tej stacji jest dostarczana do następujących miejscowości: Boczki Domaradzkie, Boczki Zarzeczne, Chlebowice, Gawronki, Helenów, Ziewanice oraz miejscowości z gminy Bielawy, Psary, Skubiki. Do wodociągów podłączonych jest 203 odbiorców. Wodociąg jest połączony z wodociągiem w Ziewanicach.
- w Ziewanicach wyposażona w dwa ujęcia wody, obecnie jest nieczynna. Wodociąg jest połączony z wodociągiem Boczki Domaradzkie oraz z wodociągiem miejskim w Głownie. Miejscowości poprzednio zaopatrywane w wodę przez ten wodociąg tj.: Antoniew, Bronisławów, Domaradzyn, Ziewanice obecnie są zaopatrywane z wodociągu miejskiego w Głownie.
- w Lubiankowie wyposażona jest w dwa ujęcia wody o głębokości 63 m. i 57 m., wydajności odpowiednio 65 m³/h i 42 m³/h, długość sieci wodociągowej 13,9 km. Zaopatruje ona w wodę: Lubianków, Rudniczek, Piaski Rudnickie, Wola Lubiankowska i częściowo Albinów. Do wodociągu podłączonych jest 191 odbiorców. Stacja ta ma połączenie z wodociągiem miejskim w Głownie i w razie konieczności istnieje możliwość zaopatrzenia ww. miejscowości z wodociągu miejskiego.

Ponadto 11 odbiorców wsi Wola Mąkolska korzysta z wodociągów zbiorowych znajdujących się na terenie gminy Stryków. Do wodociągu w Waliszewie na terenie gminy Bielawy podłączonych jest 7 gospodarstw wsi Dąbrowa i Mięsośnia siecią wodociągową o długości 875 mb.

Z wodociągu miejskiego położonego na terenie miasta Głowna korzystają miejscowości: Kamień, Kadzielin, Ostrołęka, Karasica, Antoniew, Bronisławów, Domaradzyn, Wola Zbrożkowa, Władysławów Bielawski i częściowo Albinów.

Pozostałe miejscowości leżące na terenie Gminy zaopatrywane są w wodę ze stacji wodociągowych leżących poza granicami gminy tj:

- Koźle gm. Stryków, ujęcie zaopatruje w wodę kilkanaście gospodarstw wsi Wola Mąkolska,
- Waliszew gm. Bielawy, zaopatruje w wodę kilka gospodarstw wsi Dąbrowa i Mięsośnia,
- Domaniewice gm. Domaniewice, ujęcie zaopatruje w wodę wieś Konarzew,
- Głowno, zaopatruje w wodę: Kamień, Kadzielin, Ostrołęka, Karasica, częściowo Albinów.

Tabela 21. Wielkość i wartość zużycia wody na terenie Gminy Głowno w latach - do uzupełnienia

Lp.	Rok	Zużycie wody (w m ³)	Wartość (w zł)	Stawka za 1 m ³
1.	2010			
2.	2011			
3.	2012			
4.	2013			
5.	2014			
6.	2015			

Zródło: Dane Gminy Głowno

W latach 2010-2015 wysokość zużycia wody systematycznie rośnie z uwagi na rozwój sieci wodociągowej na terenie Gminy Głowno.

Gmina Głowno nie posiada kompleksowego układu kanalizacji sanitarnej. Ścieki bytowo - gospodarcze z budynków indywidualnych odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych tzw. szamb, jest ich 1005 szt. na terenie gminy (stan na 31.12.2014 r). Zwiększyła się liczba przydomowych ekologicznych oczyszczalni ścieków, jest ich 50 (stan na 31.12.2014 r). W roku 2014 odebrano od mieszkańców gminy 788,4 m³ ścieków bytowych.

Na terenie Gminy istnieją dwie lokalne oczyszczalnie ścieków technologicznych:

- w Ziewanicach Oczyszczalnia Zamrażalni Owoców ROLFOODS
- w Domaradzinie Pola Rolniczego Wykorzystywania Ścieków Zakładów Ziemiaczanych SOLAN w Głownie.

Z uwagi na fakt gromadzenia ścieków komunalnych w szambach, które w przypadku nieszczelności stanowią zagrożenie dla wód powierzchniowych i podziemnych, występuje potrzeba opracowania projektu sieciowego systemu odprowadzania i utylizacji ścieków tam, gdzie będzie to uzasadnione ekonomicznie, czyli dla terenów o zwartej zabudowie.

Do wyposażenia w sieć kanalizacji typuje się następujące wsie: Lubianków, Mąkolice, Wola Mąkolska, Mięsośnia, Popów, Władysławów Popowski, Boczki Domaradzkie, Wola Zbrożkowa i Kadzielin. Potencjalne tereny pod budowę oczyszczalni ścieków dla planowanych systemów kanalizacji wyznaczone zostały w następujących wsiach: Mąkolice, Dąbrowa, Chlebowice, Wola Zbrożkowa, Kadzielin, Albinów, Lubianków, zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno (Uchwała Nr XXVI/73/04 Rady Gminy). Ich uściślenie nastąpi na etapie projektu sieci oraz decyzji realizacyjnych.

Na terenach o rozproszonej zabudowie, gdzie występują odpowiednie warunki gruntowo – wodne preferuje się budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Obecnie wody opadowe i roztopowe odprowadzane są poprzez spływ powierzchniowy do istniejących rowów, rzek i cieków. Tereny stwarzające potencjalne zagrożenie dla środowiska spływem zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych (np. stacje benzynowe, magazyny itp.), wymagają wyposażenia w instalacje do zorganizowanego spływu z uwzględnieniem podczyszczania tychże wód na wylotach do odbiorników.

2.7.3. Zaopatrzenie w ciepło i gaz

Gmina Głowno nie prowadzi kompleksowej gospodarki ciepłem. Podstawowym opalem stosowanym w ww. źródłach ciepła jest paliwo stałe. Na terenie Gminy nie występuje sieć gazowa. Mieszkańcy dla potrzeb gospodarstw indywidualnych korzystają z gazu bezprzewodowego.

Zaopatrzenie w ciepło na terenie Gminy Głowno odbywa się poprzez:

- lokalne kotłownie dla potrzeb budynków użyteczności publicznej oraz wspólnoty mieszkaniowej w Ziewanicach.
- ogrzewanie piecowe dla domów jednorodzinnych.

Zamiennie w stosunku do koncepcji rozważa się docelowo możliwości gazyfikacji gminy z kierunku Strykowa i Łowicza. Zaznacza się, że zgodnie z wymogami Zakładu Gazowniczego doprowadzenie gazu do odbiorców będzie możliwe po spełnieniu kryteriów ekonomicznej opłacalności budowy sieci gazowej i zawarcia odpowiednich porozumień z odbiorcami bądź Urzędem Gminy Głowno.

Planowane inwestycje w zakresie ochrony środowiska, związane z gospodarką ciepłą:

1. Opracowanie „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej”, przewidywany termin realizacji 2016r.

Źródła finansowania: środki pozyskane z WFOŚiGW oraz fundusze z budżetu Gminy.

2.7.4. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy została wprowadzona selektywna zbiórka odpadów, a „Regulamin utrzymania czystości i porządku w gminie” został uchwalony 27.03.2013 r.

Zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych na terenie Gminy Głowno objętych jest 100 % gospodarstw. Odpady są składowane do indywidualnych pojemników oraz specjalnie oznakowanych worków, a następnie zbierane i wywożone przez firmy:

- Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania z Łodzi,
- RS II Sp. z o.o. ze Zgierza,
- TONSMEIER CENTRUM Sp. z o.o. z Kutna.

Zezwolenie na odbiór nieczystości płynnych posiadają przedsiębiorstwa:

- NOREK Usługi Asenizacyjne i Transportowe z Domosina,
- RS II Sp. z o.o. ze Zgierza oraz
- TOITOI Polska Sp. z o.o. z Warszawy.

Odpady komunalne zebrane z terenu Gminy Głowno, są wywożone na składowisko do Regionalnej Instalacji Przetwarzania odpadów Komunalnych (RIPOK) w m.Krzyżanówek gm. Krzyżanów.

Tabela 22. Ilość zebranych odpadów na terenie Gminy Głowno w/g rodzaju (na dzień 31.12.2014r.)

Rodzaj odpadów	Ilości w Megagramach na rok, stan na 31.12.2014 r.
Ilość zmieszanych odpadów komunalnych	364,60 Mg
Ilość odpadów zdeponowanych na składowiskach	125,84 Mg
Ilość odpadów biodegradowalnych	21,40 Mg
Ilość odpadów zebranych selektywnie (szkło, papier, tektura, tworzywa sztuczne, metale)	272,30 Mg
Ilość odpadów wielkogabarytowych	14,30 Mg

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Głowno.

W Gminie Głowno zbierane są dodatkowo inne niebezpieczne odpady:

- przeterminowane leki zbierane są przez aptekę w jednym punkcie aptecznym, dwa razy w roku w dwóch mobilnych Punktach Selektywnej Zbiorków Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowanych na terenie gminy. Odbiera je firma RS II Sp. z o.o. ze Zgierza. W roku 2014 zebrano 0,003 Mg odpadów,

- padłe zwierzęta z terenu gminy odbiera firma P.P.H. HETMAN Sp. z o.o. z Bedna. W roku 2014 odebrano: bydło – 6 sztuk, sarna – 1 sztuka, bocian – 1 sztuka,
- odpady typu baterie i zużyte akumulatory zbierane są dwa razy do roku w 2 mobilnych PSZOK-ach oraz w czterech punktach zbiórki.

Na terenie Gminy nie funkcjonują podmioty mające zezwolenie na złomowanie samochodów. Nie istnieją także w gminie dzikie wysypiska śmieci.

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, która została przeprowadzona w formie ankiety uzyskano następujące dane:

- powierzchnia pokryć dachowych na budynkach mieszkalnych wynosi 42 773 m², na budynkach gospodarczych 175 165 m² łącznie 217 938 m².

Gmina do tej pory nie wspomagała mieszkańców w usuwaniu azbestu, jednak występując naprzeciw zaspokojeniu potrzeb mieszkańców jest w trakcie opracowywania „Programu usuwania azbestu”.

Planowane przez Radę Gminy Głowno inwestycje w zakresie gospodarki odpadami:

1. Utworzenie stacjonarnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), przewidywany termin realizacji 2016/2017. Źródła finansowania: środki pozyskane z UE, WFOŚiGW w Łodzi oraz fundusze z budżetu Gminy.
2. Program usuwania azbestu, przewidywany termin realizacji 2016/2017. Źródła finansowania: środki pozyskane z UE, WFOŚiGW oraz fundusze z budżetu Gminy.

2.7.5. Energetyka

Gmina Głowno jest zasilana w energię elektryczną poprzez sieć linii i stacji średniego i niskiego napięcia. Źródłem zasilania jest stacja transformatorowo - rozdzielcza 110/15 kV – RPZ „Głowno” zlokalizowana na terenie miasta Głowna.

Dostawa i dystrybucja energii elektrycznej z tej stacji do odbiorców w każdej wsi w gminie odbywa się za pośrednictwem sieci elektroenergetycznej rozdzielczej średniego napięcia SN – 15kV. Sieć jest wyposażona w lokalne stacje transformatorowo – rozdzielcze 15/0,4 kV zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie odbiorców. Ze stacji transformatorowych energia elektryczna doprowadzana jest do poszczególnych odbiorców za pośrednictwem miejscowych linii niskiego napięcia 0,4/0,231 kV. Ogółem w zasilaniu gminy bierze udział 56 stacji trafo 14/0,4 kV, z których znaczna większość wybudowana jest na wykonaniu słupowym.

Stan techniczny sieci rozdzielczej jest dobry. Sieć jest w dużej części po modernizacji, a gęstość stacji trafo jest dostateczna.

Zapotrzebowanie elektroenergetycznej mocy szczytowej przez odbiorców gminy szacuje się na około 6000 kW (0,6 MW). Istniejący układ sieci 15 kV zabezpiecza obecne potrzeby mocy oraz posiada rezerwy przepustowości. Będzie on stanowił podstawę do dalszej rozbudowy dla potrzeb nowych odbiorców.

Oprócz w/w na terenie gminy zlokalizowane są magistralne elementy sieci elektroenergetycznej:

- linia napowietrzna 2 x 400 kV relacji Rogowiec – Mościska – Płock,
- linia napowietrzna 110 kV relacji Głowno – Łowicz.

Sieci te są administrowane, zarządzane i eksploatowane przez:

- pracujące na napięciu 400 kV – PSE OPERATOR S.A.,
- pracujące na pięciu 110 kV, 15 kV, 0,4/0,231 kV – PGE Dystrybucja Łódź Sp. z o.o.

Linie napowietrzne ze względów eksploatacyjnych oraz bezpieczeństwa ludzi

wymagające określonych stref bezpieczeństwa (pasów technologicznych):

- LN 400 kV – 80m (40 m od osi linii w każdą stronę),
- LN 110 kV – 36 m (18 m od osi linii w każdą stronę),
- LN 15 kV – 12 m (6 m od osi linii w każdą stronę).

Strefy wynikają z odległości:

- 14,5 m – od skrajnego przewodu linii do budynku mieszkalnego ze względu na szkodliwe oddziaływania pola elektromagnetycznego. Strefa ta może być mniejsza w zależności od rodzaju i budowy linii (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów),
- 15,0 m, 5,0 m – od rzutu skrajnego przewodu linii z tytułu bezpiecznej pracy w pobliżu czynnych linii elektroenergetycznych 110 kV i 15 kV.

Obecna struktura sieci linii wysokiego oraz średniego napięcia zabezpiecza obszar Gminy.

2.7.6. Wyposażenie w sieci i urządzenia infrastruktury teletechnicznej

W zakresie usług telekomunikacyjnych teren gminy Głowno jest obsługiwany przez operatora Telekomunikacja Polska S.A. Na terenie gminy funkcjonuje koncentrator telefoniczny we wsi Popów. Koncentrator powiązany jest światłowodem z centralą miejską zlokalizowaną na terenie miasta Głowna. Lokalną sieć napowietrzną stanowią linie telefoniczne napowietrzne i kable doziemne.

Sieć telekomunikacyjna jest rozbudowana w znacznym stopniu i obejmuje swoim zasięgiem większość abonentów w gminie. Łączność bezprzewodowa w gminie jest realizowana za

pośrednictwem masztów przekaźnikowych zlokalizowanych na terenie miasta Głowno i na terenie gminy Stryków w sąsiedztwie Woli Mąkolskiej.

Przez wschodnie tereny gminy Głowno przebiega linia radiowa (LR) pomiędzy wieżami przekaźnikowymi zlokalizowanymi w Dąbrowie (gmina Nowosolna) i Dąbkowicach k. Łowicza. Pomiędzy wieżami przesyłane są sygnały radiowe, telewizyjne i telekomunikacyjne. Trasa radiolinii stanowi pewne ograniczenia przestrzenne. Największe ograniczenie występuje w strefie bliskiej o szerokości 100m tj. +/- 50m od prostej widoczności anten. Maksymalny pas ochronny wynosi 500m. Strefę określa się ze względu na dopuszczalną wysokość nowej zabudowy w pasie ochronnym linii, która nie będzie miała wpływu na jakość emitowanych sygnałów.

Sieć telefoniczna obejmuje swych zasięgiem cały obszar Gminy, lecz nie wszystkie gospodarstwa indywidualne są do niej włączone.

2.8. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Struktura źródeł utrzymania gospodarstw domowych na terenie Gminy Głowno wg stanu na dzień 31.12.2015r. zostało przedstawione poniżej.

Na terenie Gminy Głowno znajduje się około 1 530 gospodarstw domowych, z czego:

- 59% - gospodarstw domowych utrzymuje się z pracy, w tym:
 - ⇒ 32% z pracy najemnej;
 - ⇒ 66 % z pracy na własny rachunek w rolnictwie;
 - ⇒ 2% z pracy na własny rachunek poza rolnictwem,
- 41% - gospodarstw domowych utrzymuje się z innych źródeł, w tym:
 - ⇒ 89% z emerytur i rent,
 - ⇒ 11% z pozostałych źródeł.

W/w dane statystyczne pochodzą z zasobów Urzędu Gminy Głowno

2.8.1. Działalność rolnicza

Użytki rolne na terenie Gminy Głowno zajmują 8 829 ha i stanowią 84,27 % powierzchni gminy. Gleby klasy II-IVa stanowią 41,90 %, gleby klasy V-VI stanowią 35,26 % użytków rolnych. Klasy bonitacji gleb (grunty orne i sady), zostały przedstawione w tabeli poniżej na podstawie danych z systemu podatkowego.

Tabela 23. Udział gleb w poszczególnych klasach bonitacji (w/g stanu na rok 2015)

Wyszczególnienie	Klasy bonitacyjne gleb									
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	Viz	bez klasy
Gmina Głowno - ilości w ha	0	73,15	854,58	1 468,26	1 303,23	12,22	977,14	796,48	3,17	68,11

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Głowno.

Większość gruntów rolnych Gminy Głowno (ok. 93 % ogólnej powierzchni gruntów) stanowią prywatne gospodarstwa rolne o charakterze wielokierunkowym i tradycyjnym sposobie prowadzenia upraw.

Struktura powierzchniowa gospodarstw rolnych w Gminie Głowno, wg. wielkości areалу:

- do 1 ha: 139 gospodarstw
- 1-5 ha: 297 gospodarstw
- 5-10 ha: 330 gospodarstw
- 10 i więcej ha: 281 gospodarstw

Średnia wielkość gospodarstwa rolnego na terenie Gminy Głowno wynosi 9,1 ha i o ok. 1,3 ha przewyższa przeciętne gospodarstwo w kraju. W Gminie Głowno najwięcej, bo 330 gospodarstw to gospodarstwa o pow. od 5 do 10 ha (31,52%).

W Tabeli poniżej przedstawiona została wielkość gruntów wg. powierzchni użytkowania. Stan na koniec 2015 roku:

Tabela 24. Użytkownaie gruntów w/g użytków (w/g stanu na rok 2015)

Wyszczególnienie	Pow. ogółem ha	W tym					
		Użytki rolne		Lasy i gr. leśne		Pozostałe grunty i nieużytki	
		ha	%	ha	%	ha	%
Gmina Głowno	10477	8829	84,27	1253	11,96	395	3,77
W tym indywidualne gospodarstwa rolne	9801	8605	88	569	6	627	6

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Głowno.

Użytki rolne w Gminie Głowno zajmują blisko 84,3% ogólnej powierzchni Gminy, z czego użytki należące do gospodarstw indywidualnych stanowią 97%.

Lasy zajmują 11,9 % ogólnej powierzchni Gminy, 45,41 % ogólnej powierzchni leśnej należy do gospodarstw indywidualnych. Największe kompleksy leśne znajdują się w Woli Zbrożkowej, Helenowie, Władysławowie Bielawskim i Gawronkach.

W Gminie uprawia się przede wszystkim zboża. Ich uprawy zajmują pow. 85% ogólnej powierzchni użytków rolnych Gminy oraz 14% ogólnej powierzchni upraw powiatu zgierskiego. Ponad 8% powierzchni upraw powiatu zajmuje uprawa ziemniaka na terenie Gminy.

Tabela 25. Struktura powierzchni upraw w Gminie Głowno, stan na 31.12.2015 r.

Rodzaje upraw	Wielkość powierzchni produkcji w ha
Zboża podstawowe ogółem	4181 ha
pszenica ozima	400 ha
pszenica jara	150 ha
żyto	1000 ha
jęczmień ozimy	10 ha
jęczmień jary	80 ha
owies	311 ha
pszenżyto ozime	1260 ha
pszenżyto jare	40 ha
mieszanki zbożowe	930 ha
ziemniaki	400 ha
warzywa gruntowe	250 ha
truskawki gruntowe	57 ha
rzepak ozimy	20 ha

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Głownie

Największe hodowle krów występują w miejscowościach: Mąkolice, Popów Głowieński, Wola Mąkolska, trzody chlewnej: Kamień, Mąkolice, Wola Mąkolska, Popów Głowieński. W rejonie wymienionych powyżej wsi występuje wysoki poziom specjalizacji, w zakresie produkcji mleka.

2.8.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza

Zgodnie z ewidencją działalności gospodarczej wg stanu na dzień 31.12.2015 r. na terenie Gminy Głowno zarejestrowanych było 166 podmiotów gospodarczych.

Tabela 26. Podmioty gospodarki narodowej zgodnie z Rejestrem regon wg. sekcji PKD na terenie gminy Głowno w roku 2015

Rodzaj działalności gospodarczej wg głównego kodu PKD danego przedsiębiorcy	Liczba przedsiębiorców prowadząca działalność na terenie Gminy Głowno
Rolnictwo, łowiectwo, rybołówstwo	14
Przetwórstwo przemysłowe	8
Transport	18
Budownictwo	12
Handel hurtowy i detaliczny, sprzedaż w sklepach	46
Naprawa i sprzedaż pojazdów, części	17
Produkcja odzieży	12
Finanse i ubezpieczenia	5
Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne	2
Opieka zdrowotna, pomoc społeczna	2

Rodzaj działalności gospodarczej wg głównego kodu PKD danego przedsiębiorcy	Liczba przedsiębiorców prowadząca działalność na terenie Gminy Głowno
Działalność artystyczna	3
Produkcja materiałów i wyrobów spożywczych	6
Pozostałe usługi	13
Gospodarowanie odpadami	1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1
Informatyka i komunikacja	3
Administracja publiczna	2
Wytwarzanie energii elektrycznej	1
RAZEM	166

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Głowno.

Wśród mieszkańców gminy Głowno, obserwuje się dwa korzystne okresy związane ze wzrostem przedsiębiorczości: pierwszy etap w latach 2002 – 2008, a drugi widoczny od roku 2009. Na terenie gminy Głowno w roku 2010 działało 231 podmiotów gospodarczych, w roku 2015 aktywność działalność gospodarczą prowadzi 166 podmiotów.

Wśród ogólnej liczby podmiotów dominującą większość stanowią podmioty prywatne (96,4%). Oprócz pozytywnych zjawisk społeczno – gospodarczych, które obserwuje się w jednostkach administracyjnych od momentu przejścia z gospodarki centralnie planowanej do gospodarki rynkowej, obserwuje się także szereg zjawisk negatywnych. Do najpoważniejszych z nich należy zaliczyć bezrobocie.

Stopa bezrobocia na terenie powiatu zgierskiego w roku 2015 wynosiła 14% i obniżyła się w porównaniu do roku 2010 o ok. 1%. Wiele osób w Gminie Głowno w okresie letnim i jesiennym znajduje zatrudnienie przy pracach sezonowych w rolnictwie i sadownictwie.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi z Urzędu Pracy w Głownie wg stanu na dzień 31.12.2014 r. liczba osób zarejestrowanych bezrobotnych było 226 osób.

Na terenie gminy wiejskiej, typowo rolniczej, jaką jest gmina Głowno, problem bezrobocia jest szczególnie istotny, ale jego poziom faktyczny jest bardzo trudny do określenia. Na terenach wiejskich występuje duża liczba osób, która nigdzie nie pracuje, ale też nie figuruje w kartotekach bezrobotnych. Przy analizie danych statystycznych dotyczących stanu bezrobocia należy mieć ten fakt na uwadze. Gmina Głowno wyróżniała się w połowie 2014 r. najmniejszym odsetkiem kobiet wśród ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych we wszystkich gminach powiatu zgierskiego – 41,6%. Natomiast analiza liczby bezrobotnych zarejestrowanych w roku 2014, w porównaniu do roku 2003 wykazała ponad dwukrotny spadek liczby bezrobotnych. Zmienił się także stosunek liczby bezrobotnych kobiet do mężczyzn.

Udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w roku 2010 – 8,8%, w roku 2014 7,4%. W porównaniu do lat poprzednich, wartość wskaźnika systematycznie malała.

Tabela 27. Struktura osób bezrobotnych na terenie Gminy Głowno.

Struktura bezrobocia na terenie Gminy Głowno w latach 2003/2009/2014			
lata	liczba osób bezrobotnych	Bezrobotni mężczyźni	Bezrobotne kobiety
2003	453	56,70%	43,30%
2009	259	53,70%	46,30%
2014	226	58,40%	41,60%

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Głowno.

2.9. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.9.1. Kultura

Na terenie Gminy Głowno wśród ośrodków kultury i sztuki, realizujących zadania gminy w zakresie kultury i sztuki należy wymienić:

- Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury w Bronisławowie
- Gminną Bibliotekę Publiczną w Woli Zbrożkowej – (Biblioteka Publiczna posiada w swoich zbiorach 14 997 woluminów)
- Biblioteki w placówkach oświatowych na terenie wsi Mąkolice, Popowa Głowieńskiego oraz Lubiankowa
- Poza w/w instytucjami istotną rolę pełnią strażnice OSP zlokalizowane w następujących wsiach: Mąkolice, Popów Głowieński, Boczki Domaradzkie, Wola Zbrożkowa, Lubianków, Ostrołęka, wybudowane dzięki inicjatywie społecznej i utrzymywane ze środków społecznych. Wszystkie obiekty są w dobrym stanie technicznym.

GMINNY OŚRODEK KULTURY W BRONISŁAWOWIE

Do najważniejszych zadań w zakresie działalności kulturalnej należy rozwijanie wychowania estetycznego jak również ujawnianie i rozwój talentów artystycznych. Ośrodek Upowszechniania Kultury stara się w miarę swoich możliwości finansowych jak i kadrowych współpracować z KGW, OSP, szkołami oraz Stowarzyszeniami z terenu gminy Głowno. Współpraca ta opiera się na wspólnym organizowaniu imprez, wyjazdów na pływanię, do ZOO. Imprezy, które odbywają się cyklicznie to Dzień Kobiet, Piknik Rodzinny, Dożynki Gminne, Jubileusz 50-lecia Pożycia Małżeńskiego, Dzień Seniora.

Ponadto w Ośrodku Upowszechniania Kultury odbywają się comiesięczne sesje Rady Gminy, spotkania spółki wodnej, szkolenia chemizacyjne dla rolników, szkolenia

organizowane przez Lokalną Grupę Działania „POLCENTRUIVI”. Odbywają się tutaj również systematycznie spotkania Stowarzyszenia Przyjaciół Gminy Głowno „SZANSA”, które ma w Ośrodku swoją siedzibę.

W zakresie działalności kulturalnej gminy można wyróżnić prowadzenie następujących działań:

- imprezy środowiskowe inspirujące środowiska wiejskie do czynnego uczestnictwa w kulturze, prowadzone na terenie całej gminy w świetlicach, salach Ochotniczych Straży Pożarnych i innych lokalach spotkań wiejskich,
- warsztaty plastyczne (plastyka papierowa, ludowa),
- pogadanki i prelekcje,
- pokazy i wystawy,
- upowszechnianie folkloru i sztuki ludowej,
- kultywowanie zwyczajów i obrzędów ludowych,
- propagowanie czytelnictwa,
- zapewnianie młodym czytelnikom dostęp do aktualnych lektur obowiązujących na wszystkich poziomach edukacyjnych.

Niesłabnącym powodzeniem wśród dzieci cieszą się wyjazdy do Łódzkiego ZOO, Dinoparku w Kołacinku i na pływalnię do Skierniewic, które Gmina organizuje w czasie ferii i wakacji. Koszty transportu tych wyjazdów finansuje Urząd Gminy natomiast dzieci płacą wyłącznie za bilety wstępu. Prowadzone są także zajęcia plastyczne, pokazy żywieniowe, gry i zabawy sprawnościowe na świeżym powietrzu.

W budynku Ośrodka Kultury znajduje się sala widowiskowa, pracownia plastyczna, sala sportowa oraz pomieszczenia biurowe i gospodarcze. Pozostała część budynku jest przeznaczona do prezentacji twórczości ludowej i wystaw okolicznościowych. Głównym celem działania Ośrodka jest podtrzymywanie folkloru i twórczości ludowej w oparciu o bogatą tradycję skupioną we wsiach Mąkolice, Wola Mąkolska. W zakresie propagowania regionalnego folkloru i sztuki ludowej bardzo istotne funkcje pełni Zespół Pieśni i Tańca „Makolice” oraz Łowicka Izba Ludowa. Twórcy ludowi zajmują się wycinankami, haftem, koronczarstwem, rzeźbą oraz tworzeniem ozdób ze słomy i papieru.

W okresie letnim Ośrodek prowadzi swoją działalność również w salach Ochotniczych Straży Pożarnych, świetlicach, pomieszczeniach Kół Gospodyń Wiejskich oraz w plenerze. Ośrodek organizuje imprezy okolicznościowe, zatrudnieni w ośrodku pracownicy prowadzą zajęcia dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy, również dla osób niepełnosprawnych.

Przy udziale Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Bratoszewicach organizowane są w ośrodku kursy żywieniowe prowadzone przez zawodowych kucharzy. Na terenie ośrodka odbywają się każdego roku kilkudniowe szkolenia dla rolników w zakresie ochrony roślin.

Ośrodek współpracuje ze szkołami i przedszkolami, z Łódzkim Domem Kultury, Mazowieckim Centrum Animacji oraz innymi instytucjami zajmującymi się działalnością kulturalno - oświatową.

BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Biblioteki na terenie gminy Głowno są organizowane i prowadzone przez jednostkę samorządu terytorialnego. Gmina Głowno organizuje i prowadzi jedną gminną bibliotekę publiczną wraz z odpowiednią liczbą filii zapewniając mieszkańcom dogodny dostęp do materiałów bibliotecznych i informacji .

Obecnie funkcjonuje jedna Biblioteka Publiczna w Bronisławowie i trzy biblioteki szkolne w Mąkolicach, Popowie, Lubiankowie. We wsi Ostrołęka w siedzibie miejscowej OSP, od wielu lat prowadzony jest punkt biblioteczny.

Biblioteka podejmuje działania w zakresie: gromadzenia, opracowania, selekcji, przechowywania zbiorów i udostępniania zbiorów. Oprócz wypożyczania książek oraz działalności informacyjnej Biblioteka prowadzi też działalność oświatową mającą na celu promocję książki i czytelnictwa. Bardzo ważna jest praca z dziećmi i podjęcie różnego rodzaju działań propagujących czytanie, zachęcających dzieci do kontaktu z książką i odwiedzenia biblioteki. A więc organizowanie dla nich różnorodnych zajęć w czasie ferii zimowych oraz wakacji. W coraz szerszym zakresie biblioteka podejmuje współpracę z mieszkańcami , lokalnymi organizacjami, stowarzyszeniami i instytucjami. Biblioteka aktywnie włącza się we wszystkie imprezy organizowane na terenie gminy.

Priorytetem w działalności biblioteki jest również pozyskiwanie środków z zewnątrz na działalność, sprzęt komputerowy itp. W 2015 roku Biblioteka otrzymała w darze 36 woluminów Biblioteka w Bronisławowie zajmuje dwa duże pomieszczenia. Czytelnicy mają dużą czytelnię i swobodny dostęp do księgozbioru czytelni internetowej Przeprowadzono również selekcję książek zniszczonych, zacytanych i zdezaktualizowanych, Na koniec 2015 roku stan księgozbioru wyniósł 13 816 woluminów, zarejestrowano 186 czytelników. Dzieci i młodzież ucząca się stanowi 46%. Znaczący procent wypożyczeń młodych czytelników stanowią lektury szkolne i pozycje pomocnicze w toku nauki pozwalające rozszerzyć i syntetyzować wiedzę. Zbiory biblioteczne uzupełniane są na bieżąco zgodnie z potrzebami czytelników. Przede wszystkim Biblioteka stara się zapewnić młodym czytelnikom dostęp do aktualnych lektur obowiązujących na wszystkich poziomach edukacyjnych .

Biblioteka udostępnia swe zbiory w dwóch podstawowych formach: na miejscu i na zewnątrz. Na miejscu w bibliotece udostępniane są publikacje zakwalifikowane do księgozbioru podręcznego. Są to przede wszystkim — encyklopedie, atlasy i słowniki z różnych dziedzin wiedzy. W Bibliotece jest wolny dostęp do półek, który ułatwia wybór książek przez czytelnika,

daje dogodną możliwość korzystania z jej zbiorów i eliminuje pośredników między czytelnikiem a zbiorami.

By przyciągnąć i utrzymać czytelników konieczny jest nieustający zakup nowości książkowych dostępnych na rynku księgarskim. Równoległe z działalnością podstawową kontynuowany jest rozwój komputeryzacji oraz rozwój sieci bibliotecznej.

Gmina posiada jedno boisko do gry w piłkę nożną, na którym ćwiczy drużyna futbolowa grająca w klasie B oraz boiska przy szkołach podstawowych. Ponadto na terenie Gminy działają 3 sekcje kulturystyczne.

Gmina wiejska Głowno oraz miasto Głowno posiadają Muzeum Regionalne, którego siedziba mieści się w pałacu z początku XX w. znajdującego się na terenie miasta Głowna.

2.9.2. Edukacja

W Gminie Głowno funkcjonują trzy zespoły szkół, w skład każdego wchodzi przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum, uczęszcza do nich obecnie 456 uczniów z terenu Gminy Głowno.

- Zespół Szkół w Lubiankowie
- Zespół Szkół w Popowie Głowieńskim
- Zespół Szkół w Mąkolicach.

Każdy zespół posiada pełnowymiarową salę gimnastyczną, boisko wielofunkcyjne z bieżnią i skocznia w dal, place zabaw / program Radosna Szkoła. W każdym Zespole działa świetlica szkolna. Organem prowadzącym szkoły jest Gmina Głowno. Na terenie gminy nie ma innych placówek oświatowych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę uczniów w ww. szkołach w latach 2010 - 2016.

Tabela 28. Liczba uczniów uczęszczających do zespołów szkół na terenie Gminy Głowno w latach 2010 - 2016

Nazwa placówki	Rok szkolny 2010/11	Rok szkolny 2011/12	Rok szkolny 2012/13	Rok szkolny 2013/14	Rok szkolny 2014/15	Rok szkolny 2015/16
Zespół Szkół w Lubiankowie	129	150	174	171	178	183
Zespół Szkół Publicznych w Mąkolicach	134	129	138	133	138	128
Zespół Szkół w Popowie Głowieńskim	105	112	133	138	137	145
RAZEM	368	391	445	442	453	456

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Głowno.

Liczba zatrudnionych nauczycieli w placówkach oświatowych na terenie Gminy Głowno, stan na dzień 31.12.2015 r:

Zespół Szkół w Lubiankowie	- 25
Zespół Szkół Publicznych w Mąkolicach	- 19
Zespół Szkół w Popowie Głowieńskim	- 19

Część dzieci z terenu Gminy uczęszcza również do szkół położonych na terenie miasta Głowna. Są to przede wszystkim dzieci, które mieszkają w miejscowościach położonych przy granicy gminy i miasta Głowno jak: Karasica, Bronisławów, Domaradzyn, Kamień, Wola Zbrożkowa. Decyzję o uczęszczaniu dziecka do szkół położonych na terenie miasta podejmują rodzice, dlatego tych dzieci Gmina Głowno nie dowozi do szkół.

Urząd Gminy zabiega, aby dzieci z terenu gminy uczęszczały do lokalnych Zespołów Szkół, w których mają bardzo dobre warunki nauki i rozwoju. Dzieci z miejscowości oddalonych od szkół dowożą do szkół autobusy finansowane ze środków gminnych.

W zespołach szkół działają oddziały przedszkole, w roku szkolnym 2015/2016, łącznie uczęszcza do nich 79 dzieci w wieku od 3 – 6 lat. Liczbę dzieci w oddziałach przedszkolnych i zerowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Liczba dzieci uczęszczająca do oddziałów przedszkolnych w latach 2010-2016

Nazwa placówki	Rok szkolny 2010/11	Rok szkolny 2011/12	Rok szkolny 2012/13	Rok szkolny 2013/14	Rok szkolny 2014/15	Rok szkolny 2015/16
Oddział Przedszkolny ZSP w Mąkolicach	18	21	32	24	25	16
Oddział Przedszkolny Zespół Szkół w Lubiankowie	25	25	42	45	47	34
Oddział Przedszkolny Zespół Szkół w Popowie Głowieńskim	33	30	43	39	31	29
RAZEM	76	76	117	108	103	79

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Głowno.

2.9.3. Ochrona Przeciwpożarowa

Na obszarze Gminy funkcjonuje 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych skupiających 420 strażaków - ochotników. Jednostki OSP znajdują się m.in. we wsiach:

1. Lubianków
2. Ostrołęka

3. Wola Zbrożkowa
4. Boczki Domaradzkie
5. Popów Głowieński
6. Mąkolice
7. Domaradzyn
8. Ziewanice

Z w/w zestawienia 6 jednostek OSP znajduje się w Krajowym systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Są to: Lubianków, Ostrołęka, Wola Zbrożkowa, Boczki Domaradzkie, Popów Głowieński i Mąkolice. Sprzęt strażacki, którym dysponują jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej charakteryzują się wysokim stopniem zużycia i niezbędnym byłoby doposażenie tychże jednostek.

2.9.4. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna w Gminie Głowno. Opiekę medyczną nad osobami ubezpieczonymi z terenu Gminy sprawuje w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej Samodzielny Publiczny ZOZ „Gabinety Lekarskie” w Głownie, Przychodnia Rejonowa w Głownie, Przychodnia leczenia Uzależnień i Współuzależnienia.

W zakresie lecznictwa zamkniętego mieszkańców Gminy obsługuje Szpital Miejski w Głownie, ponadto mogą oni korzystać z usług medycznych w zakresie lecznictwa specjalistycznego otwartego i zamkniętego Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Zgierzu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką budżetową i stosuje zasady gospodarki finansowej wynikające z ustawy o finansach publicznych. Działa na terenie Gminy i jest podzielony na rejony opiekuńcze. Celem działania Ośrodka Pomocy Społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, wspieranie ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz w miarę możliwości doprowadzenie ich do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem. GOPS posiada budżet przyznany przez Radę Gminy w drodze Uchwały i w jego ramach świadczy usługi pomocowe i opiekuńcze. Niezależnie od przyznanego budżetu, może pozyskiwać na swoją działalność zewnętrzne środki finansowe w ramach dostępnych programów i dotacji krajowych oraz zagranicznych. W ramach swojej działalności współpracuje z organami administracji, z innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej i ochrony zdrowia, organizacjami pozarządowymi, organizacjami społecznymi, Urzędem Pracy, Kościołem Katolickim i innymi związkami wyznaniowymi oraz innymi podmiotami, które prowadzą statutową działalność w

zakresie pomocy.

GOPS wykonuje swoje zadania poprzez realizację:

- zadań zleconych, wśród nich najważniejsze to renty socjalne, zasiłki stałe i okresowe oraz pozostałe zasiłki
- zadań własnych, obejmujących m.in.: posiłki dla dzieci, zakup odzieży, zasiłki celowe i w naturze.

Pomoc społeczna GOPS polega w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
2. pracy socjalnej
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Ośrodek realizuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Działania te - skierowane do dzieci i młodzieży oraz do osób dorosłych, w zakresie profilaktyki poprzez organizowanie we wszystkich szkołach na terenie Gminy pogadarek, rozprowadzane są ulotki, plakaty oraz materiały informacyjne dot. szkodliwego działania alkoholu, nikotyny i narkotyków. Działania mające na celu zmniejszenie sprzedaży oraz podawania alkoholu osobom nietrzeźwym i nieletnim. GOPS w Głownie zajmuje się również kompletowaniem dokumentów do Domu Pomocy Społecznej oraz do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.

Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej w Woli Zbrożkowej jest wyodrębnioną jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu, jest jednostką budżetową i stosuje zasady gospodarki finansowej wynikające z ustawy o finansach publicznych.

Dom obejmuje zasięgiem swojego działania obszar Gminy Głowno. Umieszczenie w Domu osoby spoza Gminy Głowno może mieć miejsce w sytuacjach przewidzianych w odpowiednich przepisach na podstawie stosownego porozumienia. Dom jest placówką typu A, B, C i zapewnia wsparcie: osobom przewlekłe psychicznie chorym (typ A); osobom upośledzonym umysłowo (typ B); osobom wykazującym inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (typ C).

Dom jest ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla 60 osób, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i

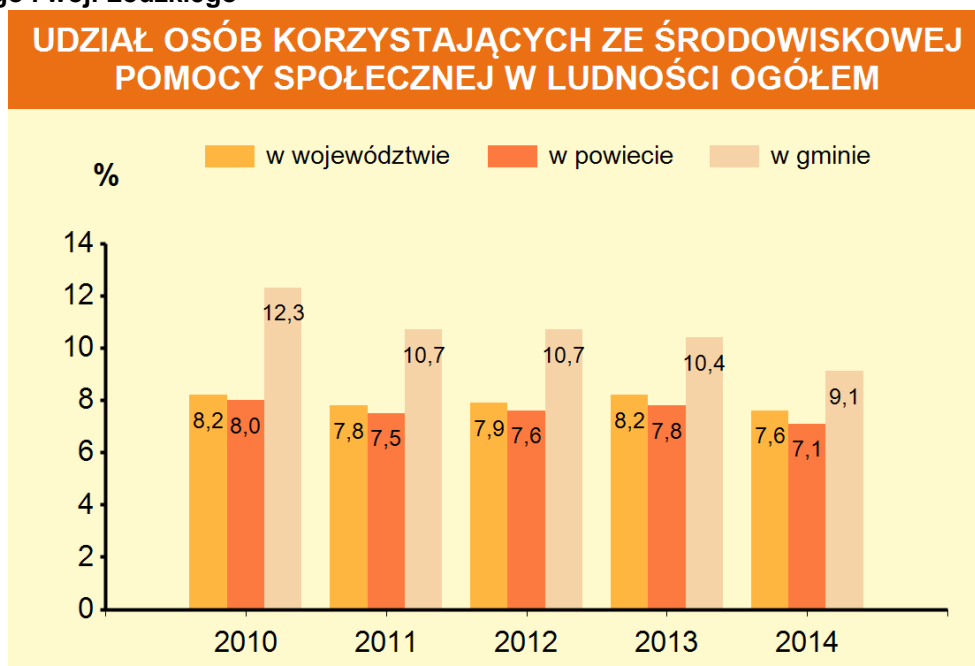
samodzielności życiowej, a także integracji społecznej.

Ośrodek zapewnia wsparcie ww. osobom, w szczególności w zakresie aktywizacji, rehabilitacji i integracji społecznej, w miarę możliwości, przy współudziale najbliższej rodziny uczestnika.

ŚDPS przy wykonywaniu zadań i w celu efektywnej realizacji zadań współpracuje z organami administracji, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej i ochrony zdrowia, organizacjami pozarządowymi, organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim i innymi związkami wyznaniowymi oraz innymi podmiotami, które prowadzą statutową działalność w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi.

Ww. obiekty z zakresu infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia wymagają stałych nakładów modernizacyjnych z uwagi na pełnione funkcje w ramach użyteczności publicznej.

Wykres 5. Udział osób korzystających z GOPS w Głownie na tle danych statystycznych powiatu Zgierskiego i woj. Łódzkiego

Źródło. Urząd Statystyczny. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015.

3. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI SPOŁECZNO - GOSPODARCZEJ GMINY GŁOWNO

Plan Rozwoju Lokalnego, określa kierunki rozwoju Gminy Głowno – przy uwzględnieniu jej aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej. Dokument zawiera zestawienie propozycji przedsięwzięć, działań i dalszego funkcjonowania gminy.

Istota lokalnej strategii rozwoju polega na wskazaniu kierunków działania, które mogą zdynamizować rozwój obszarów wiejskich, a zasadniczym celem pracy nad strategią jest ich poszukiwanie i zdefiniowanie. Zawarte w dokumencie założenia są adresowane do społeczności lokalnej zamieszkującej w Gminie Głowno i jej potencjalnych przyszłych mieszkańców. Wiele elementów zawartych w PRL ma związek ze wspieraniem aktywności gospodarczej lub społecznej mieszkańców. Jest również dokumentem, który Urząd Gminy przygotowuje na własne potrzeby, by traktować go jako program i harmonogram działania na kolejne lata.

Przy opracowywaniu Planu Rozwoju Lokalnego wzięto pod uwagę zarówno informacje UG Głowno jak również w drodze konsultacji potrzeby i sugestie społeczności lokalnej, przekazane poprzez przedstawicieli Rady Gminy.

Poniższe opracowanie stanowi rzetelną analizę istniejącej sytuacji omawianego obszaru Gminy Głowno oraz wynikające z niej kierunki działania służące rozwojowi terenu działania.

Główne cele działalności Gminy Głowno w latach 2016-2023:

1. Aktywizacja Społeczności Lokalnej

2. Rozwój Działalności Gospodarczej

3. Ochrona Środowiska Przyrodniczego

4. Poprawa Jakości Infrastruktury Technicznej

5. Poprawa Jakości Infrastruktury Społecznej

3.1. CEL GŁÓWNY NR 1 - AKTYWIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Przeprowadzane działania mają na celu aktywizację społeczeństwa lokalnego, zarówno na płaszczyźnie kulturalno – oświatowej jak i informacyjnej. Gmina Głowno charakteryzuje się wysokim udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz dodatnim saldem migracji, co jest zjawiskiem pozytywnym. W celu utrzymania dotychczasowego poziomu ludności w wieku produkcyjnym należy podjąć z jednej strony działania w celu aktywizacji gospodarki Gminy oraz z drugiej strony dokonywać systematycznych zmian w zakresie szkolnictwa, bibliotekarstwa oraz intensyfikować działania lokalnego domu kultury.

Aktywizacja społeczeństwa i podniesienie poziomu jego wykształcenia spowoduje ograniczenie bezrobocia i wzrost wskaźnika aktywności gospodarczej (liczby podmiotów w regionie), co wpłynie na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej Gminy.

3.1.1. Cele szczegółowe

- 1) Wykształcenie wśród dzieci i młodzieży chęci poszerzania wiedzy oraz zainteresowanie zajęciami pozaszkolnymi, planowane jest wdrażanie innowacyjnych programów nauczania jak i zapewnienie odpowiednio wyposażonej bazy szkolnej
- 2) Rozszerzenie działalności kulturalnej na terenie gminy, przy wykorzystaniu różnorodnych form warsztatowych skierowanych do sprofilowanych grup docelowych,
- 3) Intensyfikacja działalności informacyjnej dla rolników oraz małych przedsiębiorców, poprzez proponowanie warunków wsparcia takiej działalności
- 4) Wzrost świadomości ekologicznej wśród wszystkich grup społecznych poprzez wdrażanie programów edukacyjnych.
- 5) Rozszerzenie i rozpowszechnienie działania bibliotek publicznych, proponowanie uczestnictwa w „życiu” biblioteki, organizowanie spotkań autorskich;

Realizacja celów szczegółowych

1. Wykształcenie wśród dzieci i młodzieży chęci poszerzania wiedzy oraz zainteresowanie zajęciami pozaszkolnymi

Na terenie Gminy funkcjonują trzy zespoły szkół, w skład każdego wchodzi przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum, uczęszcza do nich obecnie 456 uczniów + 79 dzieci do przedszkoli z terenu Gminy Głowno.

W celu wykształcenia wśród dzieci i młodzieży szkolnej, stanowiącej potencjał rozwojowy Gminy, chęci zdobywania wiedzy oraz innych zainteresowań, zakłada się poszerzanie oferty zajęć pozaszkolnych. Zajęcia pozaszkolne winny oferować dzieciom w różnym wieku, zabawę, naukę oraz nabywanie nowych umiejętności, stwarzają dzieciom możliwość dostępu do wiedzy,

podczas nich mogą poszerzać swoje horyzonty umysłowe oraz rozwijać relacje z rówieśnikami. Zajęcia pozaszkolne odgrywają znaczącą rolę we wspieraniu procesu uczenia się. Dzieci mają możliwość odrabiania pracy domowej i przygotowywania się do sprawdzianów razem ze swoimi kolegami. Ponadto stwarzają one wyjątkową możliwość rozwijania zainteresowań dziecka. Uczniowie nabywają umiejętność finalizowania podjętych wyzwań, a w przypadku nowych zadań chętniej wchodzi w rolę lidera grupy. Badania dowodzą, że uczniowie uczęszczający na zajęcia pozaszkolne osiągają lepsze wyniki w nauce. Program zajęć pozaszkolnych wspomaga nie tylko proces uczenia się, ale również rozwój emocjonalny i społeczny dziecka.

Oferta szkół w gminie w zakresie zajęć pozaszkolnych, będzie kontynuowana i rozszerzana o zajęcia cieszące się wśród dzieci i rodziców dużym zainteresowaniem:

- tworzenie i wspieranie już istniejących klubów i kółek sportowych zrzeszających uczniów szkół, wpływających w sposób bezpośredni na wzrost aktywności fizycznej, a tym samym na poprawę stanu zdrowia i rozwoju,
- budowanie grup warsztatowych pod kątem zainteresowań uczniów np. komputerowe, medialne, artystyczne,
- tworzenie przedmiotowych kółek zainteresowań.

Zajęcia pozaszkolne prowadzone będą zarówno w szkołach, jak i w Gminnym Ośrodku Kultury. Takie podejście do organizacji zajęć, wykorzystujące zasoby szkoły oraz Ośrodka Kultury sprawi, iż oferta będzie bogatsza i bardziej urozmaicona, a uczestnictwo w zajęciach będzie dla zainteresowanych cennym doświadczeniem, pobudzi i spowoduje wykształcenie potrzeby systematycznego poszerzania wiedzy oraz ułatwi w dłuższym okresie określenie kierunków dalszego rozwoju.

Profesjonalnie przygotowana i skierowana do konkretnych grup oferta zajęć, warsztatów czy grup będzie wartością dla uczestników. Zajęcia po szkole stwarza dzieciom możliwość dostępu do wiedzy, którego nie mają w szkole (podczas standardowych lekcji) lub domu. Dzieci i młodzież i poszerzą swoje horyzonty umysłowe oraz będą rozwijać relacje z rówieśnikami: przyjaźń i otoczenie rozwijające kreatywność, wzmacniają poczucie własnej wartości, niezależności, kształtują charakter i zdolności przywódcze, czyli podwaliny trwałych relacji sąsiedzkich, jak również i społecznych.

2. Rozszerzenie działalności kulturalnej na terenie Gminy

Gminny Ośrodek Kultury w Gminie Głowno poprzez ciekawe działania artystyczne i edukacyjne wychodzi naprzeciw społeczności lokalnej, zakłada że taka oferta pomaga współczesnemu człowiekowi zrozumieć rzeczywistość i przybliżyć sferę artystyczną mieszkańcom gminy. W ciągu roku realizowanych jest tu szereg rozmaitych wydarzeń muzycznych, imprez, spotkań, warsztatów i wystaw. Nierzadko mają one charakter edukacyjny oraz towarzyszą im działania z

innych obszarów sztuki

Planowany jest dalszy rozwój i zintensyfikowanie dotychczasowych działań Gminnego Ośrodka Kulturalnego w Bronisławowie m.in. poprzez:

- współpracę z funkcjonującymi na terenie Gminy szkołami, między innymi w zakresie wzbogacania oferty zajęć pozaszkolnych, przygotowywania i ekspozycji wystaw prac uczniów,
- organizowanie warsztatów, konkursów, spotkań dla różnych grup społeczności lokalnej,
- przygotowywanie rozgrywek i zawodów sportowych,
- organizację spektakli teatralnych bądź koncertów skierowanych do mieszkańców oraz wspieranie inicjatyw społeczeństwa lokalnego

Ponadto GOK w Bronisławowie planuje rozszerzyć współpracę z innymi ośrodkami kulturalnymi z regionu, podjąć działania w celu organizacji imprez wyjazdowych oraz wzrostu ilości gości z poza granic Gminy. Celem wszystkich warsztatów oraz dodatkowych aktywności jest wyzwolenie i nauczenie cennych umiejętności życiowych: pewności siebie, samodyscypliny zarządzania czasem, określania priorytetów, wyznaczania celów i dążenia do nich, cierpliwości, odpowiedzialności za siebie i innych, budowania relacji z rówieśnikami i dorosłymi. Najważniejsze jednak jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego i wspólne działania na rzecz społeczności lokalnej gminy.

3. Intensyfikacja działalności informacyjnej dla rolników oraz małych przedsiębiorców

Gminny Ośrodek Kultury w Bronisławowie mając na uwadze aktywny rozwój gminy prowadzi kursy i spotkania żywieniowe dla rolników.

W celu wzrostu aktywności i wsparcia merytorycznego zarówno tej grupy społecznej, jak i grupy małych przedsiębiorców funkcjonujących na terenie Gminy, organizowane są docelowo punkty informacji gospodarczej, udzielające informacji na temat:

- procedur tworzenia podmiotów gospodarczych;
- zasad funkcjonowania podmiotów gospodarczych,
- korzystania z funduszy zewnętrznych, dotacji inwestycyjnych (fundusze unijne) oraz innych źródeł finansowania – kredyty bankowe, pożyczki itp.

Planowane jest kontynuowanie i rozszerzanie działań, których celem jest zapobieganie bezrobociu oraz wzrostu aktywności ekonomicznej mieszkańców.

4. Wzrost świadomości ekologicznej wśród wszystkich grup społecznych

Gminny Ośrodek Kultury w Bronisławowie, Urząd Gminy Głowno oraz Zespoły Szkół w Gminie

Głowno realizują zadania dotyczące edukacji ekologicznej. Programy te oprócz wymiaru edukacyjnego mają na celu informowanie społeczności lokalnej o aktualnym stanie środowiska naturalnego, a ich celem jest realizacja działań na rzecz jego poprawy. Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa lokalnego, wpłynie na zmniejszenie stopnia zanieczyszczenia środowiska przez gospodarstwa indywidualne i przedsiębiorstwa działające na terenie gminy.

Wprowadzony w 2013 roku Plan Gospodarowania Odpadami ma na celu ochronę środowiska i zagospodarowanie surowców wtórnych jak: makulatura, szkło plastik czy metale.

W UE obowiązują najbardziej kompleksowe przepisy w zakresie ochrony środowiska, które są podstawą nowego programu działań. Unia Europejska wyznaczyła cele dotyczące emisji gazów cieplarnianych, energooszczędności i zasobów odnawialnych, jakości wody i powietrza, odpadów, chemikaliów, bioróżnorodności i zasobów naturalnych.

W programie działań Unii Europejskiej w zakresie środowiska naturalnego, który przyjęto w listopadzie 2013 r. wyznacza się kierunki polityki do roku 2020. Program wyznacza ramy całej polityki unijnej w zakresie ochrony środowiska od chwili obecnej do 2020 r. Jest on spójny z dotychczasową strategią „Europa 2020”, która wskazuje zrównoważony wzrost jako jeden z trzech głównych priorytetów, zaś jedną z jego sztandarowych inicjatyw jest zasobooszczędność. Główne obszary działań: ochrona przyrody, bardziej efektywne wykorzystywanie zasobów i przejście na gospodarkę niskoemisyjną oraz ochrona zdrowia ludzi przed zagrożeniami środowiskowymi. Sprostanie wyzwaniom w zakresie ochrony środowiska i klimatu jest nie tylko istotnym zadaniem Unii Europejskiej, ale także stwarza możliwość długofalowego rozwoju i poprawy jakości życia obywateli.

Zadania stojące przed instytucjami gminnymi w zakresie środowiska będą systematycznie i wdrażane nowe. Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju poprzez:

- 1) Upowszechnianie wiedzy z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju,
- 2) Kształtowanie zachowań prośrodowiskowych ogółu społeczeństwa, w tym dzieci i młodzieży,
- 3) Aktywizacja społeczna – budowanie społeczeństwa obywatelskiego w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Oprócz działań tzw. miękkich, planowane są w Gminie Głowno również inwestycje, które w perspektywie czasowej będą działać na rzecz ochrony środowiska naturalnego oraz życia i zdrowia ludzi. Na tego typu działania w specjalnie opracowanych programach dofinansowujących są przeznaczone środki finansowe do pozyskania przez jednostki samorządu terytorialnego.

5. Rozszerzenie i rozpowszechnienie działania bibliotek publicznych

Obecnie na terenie Gminy Głowno funkcjonuje jedna Biblioteka Publiczna w Bronisławowie i trzy biblioteki szkolne w Zespołach Szkół Mąkolicach, Popowie, Lubiankowie. We wsi Ostrołęka w siedzibie miejscowej OSP, od wielu lat prowadzony jest punkt biblioteczny. Biblioteka w Bronisławowie zajmuje dwa duże pomieszczenia, czytelnicy mają do dyspozycji dużą czytelnię i swobodny dostęp do księgozbioru oraz czytelni internetowej.

W celu zwiększenia dostępności społeczeństwa do wiedzy i informacji, księgozbiory jakimi dysponuje jednostka, są systematycznie uzupełniane. Takie działania gwarantują możliwość zapoznania się społeczeństwa lokalnego z nowymi pozycjami literatury oraz wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin ubogich umożliwiając korzystanie z zasobów bibliotecznych oraz z podręczników szkolnych, akcja skierowana w szczególności dla dzieci z rodzin ubogich. Pracownicy bibliotek we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury wdrażają różne programy i działania kulturalnie skierowane do młodszych i do starszych czytelników: warsztaty, spotkania autorskie i in, wszystkie te działania mają na celu przyciągnięcie nowych czytelników do bibliotek.

Urząd Gminy jest zainteresowany dofinansowaniem bibliotek ze środków poza gminnych. Od kilku lat w ramach rozwoju funkcjonują programy mające na celu podniesienie rangi bibliotek w małych miejscowościach i na wsiach i stworzenie z nich małych ośrodków kultury, w szczególności dotyczy to bibliotek wiejskich.

- Program Biblioteki Narodowej "Zakup nowości wydawniczych do bibliotek", w ramach którego można zakupić nowości wydawnicze do bibliotek publicznych zgodnie z potrzebami partnerskich bibliotek szkolnych" realizowany w ramach "Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa na lata 2014-2020". Program ten uruchomiony został w celu wzmocnienia potencjału bibliotek publicznych i szkolnych. Założeniem projektu jest połączenie sił bibliotek publicznych i szkolnych oraz wspólne działanie na rzecz rozwoju czytelnictwa wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. W ramach partnerstwa biblioteki (publiczne i szkolne) przeprowadzają wspólne zadania edukacyjne i kulturalne z uczniami na rzecz rozwoju czytelnictwa.
- Program Instytutu Książki, Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2014–2020, na którego realizację w ciągu najbliższych sześciu lat przewidziano miliard złotych: 650 mln zł ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego i 350 mln zł od beneficjentów programu, m.in. od samorządów i instytucji. Celem programu jest przekształcenie bibliotek publicznych w mniejszych miejscowościach w lokalne centra dostępu do kultury, wiedzy i ośrodki życia społecznego poprzez finansowe wsparcie modernizacji, budowy lub przebudowy placówek bibliotecznych.

- Realizowany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej od 2015 r. program „Książki naszych marzeń”, który trafił dziś do konsultacji zewnętrznych, będzie przedpołem do realizowanego wspólnie z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego wieloletniego Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa (realizowanego w latach 2016-2020). Program „Książki naszych marzeń” ma promować czytelnictwo wśród uczniów szkół podstawowych, dzięki doposażeniu bibliotek szkolnych w pozycje wybrane przez uczniów. Dotyczył będzie szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia.

3.2. CEL GŁÓWNY NR 2 – ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Gmina Głowno jest gminą wiejską o charakterze typowo rolniczym (66% gospodarstw domowych utrzymuje się z działalności rolniczej prowadzonej na własny rachunek, natomiast 2,19% gospodarstw domowych utrzymuje się z pozarolniczej działalności gospodarczej).

Działania mają na celu utworzenie warunków przyjaznych inwestorowi, dotyczyć będą posiadanych zasobów naturalnych oraz zasobów ludzkich.

3.2.1. Cele szczegółowe

- 1) Ograniczanie poziomu bezrobocia,
- 2) Wsparcie osób zakładających działalność gospodarczą,
- 3) Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy,
- 4) Wzrost konkurencyjności działalności rolnej.

Realizacja celów szczegółowych

1. Ograniczenie poziomu bezrobocia

Na terenie Gminy stopa bezrobocia wg stanu na koniec 2015 r. wynosiła 14%. Gmina prowadzi działania w celu ograniczenia liczby bezrobotnych m.in. poprzez dorywcze prace interwencyjne, jednak z uwagi na brak środków finansowych liczba prac jest ograniczona. W dłuższym okresie należy podjąć działania w celu stałego ograniczenia poziomu bezrobocia.

Zakłada się sporządzenie raportu o stanie bezrobocia określającego strukturę wiekową ludności oraz poziom wykształcenia. Umożliwi to sklasyfikowanie posiadanych zasobów ludzkich. W kolejnym etapie dokonany zostanie monitoring potrzeb potencjalnych inwestorów. Umożliwi to promowanie Gminy w odpowiednich sektorach gospodarki w celu zwiększenia poziomu inwestycji tworzących nowe miejsca pracy. Gmina prowadzi stałą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Zgierzu i Wojewódzkim Urzędem Pracy w Łodzi. Rozpoczęto działania

mające na celu przekwalifikowanie grup społecznych/zawodowych charakteryzujących się najwyższym stopniem bezrobocia. Specjalnie opracowane przez urzędy pracy kursy będą skierowane do osób, które chcą się przekwalifikować, podnieść kwalifikacje oraz osób zagrożonych utratą pracy.

2. Wsparcie osób zakładających działalność gospodarczą

Propagowanie działalności gospodarczej na własny rachunek

- wsparcie dla osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą
- preferencje w udzielaniu pożyczek ze środków Funduszu Pracy w współpracy z miejscowym Urzędem Pracy w Zgierzu
- wskazywanie innych źródeł pozyskania środków na podjęcie działalności pozarolniczej lub tworzenie nowych stanowisk pracy
- doradztwo w zakresie możliwości korzystania z funduszy dotacji inwestycyjnych – fundusze unijne
- wspieranie inicjatyw instytucji podejmujących przedsięwzięcia w zakresie szkoleń i aktywizacji zawodowej kobiet
- rozwijanie programów dofinansowujących komunikację do miejscowości, w których znajdują się zakłady pracy

Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi wspierającymi małą przedsiębiorczość, w tym organizującymi w ramach grantów szkolenia, w tym językowe i warsztaty dla społeczności lokalnej. Gmina rozważa utworzenie podmiotu, którego działania będą skupiały się na wspieraniu inicjatyw gospodarczych małych i średnich przedsiębiorstw z terenu Gminy Głowno. Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorców odbywać się będzie poprzez ułatwianie im dostępu do dostępnych źródeł finansowania w drodze udzielania dotacji bezzwrotnych, organizowania staży i prac sezonowych.

Przyrost miejsc pracy wiązany głównie z ożywieniem gospodarczym nie spowoduje integracji zawodowej długotrwale bezrobotnych z rynkiem pracy. Dlatego konieczne jest podjęcie konkretnych działań ze strony aktywnej polityki rynku pracy na terenie gminy, których celem będzie poprawa konkurencyjności tej grupy osób na rynku pracy. Działania te będą dotyczyły osób tzw. trwale bezrobotnych oraz osób pracujących w rolnictwie.

3. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy

W celu uatrakcyjnienia Gminy dla potencjalnych inwestorów, planuje się stworzenie stref ekonomicznych, na terenie których obowiązywać będą preferencyjne warunki działania, np. przyznawanie ulg w zakresie podatków od nieruchomości oraz podatków od środków transportu

– dla inwestorów rozpoczynających nową działalność, która jest istotna dla zmniejszenia stopy bezrobocia.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego dla Gminy Głowno wskazano jako jeden z kierunków rozwoju, inwestycje w rolnictwo ekologiczne, ekoturystykę czy agroturystykę. Typowo rolniczy charakter gminy jest jej mocną stroną w prowadzeniu tego typu działalności. Rozwój działalności inwestycyjnej uzależniony jest również od jakości posiadanych zasobów naturalnych oraz zasobów ludzkich, ważnym zatem jest inwestowanie w osoby chętne prowadzić działalność w powyżej wskazanych obszarach.

Rozwój turystyki jest też działaniem i polem do inwestycji samej Gminy i jej jednostek, środki na rozwój miejsc związanych z historią i promowaniem regionu można pozyskać z funduszy UE w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w szczególności w programie Odnowa wsi oraz w programach MKIDN.

Atrakcyjność turystyczna obszarów wiejskich jest ściśle powiązana z komunikacją, dlatego istotne jest inwestowanie w infrastrukturę drogową, która na terenie Gminy Głowno wymaga wielu remontów. Plan Rozwoju Lokalnego zakłada modernizację sieci drogowej w roku 2016r. i latach następnych tj. 2017 – 2023. Modernizacja obejmować również będzie naprawy dotychczasowej nawierzchni asfaltowej istniejących dróg, utwardzanie nawierzchni dróg gminnych oraz dróg dojazdowych, a także budowę nowych odcinków dróg w miejscach tego wymagających. Dodatkowo ważnym jest zaplanowanie działań w najbliższych latach w tworzenie lub rekonstrukcje szlaków turystycznych pieszych i rowerowych. Jest to także sfera, która może rozwinąć działalność gospodarczą społeczności lokalnej w postaci baz turystycznych czy wypożyczalni rowerów. Preferowany na obszarze Gminy jest rozwój działalności produkcyjnej o charakterze nieuciążliwym dla otoczenia.

Powstały w pobliżu gminy Głowno, Strykowski węzeł komunikacyjny i centra logistyki stanowią potencjał rozwojowy dla przedsiębiorczości i miejsc pracy dla społeczności z Gminy Głowno. Zatem wysoka jakość dróg gminnych - dojazdowych do ww. węzła – może stanowić ważny czynnik decyzyjny dla potencjalnych inwestorów. Z drugiej zaś strony dla mieszkańców gminy otwierają się nowe możliwości w postaci dostępnych miejsc pracy, to z kolei wymaga innego podejścia do wspierania komunikacji zbiorowej i indywidualnej. Do osiągnięcia konkurencyjności gmina będzie dążyć przez "domykanie najważniejszych dróg transportowych i tworzenie spójnej sieci komunikacyjnej". Dążenie gminy do konkurencyjności w skali lokalnej musi być zapewniana poprzez kompleksowe "dowiązanie" miejscowości do rozwijającej się sieci dróg najwyższych kategorii poprzez budowę szlaków transportowych niższego rzędu i ten cel określa Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016-2023.

Inwestycja w ludzi poprzez coroczne przygotowywanie raportu o stanie bezrobocia określającego strukturę wiekową oraz strukturę wykształcenia ludności, jest ważnym elementem, który może wyznaczać preferowane kierunki rozwoju przedsiębiorczości i sposób na wsparcie mieszkańców. Inną zaletą raportu, jest fakt iż będzie on stanowił informator o zasobach i kwalifikacjach ludności w wieku aktywności gospodarczej, także tych wchodzących na rynek pracy.

4. Wzrost konkurencyjności rolnictwa

Na terenie Gminy większość stanowią średnie gospodarstwa rolne o powierzchni od 5-10 ha (31% ogółu) oraz gospodarstwa duże powyżej 10 ha (27% ogółu). Gleby występujące na obszarze Gminy pozwalają na uprawy przede wszystkim zbóż oraz ziemniaków.

Gospodarstwa rolne charakteryzują się wysokim poziomem produkcji zwierzęcej – głównie produkcji mleka. Podejmowane działania mają na celu zwiększenie konkurencyjności rolnictwa. Zakładane działania prowadzić mają do zwiększenia specjalizacji rolnictwa z uwzględnieniem:

- dotychczasowych kierunków działania,
- stanu oraz jakości gleb,
- kwalifikacji i przygotowania rolników,
- obniżenia kosztów jednostkowych produkcji rolniczej.

Poprawa jakości infrastruktury drogowej ułatwi dalszy rozwój gospodarstw rolnych. Wspieranie rolników oraz prowadzenie informacji dotyczących: procedur otrzymywania dotacji z unijnych funduszy, programów prowadzonych przez Agencję Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa. Bliska współpraca z Biurem Powiatowym Łódzkiego Oddziału Regionalnego ARiMR pozwoli na zapewnienie dostępności informatorów, broszur czy formularzy wniosków w celu udostępnienia ich zainteresowanym rolnikom.

Aktywizacja gospodarki i rozwijanie Gminy wyznacza jej położenie geograficzne bliskość dużej aglomeracji, dobre skomunikowanie dzięki bliskości węzła strykowskiego oraz walory turystyczne, jak: liczne pomniki przyrody, zabytki architektury, bliskość lasów. Te aktywa Gminy Głowno określają kierunki dalszego rozwoju zawarte w dokumencie Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2016-2023.

Działania w obszarze rozwoju Gminy Głowno w aspekcie inwestycji i działalności gospodarczej nakierowane zostaną na promocję:

- realizowanie spójnej kampanii promującej walory turystyczno-wypoczynkowe obszaru,
- pomoc dla gospodarstw chcących rozpocząć działalność agroturystyczną,
- wspieranie mieszkańców w tworzeniu bazy turystycznej oraz atrakcji turystycznych,
- modernizacja dotychczasowych oraz budową nowych dróg gminnych w celu polepszenia jakości lokalnej infrastruktury drogowej,

- kontynuowanie prac polegających na zagospodarowaniu terenów przyrzecznych jako obszarów rekreacyjnych,
- stworzenie warunków umożliwiających rozwój bazy działek letniskowych.

3.3. CEL GŁÓWNY NR 3 - OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Gmina Głowno posiada zagospodarowane enklawy przyrody w postaci parków wiejskich, w których znajdują się liczne pomniki przyrody. Na terenie parków znajdują się cenne zabytki architektury. Ważnym turystycznym obiektem Gminy jest obszar krajobrazu chronionego „Dolina Mrogi”.

Wody powierzchniowe charakteryzują się średnim stopniem zanieczyszczenia spowodowanym odprowadzaniem ścieków komunalnych, ścieków technologicznych z miasta Głowna oraz spływem nawozów sztucznych z pól.

Emisja zanieczyszczeń do atmosfery pochodzi głównie z gospodarstw indywidualnych, a także z pobliskich dróg krajowych i powiatowych. W przypadku emisji hałasu głównymi źródłami jest komunikacja drogowa oraz kolejowa.

3.3.1. Cele szczegółowe

- 1) Utrzymanie dotychczasowego stanu posiadanych dóbr kultury,
- 2) Poprawa stanu wód powierzchniowych,
- 3) Poprawa stanu gleb,
- 4) Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery,
- 5) Ograniczenie emisji hałasu.

Realizacja celów szczegółowych

1. Utrzymanie dotychczasowego stanu posiadanych dóbr kultury

Gmina Głowno posiada kilka cennych zabytków architektury pochodzących z XVI w., XIX w. oraz z początku XX w., z racji swej wartości historycznej podlegają Konserwatorowi Zabytków. Ciekawe i dobrze zagospodarowane parki wiejskie, w których rosną, pomniki przyrody, dodatkowym walorem zasługującym na wyróżnienie jest również obszar chronionego krajobrazu „Dolina Morgi”. Obiekty stanowiące dobra kultury podwyższają walory turystyczne Gminy Głowno i w sposób pośredni wpływają na możliwość rozwoju agroturystyki, wypoczynku i rekreacji.

Ważnym tematem dla Gminy w perspektywie Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2016-2023 jest identyfikacja zagrożeń i określenie potrzeb wynikających z dbałości o posiadane mienie. Z drugiej zaś strony, zakładając rozwój turystyki niezbędna jest promocja obiektów, publikacja wydawnictw nt. historycznych pałaców, parków i obiektów posiadających cenne walory historyczne i turystyczne.

W celu utrzymania na niezmiennym poziomie stanu technicznego zabytków, należy zapewni w budżecie gminy niezbędne, bieżące środki finansowe. Kontynuowana będzie także współpraca z samorządem wojewódzkim oraz MKiDN w zakresie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie i roboty budowlane w obiektach zabytkowych na terenie gminy. Z kolei pomniki przyrody oraz obszar chronionego krajobrazu wymagają systematycznego monitoringu w celu zapobieżenia degradacji otaczającego ich środowiska naturalnego.

2. Poprawa stanu wód powierzchniowych

Powodem zanieczyszczenia wód powierzchniowych jest wzrost zaopatrzenia mieszkańców wsi i rolnictwa w wodę bez równoczesnego rozwiązywania problemu gospodarki ściekowej. Zagrożeniem wód powierzchniowych są również spływy powierzchniowe z pól nawozów sztucznych, głównie fosforanów, które powodują przyspieszony, nadmierny rozwój glonów, które ulegając rozkładowi pochłaniają bardzo duże ilości tlenu, przyczyniając się do dalszej degradacji wody. Najbardziej niekorzystne jest to zjawisko w zbiornikach wodnych.

Innym ważnym zjawiskiem mającym wpływ na zanieczyszczenie wód w gminie są ścieki technologiczne pochodzące z zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie miasta Głowno. Likwidacja tego zagrożenia będzie miała istotny wpływ na stan czystości rzek.

Poprawa stanu wód powierzchniowych wymagają podjęcia działań:

- ✓ systematyczna realizacja programu edukacji ekologicznej dotycząca dbałości o środowisko naturalne,
- ✓ ograniczenie stosowania nawozów sztucznych, zastępując je środkami naturalnymi,
- ✓ monitoring szczelności szamb przydomowych,
- ✓ określenie zasad wdrożenia planu współfinansowania na terenie Gminy Głowno budowy przydomowych ekologicznych oczyszczalni ścieków,
- ✓ modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków technologicznych w celu dostosowania ich do wymogów unijnych oraz wzrostu ich wydajności,
- ✓ rozważenia budowy zbiorczych kanalizacji sanitarnych w wybranych miejscowościach, przy oszacowaniu jej celowości i kosztów.

Zgodnie ze stanem z 31.12.2015 r. w Gminie Głowno działa 50 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 1005 zbiorników bezodpływowych. Warto zatem poruszyć problem stanu środowiska naturalnego podczas spotkań z mieszkańcami gminy, w celu podjęcia działań

zmierzających do zmniejszenia stopnia jego degradacji i obniżenia zanieczyszczenia.

W perspektywie lat 2014 – 2020 Polska uzyskała środki z UE na działania ukierunkowane na ochronę środowiska naturalnego, w ramach Programu PROW, Poddziałaniu „Gospodarka wodno-ściekowa” znajdują się zadania związane z ochroną wód powierzchniowych i podziemnych poprzez budowę, rozbudowę i modernizację systemów kanalizacji zbiorczej, kanalizacji deszczowej i oczyszczalni ścieków oraz inwestycje w zakresie sieci i urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych.

Wyznaczanie celów, realizacja zakładanych zadań zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego na lata 2016-2023 z punktu widzenia dobra społecznego i prowadzenie bieżącego monitoringu stanu wód powierzchniowych, pozwoli na wypracowanie działań gminy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

3. Poprawa stanu gleb

Badania zawartości metali w strukturze gleb wskazują na brak przekroczeń dopuszczalnych wartości. Gleby charakteryzują się wysokim stopniem zakwaszenia oraz małą zasobnością potasu, magnezu oraz fosforu. W ramach kompetencji gminy będą prowadzone działania w zakresie polityki rolnej w tym wapnowania oraz odpowiedniego nawożenia.

W celu utrzymania dotychczasowych gruntów ornych w dobrej kulturze dla przyszłych pokoleń, przepisy, które nakładałyby na właścicieli gruntów obowiązek utrzymania dotychczasowych gruntów ornych w dobrej kulturze, kwestia rekultywacji terenów zdegradowanych, w tym m.in. występowania wieloletnich zachwaszczonych odłogów, uregulowane są w ustawie z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1205). Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, właściciel gruntów stanowiących użytki rolne oraz gruntów zrehabilitowanych na cele rolne obowiązany jest do przeciwdziałania degradacji gleb, w tym szczególnie erozji i ruchom masowym ziemi.

Ważne zatem jest wykazanie dużej dbałości ze strony gminy i systematyczne monitorowanie gruntów rolnych na obszarze gminy.

Powyższe działania mają zapobiegać degradacji gleb rolniczych na terenie gminy oraz wskazywać właściwe kierunki działań.

4. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery

Na terenie gminy Głowno w ramach wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza prowadzone są pomiary zanieczyszczeń powietrza. Punkty pomiarów jakości powietrza z pasywnym poborem próby SO₂ i NO₂ na terenie gminy zlokalizowany jest w Woli Mąkolskiej. Stan czystości powietrza w gminie generalnie nie budzi zastrzeżeń.

Zwiększone stężenia zanieczyszczeń istnieją w sezonie grzewczym, w ośrodkach o większej koncentracji zabudowy, bowiem w gminie dominuje ogrzewanie węglem (obejmuje około 90% budynków). Źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza jest również nasilony ruch komunikacyjny, szczególnie na drogach krajowych, gdzie duży udział ma ruch tranzytowy. Obecnie jedno z największych zagrożeń zdrowia ludności i środowiska stanowią zanieczyszczenia pyłowe.

Gminy Głowno jako, typowa gmina wiejska posiada niejednorodną strukturę zasobów mieszkaniowych, jednym ze sposobów działania w zakresie ograniczenia zanieczyszczeń z indywidualnych palenisk jest wsparcie udzielane indywidualnym gospodarstwom domowym w celu modernizacji istniejącego systemu ogrzewania na proekologiczne.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno 2016 – 2020 zawiera cele związane z ochroną środowiska naturalnego i wspieraniem efektywności wykorzystania zasobów, w tym także ochronę, promocję i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i wiele innych działań na rzecz rozwoju gminy. Przygotowanie programu gminnej gospodarki cieplnej poprzez opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN), jest jednym z zadań stojących przed Urzędem Gminy, istotnym dla jej mieszkańców, turystów i przyszłych inwestorów.

W ramach Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 z uwagi na lokalizację gminy właściwym Programem UE jest Regionalny Program Operacyjny woj. łódzkiego na lata 2014-2020, natomiast na poziomie Krajowym ważnym dla wsparcia inwestycji podejmowanych przez gminę w zakresie ochrony środowiska jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020.

Celem programów jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku, a także sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Programy w sposób szczególny promuje JST przeznaczając środki finansowe w obszarze transportu oraz podniesienia efektywności energetycznej budynków publicznych czy odnawialnych źródeł energii.

Środki w ramach RPO WŁ lub POLiŚ mogą być podstawą do tworzenia programu wsparcia dla mieszkańców w zakresie odnawialnych źródeł energii, wymiany pokryć z azbestu czy termomodernizacji.

- Technologia odnawialnych źródeł energii (Fotowoltaika) daje możliwość inwestowania szerokiej grupie osób, ze względu na swój prospołeczny charakter tworzy wszystkim obywatelom szansę inwestowania, posiadania i w dłuższej perspektywie zarabiania na własnych źródłach energii. To ważne w aspekcie rozwoju działalności gospodarczej na terenie gminy.
- Istotnym zadaniem jest wymiana pokryć dachowych z azbestu. Niestety na wielu dachach i

fasadach budynków w gminie są nadal wyroby zawierające azbest, w szczególności dotyczy to budynków gospodarczych i mieszkalnych. Przy opracowywaniu programu niezbędne jest zwrócenie uwagi na procedury związane z usuwaniem, pakowaniem, transportem i składowaniem odpadów reguluje ustawa o odpadach i szereg rozporządzeń.

- Termomodernizacja to także ważny temat dla inwestycji gminnych, obejmuje zmiany zarówno w systemach ogrzewania i wentylacji, jak i strukturze budynku oraz instalacjach doprowadzających ciepłą wodę. Najczęściej przeprowadzane działania to ocieplanie ścian zewnętrznych i stropów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana lub modernizacja systemów grzewczych. Działania w zakresie termomodernizacji zostały przewidziane w Planie Rozwoju Lokalnego dla budynków użyteczności publicznej w gminie.

W przypadku zanieczyszczeń emitowanych przez środki transportu z uwagi na bliskość węzła komunikacyjnego w Strykowie zlokalizowanego w pobliżu Gminy Głowno, wskaźniki mają charakter wzrostowy. Zadaniem jakie jest ważne w tym aspekcie, to przede wszystkim dokonanie pomiarów w zakresie aktualnego stanu zanieczyszczeń drogowych, w następstwie którego należy przygotować plan rozwiązań systemowych typu budowa ekranów, zadrzewienia lub wdrożenie innych skutecznych rozwiązań eliminujących zagrożenie.

5. Ograniczenie emisji hałasu

Głównym źródłem hałasu na terenie Gminy jest komunikacja drogowa. Największym natężeniem hałasu charakteryzuje się zatem obszar w pobliżu drogi krajowej Łódź – Warszawa: w miejscowości Konarzew, Kadzelin, Kamień, Ostrołęka. Na tym obszarze średni poziom hałasu wynosi około 75 dB tj. o 10 dB powyżej obowiązujących norm.

Stanowi on najbardziej uciążliwy rodzaj hałasu komunikacyjnego. Wraz z niewystarczającym i spóźnionym, w stosunku do tempa rozwoju komunikacji drogowej, rozwojem układów drogowo – ulicznych (zły stan nawierzchni, zbyt wąskie drogi, wzmożony ruch), uległy pogorszeniu warunki akustyczne oraz zwiększyła się uciążliwość dla mieszkańców terenów położonych w pobliżu tras komunikacyjnych. Zagrożenie hałasem drogowym, zwłaszcza ulicznym, stanowi około 80% wszystkich zagrożeń akustycznych w środowisku.

Komunikacja kolejowa na terenie Gminy przebiega przez miejscowości Konarzew, Kadzelin, Kamień, Ostrołęka.

W celu ograniczenia uciążliwości wynikających z emisji hałasu w dłuższym okresie zakłada się wymianę nawierzchni na najbardziej uszkodzonych odcinkach dróg, nasadzenia przy drogach nowym drzewostanem oraz pielęgnację już istniejącego. W miejsca szczególnie uciążliwych rozpatrzenie postawienia ekranów, dotyczy to miejsc sąsiadujących (w znacznej bliskości) z drogą krajową i autostradą.

3.4. CEL GŁÓWNY NR 4 - POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Infrastruktura techniczna na terenie Gminy Głowno obejmuje:

- ✓ infrastrukturę drogową,
- ✓ infrastrukturę wodno – kanalizacyjną,
- ✓ infrastrukturę gazową,
- ✓ infrastrukturę gospodarki odpadami,
- ✓ infrastrukturę teletechniczną.

Na terenie Gminy Głowno znajdują się drogi krajowe, powiatowe, gminne oraz lokalne dojazdowe do pól, drogi leśne należące do Nadleśnictwa. Najwyższą klasę drogi zlokalizowanej na terenie gminy Głowno stanowi **autostrada A-1**, przebiegająca przez miejscowości: Mąkolice oraz Wola Mąkolska, jedna **droga krajowa** relacji Łódź - Stryków - Głowno – Łowicz, drogi powiatowe o łącznej długości 71,3 km, drogi gminne o łącznej długości 131,57 km oraz drogi dojazdowe do pól o długości 85,5 km.

Teren Gminy jest w około 98% zwodociągowany, wymaga jednak inwestycji w modernizację linii wodociągowych i budowy nowych studni.

Zbiorcza sieć kanalizacyjna, oczyszczalnia ścieków komunalnych oraz sieć gazowa na terenie Gminy Głowno nie istnieje. Mieszkańcy korzystają z gazowych instalacji indywidualnych, w postaci wymiennych butli gazowych. Realny układ zasilenia w gaz przewodowy miasta i gminy Głowno zakłada docelowe powiązanie sieci gazowych średniego ciśnienia z kierunków Stykowa i Łowicza. Powyższe nie wyklucza docelowej budowy w/w gazociągu wysokiego ciśnienia, jeżeli w przyszłości zaistnieją warunki ekonomicznej opłacalności dla takiej realizacji.

W 2013 roku na obszarze Gminy została wprowadzona selektywna zbiórka odpadów komunalnych oraz odbiór odpadów segregowanych. Zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych na terenie Gminy Głowno objętych jest 100 % gospodarstw. Podmioty zajmujące się zbiórką odpadów: Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania z Łodzi, RS II Sp. z o.o. ze Zgierza, TONSMEIER CENTRUM Sp. z o.o. z Kutna. Zezwolenie na odbiór nieczystości płynnych posiadają przedsiębiorstwa: NOREK Usługi Asenizacyjne i Transportowe z Domosina, RS II Sp. z o.o. ze Zgierza ora TOITOI Polska Sp. z o.o. z Warszawy. Odpady komunalne zebrane z terenu Gminy Głowno, są wywożone na składowisko odpadów komunalnych w m. Krzyżanówek gm. Krzyżanów (RIPOK).

W zakresie usług telekomunikacyjnych teren gminy Głowno jest obsługiwany przez operatora Telekomunikacja Polska S.A. Na terenie gminy funkcjonuje koncentrator telefoniczny we wsi Popów. Koncentrator powiązany jest światłowodem z centralą miejską zlokalizowaną na terenie miasta Głowna. Lokalną sieć napowietrzną stanowią linie telefoniczne napowietrzne i kable ziemne. Sieć telekomunikacyjna obejmuje swoim zasięgiem większość abonentów w gminie. Łączność bezprzewodowa w gminie jest realizowana za pośrednictwem masztów przekaźnikowych zlokalizowanych na terenie miasta Głowna i na terenie gminy Stryków w sąsiedztwie Woli Mąkolskiej.

3.4.1. Cele szczegółowe:

- 1) poprawa jakości infrastruktury drogowej,
- 2) zwiększenie dostępu komunikacji autobusowej,
- 3) poprawa jakości infrastruktury wodnokanalizacyjnej,
- 4) gospodarka odpadami
- 5) rozwój sieci teletechnicznej

Realizacja celów szczegółowych

1. Poprawa jakości infrastruktury drogowej

Na obszarze Gminy przebiegają drogi publiczne:

- jedna droga krajowa relacji Łódź - Stryków - Głowno – Łowicz. Jej długość w granicach gminy wynosi 3 km, posiada nawierzchnię bitumiczną.
- drogi powiatowe o łącznej długości 71,3 km. W 75 % posiadają nawierzchnię utwardzoną – bitumiczną.
- drogi gminne o łącznej długości 131,57 km oraz drogi dojazdowe do pól o długości 85,5 km. Nawierzchnię asfaltową posiada ok. 48 km spośród tych dróg.

Obecny stan dróg gminnych wymaga podjęcia ich remontu, ponieważ zagraża bezpieczeństwu ich użytkowników oraz ma negatywny wpływ na rozwój działalności rolniczej oraz przedsiębiorczości na terenie gminy. Gmina w ramach środków z UE i grantów krajowych wykonała modernizację części dróg: w postaci nowych nakładek bitumicznych oraz utwardzenia powierzchni gruntowych.

Gmina systematycznie realizuje plan naprawczy dróg znajdujących się na jej obszarze, dokonywane są systematyczne modernizacje posiadanych dróg gminnych oraz dojazdowych w zakresie ich utwardzania. Realizowane są także cele i wskazania zawarte w „Studium

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno”, jak stałe podnoszenie standardu dróg gminnych oraz dostosowywanie parametrów dróg do przepisów w zakresie dróg publicznych.

Poprawa jakości gminnej infrastruktury drogowej ma istotne znaczenie dla:

- rozwoju działalności rolniczej:
 - zwiększenie dostępności do uprawnych pól i ograniczenie czasu pracy poza gospodarstwem,
 - możliwość nawiązania stałej i bezpośredniej współpracy z odbiorcami – zakładami przetwórstwa mleczarskiego, rolno – spożywczego itp.,
- łatwość dojazdu i dobry stan dróg dojazdu to czynnik wpływający na wzrost zainteresowania Gminą w aspekcie turystyczno – rekreacyjnym,
- rozwój przedsiębiorczości:
 - w przypadku rozwoju działalności rolniczej wzrośnie zapotrzebowanie na usługi świadczone przez podmioty gospodarcze oraz na nowe typy usług, co spowoduje wzrost koniunktury na rynku lokalnym;
 - sprzyjające położenie logistyczne ułatwiające prowadzenie działalności gospodarczej.

Rozwój lokalnej przedsiębiorczości docelowo wpłynie na powstanie nowych terenów zainwestowania kapitału prywatnego na obszarze Gminy, co zwiększy wpływy do budżetu z tyt. podatków lokalnych i ograniczy bezrobocie w regionie.

Planowane inwestycje w zakresie infrastruktury drogowej:

1. Przebudowa drogi gminnej we wsi Dąbrowa, przewidywany termin realizacji 2016.
Źródło finansowania: środki pozyskane z UE oraz fundusze z budżetu Gminy.
2. Przebudowa drogi gminnej we wsi Wola Zbrożkowa, przewidywany termin realizacji 2016. Źródło finansowania: środki pozyskane z UE oraz fundusze z budżetu Gminy.
3. Przebudowa drogi gminnej we wsi Mąkolice, przewidywany termin realizacji 2016.
Źródło finansowania: środki pozyskane z UE oraz fundusze z budżetu Gminy.

2. Zwiększenie dostępu komunikacji autobusowej i kolejowej

Na terenie Gminy funkcjonują trzy linie autobusowe, przystanki zlokalizowane są w 13 sołectwach. W celu zwiększenia dostępu społeczności lokalnej do komunikacji autobusowej należałoby rozpatrzyć możliwość zmiany tras istniejących linii, po wcześniejszych konsultacjach społecznych określających kierunki restrukturyzacji.

Wartym rozważenia jest wprowadzenie linii dla osób poszukujących pracy lub już

zatrudnionych w Centrum logistycznym Diamond Business Park Stryków, które leży w pobliżu skrzyżowania autostrad A1 i A2 oraz innych zakładów pracy na tym terenie. Dotyczy to w szczególności mieszkańców Gminy z miejscowości znajdujących się w jego sąsiedztwie.

Przystanki w ramach komunikacji szkolnej zlokalizowane są w każdym sołectwie.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno określa kierunki kształtowania systemu kolejowego w gminie Głowno, które zostały zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego obejmują uwzględnienie linii kolejowej nr 15, relacji Bednary – Łódź Kaliska, jako elementu czynnego systemu komunikacyjnego. Inwestycja realizowana będzie w ramach Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej. Opierać się będzie na istniejącej już infrastrukturze kolejowej.

3. Poprawa jakości infrastruktury wodnokanalizacyjnej

Gmina zaopatrywana jest w wodę za pośrednictwem grupowego systemu wodociągowego, który wymaga nakładów modernizacyjnych oraz odtworzeniowych. W 2004 r. została oddana do użytku stacja wodociągowa w miejscowościach Dąbrowa, Jesionna, obecnie niektóre z linii należałoby przedłużyć aby podłączyć nowe gospodarstwa.

Obszar Gminy Głowno nie posiada sieci kanalizacyjnej ani oczyszczalni ścieków komunalnych, natomiast istnieją dwie lokalne oczyszczalnie ścieków technologicznych: w Ziewanicach Oczyszczalnia Zamrażalni Owoców ROLFOODS i w Domaradynie Pola Rolniczego Wykorzystywania Ścieków Zakładów Ziemniaczanych SOLAN w Głownie. Głównym źródłem odpadów i zanieczyszczeń są: ubojnie w Ziewnicach i Karnkowie, stacja benzynowa w Ziewnicach oraz gospodarstwa indywidualne, z których 50 posiada przydomowe oczyszczalnie i 1005 bezodpływowe zbiorniki.

Z uwagi na fakt gromadzenia ścieków komunalnych w szambach, które w przypadku nieszczelności stanowią zagrożenie dla wód powierzchniowych i podziemnych, występuje potrzeba opracowania projektu sieciowego systemu odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków tam, gdzie będzie to uzasadnione ekonomicznie, czyli dla terenów o zwartej zabudowie. Na terenach o rozproszonej zabudowie, gdzie występują odpowiednie warunki gruntowo – wodne preferuje się budowę przydomowych oczyszczalni.

Planowane inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej:

1. Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Lubianków, przewidywany termin realizacji 2016/2017. Źródła finansowania: fundusze z budżetu Gminy.
2. Budowa nowej studni głębinowej na stacji uzdatniania wody w miejscowości Mąkolice,

Przewidywany. Źródła finansowania: środki pozyskane z WFOŚiGW w Łodzi oraz fundusze z budżetu Gminy.

3. Budowa sieci kanalizacyjnych, ich uściślenie nastąpi na etapie projektu sieci oraz decyzji realizacyjnych. Rozważa się miejscowości realizacji zadań w miejscowościach: Lubianków, Mąkolice, Wola Mąkolska, Mięsośnia, Popów, Władysławów Popowski, Boczki Domaradzkie, Wola Zbrożkowa i Kadzielin. Potencjalne tereny pod budowę oczyszczalni ścieków dla planowanych systemów kanalizacji wyznaczone zostały w następujących wsiach: Mąkolice, Dąbrowa, Chlebowice, Wola Zbrożkowa, Kadzielin, Albinów, Lubianków, zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno (Uchwała Nr XXVI/73/04 Rady Gminy).

Źródło finansowania: środki pozyskane z UE, WFOŚiGW w Łodzi oraz fundusze z budżetu Gminy.

4. Dofinansowanie do indywidualnych projektów budowy przydomowych oczyszczalni ścieków - „Budowa ekologicznych oczyszczalni ścieków”

Źródło finansowania: środki pozyskane z UE, WFOŚiGW w Łodzi oraz fundusze z budżetu Gminy.

4. Gospodarka odpadami

Zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych na terenie Gminy Głowno objętych jest 100 % gospodarstw. Odpady są składowane do indywidualnych pojemników oraz specjalnie oznakowanych worków, a następnie zbierane i wywożone przez firmy: Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania z Łodzi, RS II Sp. z o.o. ze Zgierza, TONSMEIER CENTRUM Sp. z o.o. z Kutna.

Zezwolenie na odbiór nieczystości płynnych posiadają przedsiębiorstwa: NOREK Usługi Asenizacyjne i Transportowe z Domosina, RS II Sp. z o.o. ze Zgierza oraz TOITOI Polska Sp. z o.o. z Warszawy.

Odpady komunalne zebrane z terenu Gminy Głowno, są wywożone na składowisko w m. Krzyżanówek gm. Krzyżanów (RIPOK)

Na terenie Gminy nie funkcjonują podmioty mające zezwolenie na złomowanie samochodów. W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, gmina zakłada uruchomić program usuwania azbestu i jego utylizacji.

Planowane inwestycje w zakresie gospodarki odpadami:

1. Utworzenie stacjonarnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, przewidywany termin realizacji 2016/2017. Źródła finansowania: środki pozyskane z UE, WFOŚiGW w Łodzi oraz fundusze z budżetu Gminy.

2. Program usuwania azbestu, przewidywany termin realizacji 2016/2017. Źródła finansowania: środki pozyskane z WFOŚiGW oraz fundusze z budżetu Gminy.
3. Wprowadzenia programu edukacji ekologicznej w zakresie ochrony środowiska. Źródła finansowania: środki pozyskane z WFOŚiGW oraz fundusze z budżetu Gminy.
4. Przeprowadzanie cyklicznych kontroli nad gospodarką odpadami w gospodarstwach indywidualnych.

5. Rozwój sieci teletechnicznej

Sieć telekomunikacyjna jest rozbudowana w znacznym stopniu i obejmuje swoim zasięgiem większość abonentów w gminie. Łączność bezprzewodowa w gminie jest realizowana za pośrednictwem masztów przekaźnikowych zlokalizowanych na terenie miasta Głowno i na terenie gminy Stryków w sąsiedztwie Woli Mąkolskiej.

Przez wschodnie tereny gminy Głowno przebiega linia radiowa (LR) pomiędzy wieżami przekaźnikowymi zlokalizowanymi w Dąbrowie (gmina Nowosolna) i Dąbkowicach k. Łowicza. Pomiędzy wieżami przesyłane są sygnały radiowe, telewizyjne i telekomunikacyjne. Trasa radiolinii stanowi pewne ograniczenia przestrzenne.

Sieć telefoniczna obejmuje swym zasięgiem cały obszar Gminy, lecz nie wszystkie gospodarstwa indywidualne są do niej włączone, z uwagi na globalny rozwój sieci i usług telefonii komórkowej. W celu dalszego rozwoju nowoczesnych technologii rozważane są inwestycje lub partnerstwa w sprawie budowy sieci szerokopasmowej. Działania te wpłyną pozytywnie na dostęp do nowych technologii dla mieszkańców, rozwoju działalności gospodarczej czy turystyki. Sieć Szerokopasmowa może wpłynąć także na rozwój e-usług w Urzędzie Gminy Głowno.

Planowane inwestycje w zakresie rozwoju technologii dostępu do szerokopasmowego internetu:

1. Wprowadzanie nowych rozwiązań technologicznych w postaci budowy sieci szerokopasmowej i rozwoju e-usług publicznych.

Zapewnienie masowego dostępu do szerokopasmowego Internetu, podniesienie kompetencji cyfrowych różnych grup społecznych, w celu eliminacji wykluczenia cyfrowego. Możliwość uzyskania dofinansowania na w/w zadania w ramach środków z UE, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, która realizuje cel w postaci zwiększenia dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych.

3.5.CEL GŁÓWNY NR 5 - POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

Infrastruktura społeczna oraz obiekty użyteczności publicznej na terenie Gminy Głowno to:

- Urząd Gminy
- Trzy Zespoły Szkół, w których skład wchodzi Szkoła Podstawowa, Gimnazjum i oddział przedszkolny
- Gminna Biblioteka Publiczna wraz z trzema filiami w istniejących szkołach;
- Gminny Ośrodek Kulturalny
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej
- SP ZOZ „Gabinety lekarskie”

3.5.1. Cele szczegółowe

Cele szczegółowe określone zostały z uwzględnieniem stanu sytuacji demograficznej Gminy Głowno oraz zgodnie z przyjętymi celami aktywizacji społeczności lokalnej.

- 1) wzrost jakości infrastruktury edukacyjnej;
- 2) zwiększenie dostępności usług medycznych;
- 3) zwiększenie poziomu dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych.

Realizacja celów szczegółowych

1. Wzrost jakości infrastruktury edukacyjnej

Na terenie gminy Głowno dla potrzeb edukacji mieszkańców na poziomie Szkoły Podstawowej i Gimnazjum oraz edukacji przedszkolnej znajdują się trzy Zespoły Szkół, w których skład wchodzi Szkoła Podstawowa, Gimnazjum i Przedszkole.

Istniejąca infrastruktura edukacyjna wymaga systematycznych nakładów modernizacyjnych oraz odtworzeniowych. Przede wszystkim należy ponieść nakłady inwestycyjne na potrzeby rozwoju obiektów sportowych oraz zakupu nowoczesnego wyposażenia i innowacyjnych pomocy naukowych. Niezbędne są także inwestycje w wyposażenie sal komputerowych, nowoczesnych sal językowych i e-bibliotek. Zwiększenie mobilności szkoły i powiększanie oferty oraz dostosowywanie programu zajęć pozaszkolnych do oczekiwań uczniów i rodziców

Realizacja przyjętych zadań wpłynie pozytywnie na wzrost poziomu edukacyjnego oraz aktywności w zakresie zajęć pozalekcyjnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz wpłynie na

poszerzenie zaplecza rekreacyjno – turystycznego.

W dłuższym okresie spowoduje to poprawę poziomu wykształcenia oraz stanu zdrowia społeczności lokalnej, zwiększając jej szanse na pozyskanie pracy.

2. Zwiększenie dostępności usług medycznych

Ludność Gminy Głowno korzysta w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej z Samodzielnego Publicznego ZOZ „Gabinety Lekarskie” w Głownie, Przychodnia Rejonowa w Głownie, Przychodnia leczenia Uzależnień i Współzależnienia.

W zakresie leczenia zamkniętego mieszkańców Gminy obsługuje Szpital Miejski w Głownie, ponadto mogą oni korzystać z usług medycznych w zakresie leczenia specjalistycznego otwartego i zamkniętego Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Zgierzu.

Odległość między miastem Głowno, a najdalej oddaloną miejscowością Gminy - Jasionna - wynosi 13 km. Wpływa to na ograniczenie dostępu do usług medycznych dla społeczności mieszkającej w północno-zachodniej części Gminy. Rekomendowany jest Punkt Pomocy Doraźnej w tej części Gminy celem zwiększenia dostępności do niezbędnej opieki medycznej ludności zamieszkującej okoliczne wsie.

3. Zwiększenie poziomu dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych

Obiekty użyteczności publicznej m.in. szkoły, przedszkola, urząd gminy, biblioteki, gminne ośrodki kultury, pomocy społecznej itp. muszą zostać przystosowane do korzystania z nich przez osoby niepełnosprawne. Osoby te, jako pełnoprawni obywatele mają prawo do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, dostępu do dóbr i usług, dostępu do opieki medycznej, edukacji, zatrudnienia, życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych.

W szczególności:

- dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej,
- swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu,
- dostępu do informacji,
- możliwości komunikacji międzyludzkiej.

W Polsce istnieje szereg ustaw zawierających regulacje dotyczące osób niepełnosprawnych, w których poruszane są problemy dotyczące likwidacji barier architektonicznych. Najważniejsze przepisy i rozporządzenia dotyczące dostosowania obiektów budowlanych dla osób niepełnosprawnych:

- budowy podjazdów bądź instalacji podnośników dla wózków inwalidzkich;
- modernizacji toalet;
- przystosowania dźwigów osobowych;
- instalacji sygnalizacji świetlnej dla niewidomych;

3.6. HARMONOGRAM PLANOWANYCH ZADAŃ

(do uzupełnienia, ewentualna modyfikacji okresu realizacji zadań)

3.6.1. PLANOWANY ZAKRES ZADAŃ NA ROK 2016 (ZGODNIE Z BUDŻETEM GMINY GŁOWNO)

Poniżej przedstawiamy priorytetowe zadania inwestycyjne w ramach realizacji celów głównych określonych w dokumencie pt. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 – 2023, przewidzianych do realizacji w roku 2016.

1. Inwestor / Wnioskodawca – Gmina Głowno;

2. Planowane zadania do realizacji

2.1. Gospodarka wodno-ściekowa - Budowa stacji wodociągowej:

2.1.1. Projekt wodociągu w Feliksowie

2.1.2. Rozbudowa sieci wodociągowej we wsi Lubianków (podać ilość punktów do przyłączenia)

2.2. Budowa i modernizacja dróg gminnych

2.2.1. Przebudowa drogi gminnej we wsi Dąbrowa - (podać długość w km)

2.2.2. Przebudowa drogi gminnej we wsi Wola Zbożkowa - (podać długość w km)

2.2.3. Przebudowa drogi gminnej we wsi Mąkolice – (podać długość w km)

2.3. Infrastruktura teletechniczna - Modernizacja bazy komputerowej w Urzędzie Gminy Głowno

2.4. Kultura i edukacja - Budowa czterech placów zabaw w miejscowościach: Bronisławów, Ostrołęka, Ziewanice i Wola Zbożkowa

3. Potencjalne zewnętrzne źródła finansowania:

3.1. Infrastruktura wodno-kanalizacyjna: możliwość ubiegania się o środki pomocowe UE w ramach programu PROW na lata 2014-2010 „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach

„Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii”. Możliwość ubiegania się o pożyczkę w ramach środków WFOŚiGW w Łodzi

3.2. Z zakresu infrastruktury drogowej: możliwość ubiegania się o środki pomocowe UE w ramach programu PROW na lata 2014-2020 „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych”, w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii”.

3.3. Z zakresu kultury i edukacji: możliwość ubiegania się o środki pomocowe UE w ramach PROW na lata 2014-2020 „Odnowa wsi”, w ramach środków będących w dyspozycji Lokalnej Grupy Działania

3.6.2. PLANOWANY ZAKRES ZADAŃ NA LATA 2017 – 2020 (ZGODNIE Z WIELOLETNIM PLANEM FINANSOWYM GMINY)

Poniżej przedstawiamy priorytetowe zadania inwestycyjne w ramach realizacji celów głównych określonych w dokumencie pt. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 – 2023, przewidzianych do realizacji w latach 2017-2020.

1. Inwestor / Wnioskodawca – Gmina Głowno;

2. Planowane zadania inwestycyjne do realizacji

2.1. Gospodarka wodno-ściekowa

2.1.1. Budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Lubianków

2.1.2. Utworzenie gminnego programu dofinansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Głowno

2.1.3. Wymiana zbiorników oczyszczających wodę pobieraną ze studni głębinowych (Boczki Domaradzkie, Gawronki)

2.1.4. Montaż zasuw zabezpieczających przyłącza wodociągowe (Boczki Domaradzkie, Gawronki)

2.1.5. Budowa wodociągu w m. Feliksów

2.2. Budowa i modernizacja dróg gminnych

2.2.1. Budowa drogi Lubianków - Borki

- 2.2.2. Budowa drogi Lubianków – Ostrołęka
 - 2.2.3. Budowa drogi Lubianków – Albinów
 - 2.2.4. Budowa chodnika w miejscowości Lubianków
 - 2.2.5. Budowa drogi Wola Mąkolska – od Gozdowa
 - 2.2.6. Budowa drogi Wola Mąkolska – od Popowa
 - 2.2.7. Droga we wsi Antoniew - położenie nowej nakładki asfaltowej
 - 2.2.8. Droga Boczki Zarzeczne – Gawronki – położenie nowej nakładki asfaltowej
 - 2.2.9. Droga Boczki Zarzeczne – Boczki Domaradzkie – położenie nowej nakładki asfaltowej
 - 2.2.10. Droga Wola Mąkolska – położenie nowej nakładki asfaltowej
 - 2.2.11. Droga Wola Mąkolska od Popowa – utwardzenie dróg dojazdowych do pól położonych za autostradą w stronę Feliksowa
 - 2.2.12. Droga Lubianków – Albinów – utwardzenie gruntowej drogi gminnej
 - 2.2.13. Droga Różanów – do Pałacu – położenie nowej nakładki asfaltowej
 - 2.2.14. Budowa drogi w Ziewanicach na nowym osiedlu
- 2.3. Energetyka – zaopatrzenie w prąd
- 2.3.1. Budowa oświetlenia na nowym osiedlu w Ziewanicach
- 2.4. Kultura i edukacja
- 2.4.1. Rewitalizacja parku wiejskiego we wsi Lubianków
 - 2.4.2. Budowa świetlicy dla dzieci i młodzieży we wsi Wola Mąkolska
 - 2.4.3. Remont świetlicy wiejskiej w Albinowie
- 2.5. Infrastruktura teletechniczna
- 2.5.1. Budowa sieci Internetu Szerokopasmowego (światłowód)
- 2.6. Gospodarka niskoemisyjna - Termomodernizacje
- 2.6.1. Budowa systemu centralnego ogrzewania w garażu i świetlicy w miejscowości Boczki Domaradzkie
 - 2.6.2. Utworzenie programu dofinansowania budowy/instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii
- 2.7. Komunikacja autobusowa

2.7.1. Uruchomienie trasy: Wola Lubiankowska-Różany-Lubianków-Rudniczek-Głowno

2.7.2. Uruchomienie trasy: Ostrołęka-Albinów-Wola Lubiankowska-Różany-Lubianków-Rudniczek-Głowno

3. Potencjalne zewnętrzne źródła finansowania:

3.1. Infrastruktura wodno-kanalizacyjna: możliwość ubiegania się o środki pomocowe UE w ramach programu PROW na lata 2014-2020 „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii”. Możliwość ubiegania się o pożyczkę w ramach środków WFOŚiGW w Łodzi

3.2. Z zakresu infrastruktury drogowej: możliwość ubiegania się o środki pomocowe UE w ramach programu PROW na lata 2014-2020 „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych”, w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” /

Z zakresu infrastruktury drogowej w okresie 2016-2019 w ramach „Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”. Ministerstwo Rozwoju. Priorytet Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego oraz zwiększenie skuteczności i dostępności transportowej

3.3. Z zakresu kultury i edukacji: możliwość ubiegania się o środki pomocowe UE w ramach PROW na lata 2014-2020 „Odnowa wsi”, w ramach środków będących w dyspozycji Lokalnej Grupy Działania

3.4. Z zakresu infrastruktury teletechnicznej: możliwość ubiegania się o środki pomocowe UE w ramach wzmocnienia cyfrowych fundamentów rozwoju kraju w okresie 2014 – 2020 w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC). Ministerstwo Cyfryzacji. W ramach: I Osi priorytetowej POPC Powszechny dostęp do szybkiego Internetu; II Osi E-administracja i otwarty rząd; III Osi Cyfrowe Kompetencje Społeczeństwa – Priorytetowa POPC.

3.5. Z zakresu Ochrony Środowiska – gospodarki niskoemisyjnej: możliwość ubiegania się o środki pomocowe UE w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla województwa łódzkiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IV – Gospodarka niskoemisyjna; Oś priorytetowa V – Ochrona środowiska.

W okresie 2014 – 2020 w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. W ramach: Oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki; Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu; Oś priorytetowa VIII Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.

3.6.3. PLANOWANY ZAKRES ZADAŃ NA LATA 2021 – 2023 (ZGODNIE Z WIELOLETNIM PLANEM FINANSOWYM GMINY)

Poniżej przedstawiamy priorytetowe zadania inwestycyjne w ramach realizacji celów głównych określonych w dokumencie pt. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 – 2023, przewidzianych do realizacji w latach 2021-2023.

1. Inwestor / Wnioskodawca – Gmina Głowno;

2. Planowane zadania do realizacji

2.1. Gospodarka wodno-ściekowa

2.1.1. Modernizacja stacji wodociągowej w Popowie Głowieńskim

2.1.2. Utworzenie gminnego programu dofinansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Głowno

2.1.3. Przebudowa wodociągu – połączenie wodociągu z Lubiankowa do Ostrołęki

2.2. Budowa i modernizacja dróg gminnych

2.2.1. Naprawa i budowa poboczy przy drogach gminnych w Popowie Głowieńskim

2.2.2. Droga Popowo Głowieńskie - przebudowa od drogi powiatowej

2.2.3. Droga Ostrołęka – Lubianków – położenie nowej nakładki asfaltowej

2.2.4. Droga gminna 120058E i G8E – położenie nowej nakładki asfaltowej

2.2.5. Budowa dróg dojazdowych Władysławowo Popowskie do Mięsośni

2.3. Energetyka – zaopatrzenie w prąd

2.3.1. Budowa oświetlenia ulicznego w Popowie Głowieńskim (posesje 16/17)

2.3.2. Modernizacja sieci energetycznej w Popowie Głowieńskim

2.4. Kultura i edukacja

2.4.1. Kompleksowa modernizacja obiektu sportowego „Sokół” w Popowie Głowieńskim

2.4.2. Doposażenie obiektu szkolnego przy Zespole Szkół w Popowie Głowieńskim – montaż trybun przy boisku wielofunkcyjnym

2.4.3. Rewitalizacja placu przy OSP w Ostrołęce

2.4.4. Remont Sali widowiskowej w OSP w Ostrołęce

2.4.5. Budowa Amfiteatru w Bronisławowie.

2.5. Gospodarka niskoemisyjna - Termomodernizacje

2.5.1. Termomodernizacja budynku OSP w Popowie Głowieńskim wraz z zagospodarowaniem terenu

2.5.2. Utworzenie programu dofinansowania budowy/instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii

2.6. Ochrona przeciwpożarowa

2.6.1. Wymiana samochodu strażackiego OSP w Ostrołęce

3. Potencjalne zewnętrzne źródła finansowania

3.1. Dostępne środki pomocowe UE w ramach PROW, RPO WŁ na lata 2014-2020, POIiŚ na lata 2014-2020

3.2. Krajowe programy wspierania dla obszarów wiejskich na lata 2021-2023.

3.3. Środki budżetowe Gminy Głowno zgodnie z założeniami Wieloletniego Planu Finansowego.

4. PLAN FINANSOWY REALIZACJI ZADAŃ

Głównym źródłem finansowania zadań inwestycyjnych przewidzianych w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016-2023 są publiczne środki finansowe. Jednakże większość zamierzeń Gminy wykracza poza jej możliwości finansowe, dlatego konieczne jest pozyskiwanie środków pozabudżetowych w tym z:

- ✓ Funduszy pomocowych Unii Europejskiej w ramach dostępnych Programów Operacyjnych UE,
- ✓ Budżetu Państwa, krajowych programów pomocowych
- ✓ Innych źródeł, w tym preferencyjnych kredytów i pożyczek.

Gmina Głowno zamierza korzystać z środków pochodzących z funduszy strukturalnych UE, jak również będzie inicjować i wspierać wykorzystanie środków unijnych przez mieszkańców gminy: rolników oraz przedsiębiorców prywatnych (m.in. na rozwój infrastruktury gospodarczej i środków trwałych niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej). Poza tym Gmina Głowno zamierza wspierać lokalną społeczność w podejmowanych przez nie działaniach w ramach programów odnowy miejscowości na terenie Gminy Głowno.

4.1. FINANSOWANIE PLANOWANYCH ZADAŃ W 2016 ROKU

Nazwa zadania	Łączne nakłady (PLN)	Rezultat	2016		
			Wydatki ogółem	w tym	
				środki własne (PLN)	fundusze UE (PLN)
Projekt wodociągu w Feliksowie	30 000	1 kpl.	30 000	30 000	0
Rozbudowa sieci wodociągowej we wsi Lubianków	150 000mb	150 000	54 555	95 445
Przebudowa drogi gminnej we wsi Dąbrowa	120 000mb	120 000	43 644	76 356
Przebudowa drogi gminnej we wsi Wola Zbożkowa	160 000mb	160 000	58 192	101 808
Przebudowa drogi gminnej we wsi Mąkolice	480 000mb	480 000	174 576	305 424
Modernizacja bazy komputerowej	30 000	1 kpl.	30 000	30 000	0
Budowa czterech placów zabaw: Bronisławów, Ostrołęka, Ziewanice i Wola Zbożkowa	60 000	4 kpl.	60 000	21 822	38 178
Ogółem	1 030 000	-	1 030 000	374 611	655 389

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Głowno.

Zadania do realizacji w latach 2017-2020 oraz 2021-2023 zostały wskazane w załączniku nr 3 do Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno.

5. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI NA TERENIE GMINY, POWIATU, WOJEWÓDZTWA, KRAJU I EUROPY

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 – 2023 jest dokumentem programowym, który integruje potrzeby społeczności lokalnej w zakresie ładu społeczno - gospodarczego. W swoich ustaleniach bazuje na dokumentach i programach planistycznych będących podstawą polityki regionalnej zarówno na poziomie europejskim, krajowym, wojewódzkim jak i lokalnym. Zgodność Planu Rozwoju Lokalnego ze strategicznymi dokumentami planistycznymi jest warunkiem koniecznym jego skutecznej realizacji.

Działania przewidziane do realizacji w niniejszym Planie Rozwoju Lokalnego wynika z założeń dokumentów programowych, takich jak:

- ✓ Europa 2020
- ✓ Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020r., Aktywne Społeczeństwo, Konkurencyjna Gospodarka, Sprawne Państwo;
- ✓ Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2030 r.
- ✓ Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie;
- ✓ Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego do roku 2020 r.;
- ✓ Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 – 2020;
- ✓ Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Głowno na lata 2015-2020;
- ✓ Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania "POLCENTRUM" na lata 2015-2022 dla obszaru gmin: Dmosin, Głowno, Ozorków, Piątek, Stryków oraz Gminy Miasta Głowno;
- ✓ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Głowno 2012r.,
- ✓ Gminny Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Głowno, Głowno 2013 r.,

W Perspektywie UE na lata 2014-2020, jednostki samorządowe mogą uzyskać wsparcie

finansowe ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020, który został opracowywany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)* oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa.

W latach 2014-2020 w Polsce, na poziomie krajowym, realizowanych będzie 8 programów operacyjnych finansowanych z: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszu Spójności (FS), Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR).

Celem głównym Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 – 2023 będzie wdrażany w oparciu o wsparcie z unijnego budżetu, w tym w szczególności PROW 2014-2020, które jest przede wszystkim skoncentrowane na rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach, ekologicznej, konkurencyjnej i sprzyjającej włączeniu społecznemu.

PRL jest kontynuacją poprzednich dokumentów strategicznych, m.in. „Strategii Rozwoju Gminy Głowno”, która była opracowana w roku 2000, a zakładane w niej cele z terminem realizacji do 2008 roku zostały zrealizowane. Najważniejszy, strategiczny cel „szybszy rozwój gospodarczy gminy” nakreślony w tym dokumencie, został osiągnięty. Dzięki jego osiągnięciu nastąpiło znaczne zmniejszenie bezrobocia z 20% w roku 2000 do 14% w roku 2015.

Założenia Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 – 2023 są przyszłościowymi kierunkami rozwoju i wyznaczają cele do osiągnięcia – w szczególności są to:

I. Opłacalna produkcja rolna, co oznacza osiągnięcie następujących rezultatów:

- Dobrze funkcjonujący system skupu produktów rolnych
- Dobrze funkcjonujący rynek pierwotny produktów rolnych
- Racjonalne wykorzystanie ziemi
- Wsparcie gminy w zakresie udzielanej pomocy merytorycznej i prawnej

II. Wzrost poziomu przedsiębiorczości – poprzez uzyskanie rezultatów:

- Wzrost poziomu rozwoju MSP istniejących w Gminie;
- Funkcjonowanie gospodarstw agroturystycznych;
- Wzrost ilości podmiotów gospodarczych;
- Wsparcie gminy w zakresie udzielanej pomocy merytorycznej i prawnej

III. Poprawa warunków życia – miernikiem celu będą osiągnięte rezultaty:

- Wzrost jakości stanu dróg na terenie Gminy;
- Poprawa jakości wyposażenia szkół i placówek kulturalnych;
- Poprawa stanu wód powierzchniowych;
- Budowa sieci gazowej wysokiego ciśnienia;
- Rozwijanie budowy i instalacji odnawialnych źródeł energii
- Rozwinięta baza sportowo rekreacyjna.

6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Wszystkie zadania inwestycyjne przyjęte do realizacji w latach 2016-2023 objęte zostaną monitoringiem rzeczowym, który dostarczy danych obrazujących postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwi ocenę jego wykonania.

Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno będzie poddawana sprawdzeniu na poszczególnych etapach, na koniec każdego okresu (2016; 2017; 2018; 2019, 2020; 2021; 2022; 2023) oraz na koniec okresu objętego niniejszym Planem. Kontrolę podlegać będzie stopień realizacji poszczególnych celów, monitorowanie postępu wdrażania zaplanowanych działań, ich zgodności z harmonogramem, sposób finansowania oraz rezultaty.

W ramach przynależności planowanych zadań do poszczególnych priorytetów i działań programów strukturalnych Unii Europejskiej (PROW, POPC, POIiŚ, RPO i inne) każdy projekt realizowany w ramach Planu można określić za pomocą trzech rodzajów wskaźników:

- **wskaźniki produktu** – odnoszą się do konkretnych działań przeprowadzanych w ramach danego projektu. Innymi słowy, opisują one wszystkie produkty materialne i usługi, które otrzymuje beneficjent w trakcie realizacji projektu ze środków finansowych przeznaczonych na dany projekt. Są mierzone w jednostkach fizycznych lub walutowych
- **wskaźniki rezultatu** – są związane z bezpośrednimi i natychmiastowymi efektami projektu. Dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia projektu u bezpośrednich beneficjentów pomocy. Takie wskaźniki mogą przybierać formę wskaźników fizycznych (skrócenie czasu podróży, zmniejszenie zanieczyszczeń przedostających się do środowiska, liczba nowych stanowisk pracy) lub finansowych (wielkość zainwestowanego kapitału prywatnego, zmniejszenie kosztów transportu, obniżenie cen połączeń telefonicznych itp.).
- **wskaźniki oddziaływania (wpływu)** – odnoszą się do konsekwencji danego projektu, wykraczających poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Pomiar tego typu oddziaływania jest dość skomplikowany, a jasne relacje przyczynowe są często trudne do ustalenia. Pomiar oddziaływania odbywa się na dwóch poziomach: bezpośrednich beneficjentów oraz osób i organizacji pozostających poza bezpośrednim oddziaływaniem projektu. W pierwszym przypadku dokonuje się pomiarów oddziaływania projektu w miejscu jego realizacji w jakimś czasie po jego zakończeniu. Przykładami wskaźników mogą być np. wielkość natężenia ruchu w rok po oddaniu drogi do użytku,

ilość nowych miejsc pracy stworzonych 12 miesięcy po zakończeniu programu wsparcia MŚP. W drugim przypadku chodzi o średnio - lub długoterminowe efekty wykraczające poza bezpośrednich beneficjentów.

Miarą skuteczności prowadzonych działań będą również wskaźniki subiektywne, takie jak:

- wzrost jakości życia i zadowolenie mieszkańców,
- życzliwy stosunek do otoczenia i wzrost poczucia stabilizacji,
- wzrost poczucia bezpieczeństwa i przynależności do społeczności lokalnej,
- wzrost aktywności społecznej i zachowań kooperacyjnych,
- wzrost zdolności do samodzielnego rozwiązywania problemów przez mieszkańców gminy

Dla wymienionych w Planie Rozwoju Lokalnego zadań, proponuje się wykorzystanie wskaźników monitoring. Wskaźniki wykorzystywane do monitorowania projektów winny dodatkowo spełniać następujące warunki:

1. Trafności – wskaźnik winien być dostosowany do charakteru projektu oraz oczekiwanych efektów związanych z jego realizacją.
2. Mierzalności – każdy wskaźnik winien być wyrażony w wartościach liczbowych, co umożliwi jego weryfikację po zakończeniu wdrażania.
3. Wiarygodności – wskaźnik winien być zdefiniowany w taki sposób, aby jego ewentualna weryfikacja nie sprawiała trudności.
4. Dostępności – wskaźnik powinien być łatwy do wygenerowania.

Tabela 30. Propozycja wskaźników pomiaru efektów realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016-2023.

Lp.	Rodzaj wskaźnika	Jednostka miary
PRODUKT		
	Długość nowobudowanych dróg gminnych	km
	Długość nowobudowanych dróg gminnych z towarzyszącą kanalizacją	km
	Liczba nowych obiektów infrastruktury drogowej	szt.
	Długość zmodernizowanych dróg gminnych	km
	Długość wybudowanych/zmodernizowanych utwardzonych poboczy	km
	Liczba wybudowanych miejsc postojowych	szt.
	Liczba wybudowanych zatok autobusowych	szt.
	Długość wybudowanych/zmodernizowanych chodników	km
	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych	km
	Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych	szt.
	Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej	szt.
	Długość wybudowanej/ zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej	km
	Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej	km
	Długość wybudowanych/zmodernizowanych przyłączy (przykanalików)	km

Lp.	Rodzaj wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba wybudowanych/zmodernizowanych przyłączy (przykanalików)	km
	Liczba wybudowanych/zmodernizowanych oczyszczalni ścieków	szt.
	Liczba projektów wdrażania systemowej gospodarki odpadami komunalnymi	szt.
	Liczba zakupionych pojemników do selektywnej zbiórki odpadów	szt.
REZULTATY		
	Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku realizacji	ha
	Średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci	minuty
	Nośność zmodernizowanych dróg	kN/oś
	Natężenie ruchu na drodze	pojazdy/
	Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci kanalizacji	szt.
	Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy	km
	Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci kanalizacji sanitarnej	ha
	Liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez oczyszczalnię	szt.
	Powierzchnia terenów inwestycyjnych objęta działaniem oczyszczalni ścieków	ha
	Wykorzystywana moc przerobowa zmodernizowanej oczyszczalni ścieków	m3/doba
	Przepustowość zmodernizowanej oczyszczalni ścieków	m3/doba
	Ilość nieoczyszczonych ścieków	m3/doba
	Wartość fizykochemiczna oczyszczanych ścieków bezpośrednio po zakończeniu	m3/dm3
	Liczba gospodarstw domowych objętych programem selektywnej zbiórki odpadów	szt.
	Ilość odpadów poddawanych segregacji	t/rok
	Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	szt.
	Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i	
	Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej	os.
ODDZIAŁYWANIE		
	Nakłady na bieżące utrzymanie (naprawy nawierzchni) drogi	tys. PLN
	Liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku)	szt.
	Liczba wypadków (w okresie 1 roku)	szt.
	Zanieczyszczenie na obszarze oddziaływania inwestycji (w okresie 1 roku)	
	Cena gruntów inwestycyjnych, które stały się lepiej dostępne (w okresie 2 lat)	zł
	Natężenie hałasu na obszarze oddziaływania inwestycji (w okresie 1 roku)	%
	Liczba utworzonych miejsc pracy (w okresie 2 lat)	os.
	Liczba utworzonych przedsiębiorstw (w okresie 2 lat)	szt.
	Liczba turystów na obszarze oddziaływania inwestycji (w okresie 1 roku)	os.
	Ilość ścieków odprowadzonych/oczyszczonych (w okresie 1 roku)	m3/doba
	Ilość odpadów poddawanych segregacji (w okresie 1 roku)	t/rok
	Klasa czystości wód rzek leżących wskazanych przez beneficjenta (po roku)	klasa
	Liczba pracujących w obszarze oddziaływania inwestycji	os.
	Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej	os.
	Liczba mieszkańców objętych selektywną zbiórką odpadów	os.
	Liczba pożarów, włamań do obiektów zabytkowych	szt.
	Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	os.
	Wielkość migracji w Gminie	saldo
	Liczba mieszkań, placówek oświatowych i przedsiębiorstw podłączonych do Internetu	szt.
	Stale miejsca pracy w obszarze kultury i turystyki	szt.

Źródło: Opracowanie własne

7. SYSTEM WDRAŻANIA

System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 – 2023 jest realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Ze względu na korzystanie ze środków finansowych pochodzących z unijnych funduszy strukturalnych na realizację inwestycji, Gmina jest zobowiązana do przestrzegania zasad i procedur wspólnotowych, które zostały określone w Rozporządzeniu z dnia 21 czerwca 1999r. nr 1260/1999 (z aktualnymi zmianami) wprowadzającym ogólne przepisy odnośnie funduszy strukturalnych oraz rozporządzeniach odnoszących się do poszczególnych funduszy strukturalnych.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków wg źródeł ich pochodzenia. W niektórych sytuacjach może to oznaczać, że podmiot korzystający z różnych źródeł finansowania będzie musiał sprostać wielu wymaganiom formalnym. Dotyczy to w szczególności odmiennych zasad wykorzystania środków pochodzących ze źródeł krajowych oraz środków pochodzących ze źródeł unijnych.

Zakłada się, że Plan Rozwoju Lokalnego ma być tzw. *żywym programem*, co oznacza:

- zasadę ciągłości – Plan będzie kontynuowany, a w razie potrzeby aktualizowany,
- zasadę elastyczności wobec zmieniających się uwarunkowań społecznych czy gospodarczych,
- zasadę otwarcia na innowacyjne przedsięwzięcia,
- zasadę dostosowania celów założonych w projektach do priorytetów funduszy strukturalnych.

7.1. INSTYTUCJA ZARZĄDZAJĄCA PLANEM ROZWOJU LOKALNEGO 2016-2023

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Planu Rozwoju Lokalnego będzie pełniła Gmina Głowno.

Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje między innymi:

- ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji Planu,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Planu,
- zapewnienie zgodności realizacji Planu z poszczególnymi dokumentami programowymi

- wyższego rzędu oraz przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Planu,
 - przygotowanie rocznych raportów nt. wdrażania Planu, zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach,
 - dokonanie oceny ex-post po zakończeniu realizacji Planu

Do właściwej oceny Instytucja Zarządzająca może powoływać zespoły zadaniowe składające się z specjalnie powołanych pracowników Urzędu Gminy Głowno odpowiedzialnych za poszczególne sektory działania Gminy, np.: rolnictwo, ochrona środowiska, zagospodarowanie przestrzenne, drogownictwo, rozwój lokalny, rynek pracy.

7.2. INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA PLAN ROZWOJU LOKALNEGO 2016 - 2023

Dla zadań zaplanowanych w niniejszym Planie konieczne jest wykonanie (bądź analiza już wykonanej) niezbędnej dokumentacji. Instytucją wdrażającą Plan Rozwoju Lokalnego jest Urząd Gminy Głowno poprzez zespoły zadaniowe składające się z specjalnie powołanych pracowników Urzędu Gminy Głowno odpowiedzialnych za poszczególne resorty, np.: rolnictwo, ochrona środowiska, zagospodarowanie przestrzenne, drogownictwo, rozwój lokalny, rynek pracy.

Zadaniem samorządu będzie również zaangażowanie w realizację Planu działających na obszarze Gminy Głowno organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz jednostek finansowanych z budżetu Gminy tj. placówki oświatowe, placówki kulturalne itp.

Instytucja wdrażająca odpowiada za:

- opracowanie i składanie wniosków aplikacyjnych o dofinansowanie,
- realizację działań przewidzianych w Planie zgodnie z obowiązującymi ustawami i szczegółowymi zasadami dotyczącymi funduszy strukturalnych (kontrola formalna składanych wniosków, ich zgodności z procedurami unijnymi i z zapisami Planu),
- ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów,
- nadzór i terminowość wykonania.

Szczegółowy regulamin pracy Instytucji Wdrażającej zostanie ustalony po zatwierdzeniu Planu.

Zasady wprowadzania korekt i aktualizacji Planu powinny zostać określone uchwałą Rady Gminy. Jednostką koordynującą wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego będzie Gmina Głowno.

8. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

8.1. SYSTEM MONITOROWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Monitoring, czyli śledzenie realizacji zadań uwzględnionych w **Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 – 2023** odbywać się będzie na poziomie oceny realizacji poszczególnych działań strategicznych.

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Planu posiada **Rada Gminy** oraz **Wójt Gminy** przy pomocy **stałych komisji odpowiedzialnych za poszczególne zadania Gminy**.

Są to:

- Komisja Rewizyjna,
- Komisja Rozwoju Gospodarczego, Budżetu i Rolnictwa,
- Komisja Oświaty, Kultury, Zdrowia i Praworządności,
- Komisja ds. Koordynacji Prac Organów Rady Gminy Głowno.

Główną ich rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w Planie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania.

Monitorowanie wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego oraz jego poszczególnych elementów będzie również leżało w kompetencjach poszczególnych **Komisji Rady Gminy** lub **organów**, o ile będzie to konieczne, w skład których będą wchodzić pracownicy właściwych referatów.

Monitoring polegać będzie m.in. na przygotowywaniu okresowych, rocznych oraz końcowych raportów w trakcie trwania inwestycji. Będzie również polegało na ocenie zaawansowania wdrażania poszczególnych elementów Planu i jego efektów, sporządzaniu wniosku o wprowadzenie ewentualnych zmian. Ewentualne zmiany w zapisach Planu będą wprowadzane do dokumentu na podstawie bieżącej oceny w postaci aneksu, po zatwierdzeniu przez Gminę Głowno.

W szczególności niniejszy Plan Rozwoju Lokalnego może zostać zmieniony bądź uzupełniony na wniosek Rady Gminy lub Wójta Gminy. Przesłankami zmiany mogą być ww. wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych lub poszczególnych mieszkańców albo ich grup.

Zmiana działań i priorytetów, o których mowa w niniejszym Planie, jak również ich uszczegółowienie i uzupełnienie, może nastąpić w trakcie realizacji Planu, w szczególności po

przyjęciu uchwały budżetowej na kolejny rok budżetowy, określającej zadania inwestycyjne lub innych programów, w szczególności Wieloletniego Programu Inwestycyjnego.

Do zadań jednostki monitorującej i oceniającej wdrażanie będzie również należało sporządzenie raportu końcowego ex-post dotyczącego realizowanych zadań w pierwszym okresie programowania, tj. lat 2016 - 2017.

Na podstawie zebranych wcześniej wniosków dotyczących korekt Planu, informacji oraz oceny pierwszego okresu ex-post dokonana zostanie ocena wejściowa ex-ante dla uaktualnienia II etapu programowania, na lata 2017-2020 i III etapu 2012 – 2023.

8.2. SPOSOBY OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Skuteczność Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno poddawana będzie stałej ocenie, która będzie sprawowana przez Radę Gminy we współpracy z Komisjami Rady oraz Wójta Gminy.

Ocena realizacji Planu odbywać się będzie w oparciu o wskaźniki monitorowania zawarte w punkcie VI. Ocena Planu ma służyć przede wszystkim oszacowaniu osiągnięcia wskaźników oddziaływania, czyli długotrwałych efektów poszczególnych projektów, przez to całego Planu Rozwoju Lokalnego.

Ocena wartości projektu ma wskazywać czy cel został osiągnięty zgodnie z założeniami Planu. Ocena będzie również polegała na określeniu m.in.: skuteczności (realizacja celu działania), efektywności (efekty krótkoterminowe), długotrwałości (efekty długoterminowe, trwałe), użyteczności realizacji Planu.

Dla oceny programów, których częścią są projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej rozróżnia się następujące typy ocen:

- ocenę wstępną ex-ante – przed rozpoczęciem projektu, ewaluacja prawdopodobnych osiągnięć
- oceny okresowe oraz bieżące – w trakcie realizacji projektu.
- ocenę końcową ex-post – na zakończenie wdrażania projektu. Ocena ex-post odbywa się w ściśle określonych okresach, w których spodziewa się wystąpienia lub trwania efektów długofalowych (weryfikacji rzeczywistych i planowanych wskaźników oddziaływania).

Proponuje się, aby bieżąca ocena realizacji dokonywała się w okresie półrocznym podczas posiedzeń komisji Rady Gminy. Bieżąca ocena powinna pozwolić na natychmiastowe, płynne dostosowanie działań lub ich elementów do zmieniających się warunków zewnętrznych, np.

zmian partnerów, inne źródła finansowania, zmiana zadań, zmiana potrzeb rozwojowych Gminy.

Raporty z oceny Planu Rozwoju Lokalnego oraz poszczególnych projektów sporządzane będą zgodnie z zaleceniami Unii Europejskiej oraz ewentualnie innych instytucji zaangażowanych w realizację konkretnego programu.

8.3. SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Czynnikiem gwarantującym osiągnięcie planowanych efektów w wyniku realizacji określonych inwestycji będzie współpraca sektora publicznego z sektorem prywatnym oraz organizacjami pozarządowymi. Celem samorządu będzie zaangażowanie ww. instytucji, które mogą np. zarządzać projektami po ich zakończeniu - w realizację przedsięwzięć na zasadzie partnerstwa, a w wielu przypadkach również w roli współfinansującego określonego zadania.

Współpracy pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym będzie zgodna z zapisami *Ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym z dnia 19 grudnia 2008 r. Dz.U. 2009 nr 19 poz. 100.*

8.4. PUBLIC RELATIONS PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Realizacja zadań zawartych w **Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 - 2023** wymaga akceptacji społecznej. Skuteczność działań określonych w niniejszym Planie zależy również w dużym stopniu od reakcji społeczności lokalnej na proponowane działania. W związku z tym, główną instytucją odpowiedzialną za promocję Planu Rozwoju Lokalnego, za informacje i promocję działań realizowanych w jego ramach i samego Planu będzie Urząd Gminy w Głownie.

Public relations zadań wynikających z Planu powinien w przystępny sposób prezentować:

- cele realizacji poszczególnych zadań w ramach planu,
- planowane wskaźniki osiągnięć – spodziewane rezultaty,
- źródła finansowania projektów.

Sposoby promocji inwestycji współfinansowanych z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej reguluje Rozporządzenie Komisji Europejskiej Nr 1159/2000 z dnia 30.05.2000 roku w sprawie "*Zasad informowania i promocji projektów współfinansowanych z Funduszy Strukturalnych*" (z późn. zmianami).

Celem działań związanych z promocją Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno 2016 – 2023 jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów działań podejmowanych w ramach Planu, a także instytucji mogących być partnerami w realizacji inwestycji. Grupami tymi są:

- beneficjenci projektów/mieszkańcy Gminy Głowno,
- środowisko przedsiębiorców,
- organizacje pozarządowe,
- partnerzy społeczni.

W ramach promocji zadań realizowanych w ramach Planu podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- strona internetowa Urzędu Gminy Głowno,
- ulotki/biuletyny informacyjne dla beneficjentów (poświęcone wybranym projektom),
- spotkania z potencjalnymi partnerami społeczno - gospodarczymi,
- publikacje w prasie (w przypadku wybranych projektów),
- okresowe zebrania mieszkańców poszczególnych sołectw dotyczące rezultatów przeprowadzonych inwestycji i planowanych efektów.

INDEXY I SPISY

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności Gminy Głowno w latach 2010-2015 (dane na 31.12.2015r.).....	18
Tabela 2. Liczba urodzeń w Gminie Głowno w latach 2010 – 2015 (dane na 31.12.2015r.)	20
Tabela 3. Saldo migracji ludności w Gminie Głowno w latach 2010 – 2015 (bez uwzględnienia zgonów) (dane na 31.12.2015r.).....	20
Tabela 4. Struktura procentowa ludności Powiatu Zgierskiego vs. Gminy Głowno według grup ekonomicznych w roku 2014.....	21
Tabela 5. Prognoza ludności do 2020 roku w woj. łódzkim	23
Tabela 6. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w gminie Głowno w 2011 roku wraz z strukturą procentową	24
Tabela 7. Stopa bezrobocia w Gminie Głowno wg stanu na dzień 31.12.2015 r.	25
Tabela 8. Wybrane dane o rynku pracy w Gminie Głowno vs Powiat Zgierski	25
Tabela 9. Zatrudnienie w ramach robót publicznych w gminie Głowno w latach 2010 – 2015...	26
Tabela 10. Zestawienie źródeł utrzymania w gospodarstwach domowych w Gminie Głowno w 2015 r.	26
Tabela 11. Zestawienie pomników przyrody na terenie Gminy Głowno	31
Tabela 12. Ocena jakości wód Mrogi i Strugi Domaradzkiej w 2008 r.	33
Tabela 13. Sprawozdanie ze stanu ilościowego oraz utrzymania wód i urządzeń melioracji Wodnych w Gminie Głowno.....	37
Tabela 14. Sprawozdanie ze stanu ilościowego oraz utrzymania wód i urządzeń melioracji Wodnych cd.....	38
Tabela 15. Zbiorniki wodne na terenie gminy Głowno.....	38
Tabela 16. Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez Gminę Głowno	54
Tabela 17. Wykaz przystanków autobusowych na terenie Gminy Głowno	57
Tabela 18. Dowóz dzieci do szkół w Gminie Głowno – do miejscowości Mąkllice.....	58
Tabela 19. Dowóz dzieci do szkół w Gminie Głowno – do miejscowości Lubianków.....	59
Tabela 20. Dowóz dzieci do szkół w Gminie Głowno – do miejscowości Wola Zbrożkowa	60
Tabela 21. Wielkość i wartość zużycia wody na terenie Gminy Głowno w latach - do uzupełnienia	62
Tabela 22. Ilość zebranych odpadów na terenie Gminy Głowno w/g rodzaju (na dzień 31.12.2014r.)	64
Tabela 23. Udział gleb w poszczególnych klasach bonitacji (w/g stanu na rok 2015)	68
Tabela 24. Użytkownaie gruntów w/g użytków (w/g stanu na rok 2015)	68
Tabela 25. Struktura powierzchni upraw w Gminie Głowno, stan na 31.12.2015 r.	69
Tabela 26. Podmioty gospodarki narodowej zgodnie z Rejestrem regon wg. sekcji PKD na terenie gminy Głowno w roku 2015.....	69
Tabela 27. Struktura osób bezrobotnych na terenie Gminy Głowno.....	71
Tabela 28. Liczba uczniów uczęszczających do zespołów szkół na terenie Gminy Głowno w latach 2010 - 2016.....	74
Tabela 29. Liczba dzieci uczęszczająca do oddziałów przedszkolnych w latach 2010-2016.....	75
Tabela 30. Propozycja wskaźników pomiaru efektów realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na la ta 2016-2023.....	114

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Lista Programów Operacyjnych w perspektywie finansowej 2014-2020.....	7
Rysunek 2. Gmina Głowno – położenie na tle gmin sąsiednich powiatu zgierskiego	17
Rysunek 3. Lokalizacja Gminy Głowno na tle głównych szlaków komunikacji drogowej i m.Łódź	17

Rysunek 4. Szczegółowa mapa Gminy Głowno.....	18
Rysunek 5 . Granice hydrograficzne zlewni rzeki Morgi na tle podziału administracyjnego	39
Rysunek 6. Mapa Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Głowno	53

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności Gminy Głowno w latach 2010-2015	19
Wykres 2. Struktura procentowa ludności Gminy Głowno wg statystycznych grup.....	21
Wykres 3. Prognoza liczby ludności w powiecie zgierskim do roku 2020.....	23
Wykres 4. Struktura procentowa ludności Gminy Głowno wg źródeł utrzymania.....	27
Wykres 5. Udział osób korzystających z GOPS w Głownie na tle danych statystycznych powiatu Zgierskiego i woj. Łódzkiego.....	78

SPIS FOTOGRAFII

Fotografia 1. Zespół Dworski w Różanach.....	48
Fotografia 2. Zespół Dworski w Domaradzynie	49
Fotografia 3. Kościół św. Wojciecha i Stanisława w Mąkolicach	49

ZAŁĄCZNIKI

- Załącznik nr 1 – Wykaz dróg gminnych
- Załącznik nr 2 – Zestawienie gruntów według klasoużytków
- Załącznik nr 3 – Plan finansowy realizacji zadań

**ZAŁĄCZNIKI DO PLANU ROZWOJU
LOKALNEGO GMINY GŁÓWNO
NA LATA 2016-2023**

Załącznik nr 1 do Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016-2023

WYKAZ DRÓG GMINNYCH NA OBSZARZE GMINY GŁOWNO

Przebieg dróg w granicach administracyjnych Gminy Głowno

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przezd- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł
1.		Albinów Stroniewice		gruntowa	0,35	32	0,2249	224,90		224,90
2.		Antoniew- Bronisławów- Karasica - Domaradzyn (nad lasem)	od drogi pow. Głowno- Domaradzyn nad lasem do drogi Bronisławów- Karasica	gruntowa	2,00	203	0,1035	103,50		444,90
						204	0,0815	81,50		
						27	0,2335	233,50		
						96	0,0264	26,40		
3		Antoniew -Dąbrowa za wsią w prawo i w lewo wśród pól	na końcu wsi Antoniew w prawo i w lewo	gruntowa	0,70	208	0,3125	312,50		365,20
						10	0,0527	52,70		
4.		Popówek- Boczki Domaradzkie(wśród pól k,sadu Gudaja do Doroby	od drogi Boczki Domaradzkie - Popówek wśród pól	gruntowa	2,00	115	0,4139	413,90		614,10
						132	0,2002	200,20		
5.		Glinnik- Boczki Domaradzkie	od Plewki w Boczkach Domaradzkich	gruntowa	0,70	188	0,2770	277,00		277,00
6.		Dąbrowa -Wola Makolska	Dąbrowa -Wola Makolska (w granicy od Dąbrowy do drogi Popów - Wola Makolska	gruntowa	3,40	27	0,2165	216,50		216,50
7.		Dąbrowa - Mięsośnia wśród pól		gruntowa	0,60	61	0,1571	157,10		493,70
						66	0,0701	70,10		
						11	0,2665	266,50		
8.		Gawronki - Helenów	(od rzeki Mrogi w stronę Helenowa wśród pól)	gruntowa	1,00	202	0,1086	108,60		296,50
						205	0,1879	187,90		
9.		Glinnik- Boczki Domaradzkie		gruntowa	0,70	2	0,7369	736,90		736,90

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przez- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł	
10.		Glinnik- Bronisławów		gruntowa	1,00	6	1,3220	1322,00		1322,00	
11.		Helenów	droga w granicy z Psarami	gruntowa	0,45	79	0,1515	151,50		151,50	
12.		Jasionna - Piaski Bankowe	od gospodarstwa Lewarskiego w stronę Piasków Bankowych	gruntowa	0,35	29	0,1099	109,90		109,90	
13.		Dąbrowa - Jasionna	k/Pakuły od drogi Mięzosnia - Dabrowa do Krysztofczyka w Jasionnej	gruntowa	1,10	14	0,2906	290,60		307,50	
						100	0,0169	16,90			
14.		Ostrołęka - Kadzielin	od drogi krajowej nr 14 do gosp P. Kucharka w Ostrołęce	asfaltowa	2,50	30	0,2823	282,30	269853,00	150172,00	421887,90
						2	0,0640	64,00			
						33	1,1072	1107,20			
						271	0,4094	409,40			
15.		Kadzielin wśród pól	od drogi krajowe nr 14 w granicy ze Strzebieszewem i Stroniewicami	gruntowa	1,00	211	0,1401	140,10		140,10	
16.		Głowno - Kamień	(od ul. Sowinskiego w Głownie, k. Janickiego do drogi gminnej Kamień do torów	gruntowa	1,30	73	0,5157	515,70	347473,06	347988,76	
17.		Kamień	Od drogi Głowno Strzebieszew k/ Fraszczyka do nasypu kolejowego.	gruntowa	0,40	96	0,5570	557,00		557,00	
18.		Lubianków - Ostrołęka	od drogi powiatowej w Ostrołęce do drogi powiatowej w Lubiankowie k/szkoły	asfaltowa	2,00	36/9	0,0870	87,00	176611,00	140578,00	318311,60
						362	0,4600	460,00			
						24	0,5756	575,60			

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przez- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł
19.		Wola Mąkolska II	od Gozdowa w stronę Feliksowa - II przecięcie w prawo od drogi Gozdów Feliksów w stronę pól Mąkolic.	gruntowa	1,10	149	0,4456	445,60		445,60
20.		Wola Mąkolska I - Wola Mąkolska II	od granicy z Władysławowem koło Jaborskiego Mariana, Dałka Leszka w stronę Feliksowa do drugiego przecięcia	1400 m asfaltowa, pozostała gruntowa	3,30	210/1	0,6136	613,60	144936,00	186983,60
						342/1	0,5367	536,70		
						419	0,7780	778,00		
						864	0,9165	916,50		
						770/2	0,1145	114,50		
								38734,00		
21.		Wola Mąkolska I - Wola Mąkolska II	od drogi Popów - Wola Mąkolska do pierwszego przecięcia w stronę Feliksowa.	gruntowa	1,50	446/1	0,9707	970,70	356675,00	358004,70
						292	0,3590	359,00		
22.		Wola Mąkolska	Wola Makolska od Gozdowa w stronę Feliksowa - II przecięcie w prawo od drogi Gozdów Feliksów w stronę pól Mąkolic	gruntowa	1,10	304/3	0,3360	336,00		336,00
23.		Wola Mąkolska - Mięsośnia	od drogi powiatowej Wola Mąkolska - Popów wśród pol do Miesośni	gruntowa	1,50	1017/1	0,5691	569,10	1582,70	
						1072	0,3064	306,40		
						1076	0,0228	22,80		
						1052	0,0468	46,80		
						721	0,6376	637,60		
24.		Mąkolice I	od drogi Mąkolice - Feliksów za kościołem pierwsze przecięcie w prawo i w lewo	gruntowa	3,60	42/1	0,0128	12,80	1614,10	
						342/1	0,5480	548,00		
						342/3	0,8196	819,60		
						342/5	0,1382	138,20		
						342/7	0,0955	95,50		

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przez- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł
25		Mąkolice I	od drogi Mąkolice - Jasionna na koncu wsi Makolic I w lewo i w prawo wśród pól za kościołem drugie przecięcie w prawo i w lewo	gruntowa	1,70	19)2	0,0144	14,40		51,10
						31	0,0367	36,70		
26		Mąkolice-Feliksów-Kwilno	za kościołem w kierunku Felksowa	gruntowa	2,70	144	0,5246	524,60		1699,80
						379/1	0,8095	809,50		
						636/2	0,3657	365,70		
27		Mąkolice II - Jasionna	od skrzyżowania drogi Makolice II z drogą pow. Makolice - Jasionna do rzeki Maliny	gruntowa	0,20	185	0,0599	59,90		59,90
28		Mąkolice I	trzecie przecięcie w prawo w stronę lasu witowskiego , od drogi Mąkolice - Feliksów za kościołem	gruntowa	0,90	443	0,3669	366,90		366,90
29		Mąkolice I	drugie przecięcie w lewo od drogi Makolice - Feliksów za kościołem	gruntowa	1,70	483	0,7564	756,40		756,40
30		Mięsośnia	od drogi Mięsośnia Władysławów Popowski w granicy wsi wśród pól do drogi Popów Jasionna	gruntowa	0,60	76	0,1116	111,60		111,60
31		Ostrołęka	w stronę Rychlińskiego	gruntowa	0,40	184	0,1579	157,90		157,90
32		Lubianków - Ostrołęka	od drogi powiatowej Głowno-Wola Lubiankowska k/ Majewskiego wśród pól do Gajka w Ostrołęce	gruntowa	3,60	78	0,2724	272,40		1578,00
						288	0,2421	242,10		
						289	0,4940	494,00		
						1	0,4715	471,50		
						121	0,0980	98,00		
33		Lubianków - Borki	od drogi pow. Głowno-Łyszkowic k/ mikulskiego do drogi gminnej Lubianków - Borki	gruntowa	1,00	59	0,4153	415,30		415,30

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przez- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł
34		Lubianków - Albinów - Domaniewice	od drogi pow. Głowno - Łyszkowice do granicy z gm. Domaniewice.	gruntowa	1,60	288	0,8735	873,50		873,50
35		Ostrołęka do pastwisk	od Siekiery k/Hemki sadu	gruntowa	0,95	91	0,3877	387,70		387,70
36		Ostrołęka do pól	od drogi Kadzielin - Ostrołęka k/ Kwiatkowskiego do drogi Nr 14 Łódź- Łowicz	gruntowa	0,40	363	0,0762	76,20		76,20
37		Popów - Nowy Antoniew	od drogi pow. popów Waliszew do drogi pow. Głowno -Popów- Waliszew	gruntowa	0,50	206	0,5043	504,30	178285,00	178789,30
38		Popówek	od drogi Popów - Boczki Domaradzkie przed Marciniakiem w lewo wśród pól	gruntowa	0,20	4	0,0463	46,30		46,30
39		Popów Pieńki	od krzyża do Walczaka wśród pól	gruntowa	0,62	78	0,1217	121,70		121,70
40		Wola Lubiankowska Kolonia	k/ Siatkowskiego w stronę pól do Zajrzewa	gruntowa	0,37	189	0,1552	155,20		311,60
						347	0,1564	156,40		
41		Wola Lubiankowska	od drogi Wola Lubinkowska - Rozdzielna za Luśtakiem w lewo wśród pól	gruntowa	0,60	299	0,2696	269,60		269,60
42		Wola Zbrożkowa - Gawronki	od Winciorka do drogi pow. Głowno - Helenów za lasem	gruntowa	1,10	812	0,9428	942,80		942,80
43		wola Zbrożkowa - Konarzew	od drogi popwiatowej Głowno - Wola Zbrożkowa k/ Rozniaty wśród pól	gruntowa	1,65	823	0,6720	672,00		1167,10
						833	0,4951	495,10		
44		Piaski Rudnickie	od drogi Piaski Rudnickie - Borki nad lasem do drogi nad lasem od ul. Wyspiańskiego	gruntowa	0,60	185/1	0,0231	23,10		371,10
						185/2	0,0548	54,80		
						197	0,2385	238,50		
						231/3	0,0547	54,70		

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przez- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł
45		Wola Mąkolska	od sołtysa wsi	gruntowa	0,10	662/2	0,0409	40,90		40,90
46		Wola Mąkolska	do Marczyków	gruntowa	0,30	1082	0,0501	50,10		50,10
47		Mąkolice II	od drogi Makolice k/ Kółka Rolniczego pierwsze przecięcie w prawo do pól.	gruntowa	0,90	1052	0,3175	317,50		317,50
48		Mąkolice II	od drogi Mąkolice k/ Kółka Rolniczego drugie przecięcie w lewo i prawo do pól	gruntowa	1,80	866	0,3054	305,40		593,40
						914	0,2880	288,00		
49		Mąkolice II	od drogi Mąkolice k/ Kółka Rolniczego trzecie przecięcie w lewo do pól w stronę Jasionnej	gruntowa	0,90	809	0,2761	276,10		276,10
50		Mąkolice k/ Kółka Rolniczego	dojazd do działek	gruntowa	0,20	1272	0,0225	22,50		99,60
						1273	0,0134	13,40		
						1243	0,0637	63,70		
51	12120051 E	Wola Lubiankowska Kolonia	od drogi powiatowej 54126E /Głowno -Wola Lubiankowska -Łyszkowice/ za Różanami w prawo przez Kolonię do drogi gminnej Wola Lubiankowska- Rozdzielna gm Dmosin	asfaltowa	1,65	139	1,0855	1085,50	249445,00	250530,50
52	120051E	Wola Lubiankowska Kolonijka	od drogi powiatowej 54126E /Głowno -Wola Lubiankowska -Łyszkowice/ za Różanami w lewo przez Kolonię do końca wsi.	asfaltowa	0,50	16	0,3840	384,00	154127,00	154511,00

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przezd- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł
53	120052E	Różany	od drogi pow.54126E (Główno-Wola Lubiankowska- Łyszkowice) za lubiankowem w prawo do Różan.	asfaltowa	0,25	286	0,2385	238,50	25622,00	25860,50
54	120053 E	Lubianków - Borki	od drogi pow. 54126 E /Główno-Wola Lubiankowska- Łyszkowice/ w Lubiankowie na zakręcie, koło sklepu do naszej granicy przy kapliczce, gm. Dmosin.	asfaltowa	2,25	78/1	1,8765	1876,50	319430,00	321689,80
						78/3	0,3774	377,40		
						78/2	0,0059	5,90		
55	120054 E	Lubianków k/hydroforni	od drogi pow. 54126 E /Główno-Wola Lubiankowska- Łyszkowice/, od zakrętu za Lubiankowem, koło hydroforni do drogi dojazdowej Lubianków- Ostrołęka k/szkoły	asfaltowa	0,20	91	0,3217	321,70	21404,00	21725,70
56	120056 E	Lubianków - Wiesiołów	od drogi pow. 54126 E /Główno-Wola Lubiankowska- Łyszkowice/, od szkoły przez pola k/starej żwirowni i przez drogę gminną Lubianków - Borki przez las w lewo do granicy z gm. Dmosin.	gruntowa	1,25	75	0,3519	351,90		351,90
57	120057 E	Ostrołęka za pomnikiem	od drogi pow. 5125 E /Główno-Ostrołęka-Albinów/ pierwsza droga od granicy Główna w prawo za pomnikiem przez część Ostrołęki do końca wsi	żuzłowa	0,70	212	0,2658	265,80	161777,00	162042,80

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przezd- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł
58		Ostrołęka k/Kucińskiego	od drogi pow. 5125 E /Głowno-Ostrołęka-Albinów/ czwarta droga w prawo od granicy Głowna, przed rowem melioracyjnym przez część Ostrołęki k/Kucińskiego do końca wsi	asfaltowa	0,70	302	0,4992	499,20		499,20
59		Ostrołęka od Piotrkiewicz do Siekier	od drogi pow. 5125 E /Głowno-Ostrołęka-Albinów/ od granicy Głowna trzecia droga w lewo po części Ostrołęki do drogi dojazdowej Ostrołęka- Kadzielin-Toporów k/Siekier	asfaltowa 300 m, gruntowa	0,95	111/3	0,0141	12000,00	230019,53	242422,73
						366/2	0,0125			
						61	0,4032	403,20		
60	120059 E	Toporów - Kadzielin	od drogi krajowej nr 14 /Łódź- Łowicz/ w tzw. Toporowie do wsi Kadzielin	asfaltowa	0,70	70	0,6093	609,30		609,30
61	120059 E	Kadzielin po wsi	od drogi gm. Toporów - Kadzielin w lewo i w prawo po wsi Kadzielin	asfaltowa	0,97	126	0,7425	742,50	214714,00	215456,50
62	120060 E	Toporów - Kamień	od drogi krajowej nr 14 /Łódź- Łowicz/ od strony Łowicza pierwsza droga w Kamieniu w prawo do drogi dojazdowej w granicy z gm. Domaniewice	gruntowa	0,60	1	0,2157	215,70		215,70
63	120061 E	Kamień k/Stopczyka	od w/w drogi Toporów - Kamień w lewo przez Kamień do drogi gm. Toporów - Kamień do PKP	asfaltowa	0,60	26	0,2845	284,50	158655,00	158939,50

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przez- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł
64	120570 E	Głowno-Kamień- Strzebieszew	od granicy m. Głowno, od ul. Żwirki przez wieś Kamień, przez przejazd przez tory PKP do granicy Strzebieszewa, gm. Domaniewice	asfaltowa	1,89	90	1,3390	1339,00		2006,50
						117	0,6675	667,50		
65	120061 E	Toporów-Kamień do PKP	od drogi krajowej nr 14 /Łódź- Łowicz/ od strony Łowicza druga droga w prawo w Kamieniu do przejazdu przez tory PKP	asfaltowa	0,80	21	0,4626	462,60	150335,00	150797,60
66	120062 E	Rudniczek /Różyce/	od drogi gm. Rudniczek- Piaski Rudnickie od strony Rudniczka w lewo po wsi /równoległe do drogi pow. 5126 E /Głowno-Wola Lubiankowska/	tłuczniowo- gruntowa	0,45	103	0,2418	241,80		241,80
67	120063 E	Rudniczek-Piaski Rudnickie	od drogi pow. 5126 E /Głowno-Wola Lubiankowska- Łyszkowice/ w Rudniczku, przecina rzekę Brzuśnię, drogę gm. Głowno-Piaski Rudnickie-Borki od ul.Wyspiańskiego do drogi gm. Głowno-Piaski Rudnickie- Borki od strony Huty Józefów w Głownie nad lasem do granicy z gm. Dmosin	żuzłowo- gruntowa	1,40	102/1	0,3051	305,10	352301,00	359140,80
						102/3	0,3792	379,20		
						174/2	0,0656	6000,00		
						173	0,1555	155,50		
68	120064E		od granicy m. Głowno /od Huty Józefów/ nad lasem przez Piaski Rudnickie do granicy z Borkami, gm. Dmosin	asfaltowo- gruntowa	0,8	168	1,3589	1358,90		1740,1
						186	0,1282	128,20		
						239	0,2530	253,00		

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przez- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł
69	120066 E	Wola Lubiankowska - Rozdzielna	od skrzyżowania dróg pow. 5114 E /Wola Lubiankowska- Albinów-Domaniewice/ z drogą 5126 E /Głowno-Wola Lubiankowska-Łyszkowice/ przez część Woli Lubiankowskiej do granicy Rozdzielna, gm. Dmosin	asfaltowa	0,75	181	0,6749	674,90	81492,00	82166,90
70	120064E	Piaski Rudnickie I po wsi	od drogi gm. Głowno-Piaski Rudnickie-Borki od ul. Wyspiańskiego w prawo po części wsi Piaski Rudnickie do drogi gm. Głowno-Piaski Rudnickie-Borki od Huty	asfaltowa	0,55	162/11	0,0059	30865,80	320571,60	559730,80
						162/13	0,7402			
						216/1	0,4617			
						231/1	0,1387			
						231/2	0,0220			
71	120542 E	Głowno /dawna Zabrzeźnia/- Konarzew- Strzebieszew	od granicy m. Głowno, od ul. Wiejskiej, dawnej Zabrzeźni Parceli przez Konarzew do granicy Strzebieszewa, gm. Domaniewice	asfaltowa	2,00	840	0,8950	895,00	515429,00	517361,60
						845/1	0,1140	114,00		
						845/3	0,9236	923,60		
72	120067 E	Konarzew k/Świątkowskiego	od drogi gm. Głowno- Konarzew-Strzebieszew w prawo po części Konarzewa do końca wsi /kończy się droga w polu/	żuzłowo gruntowa	0,90	848	0,3866	386,60	386,60	
73	105006 E	Wola Zbrożkowa - Władysławów Bielawski	od drogi pow. 5124 E /Głowno-Wola Zbrożkowa- Strzebieszew/ przez dalszą część Woli Zbrożkowej do Władysławowa Bielawskiego, po wsi do granicy z gm. Bielawy na początku lasu	asfaltowa	2,80	814	0,4573	457,30	215934,00	216391,30

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przez- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł
74	120068 E	Boczki Domaradzkie- Gawronki	od drogi pow. 24117E /Antoniew-Skubiki-Waliszew/ k/mły na rzece Mrodze do drogi gm. Boczki Zarzeczne- Gawronki-Sopel w Gawronkach	żuźłowa	0,50	211	0,0961	96,10		198,20
						203	0,1021	102,10		
75	120069 E	Boczki Domaradzkie- Popówek-Karnków	od drogi pow. 5121 E /Antoniew-Skubiki-Waliszew/ w Boczkiach Domaradzkich przez Popówek do drogi pow. 24114 /Głowno-Popow- Nowy Antoniew-Waliszew/ w Karnkowie	asfaltowa	2,70	100	0,7956	795,60	289169,00	291535,30
						184	0,5650	565,00		
						54	1,0057	1005,70		
76	120071 E	Antoniew - Bronisławów	od drogi pow. 5118 E /Głowno-Popów-Nowy Antoniew-Waliszew/ w Antoniewie przez wieś Antoniew do drogi pow. 5119 E /Głowno-Domaradzyn- Pludwiny/	asfaltowa	0,78	206	0,8020	802,00		802,00
77	120072 E	Antoniew /tzw.Dąbrowa/ po wsi	od drogi gm. Antoniew- Bronisławów przez część wsi Antoniew /tzw. Dąbrowę/ do końca wsi pod lasem	asfaltowa	0,70	207	0,5478	547,80	101894,00	102441,80
78	120529 E	Bronisławów - Karasica	od drogi pow.5119 E /Głowno-Domaradzyn- Pludwiny/ w Bronisławowie przez Karasicę do granicy z m. Głowno, przy ul. Konarowej	asfaltowa	1,15	81	0,3970	397,00	151303,00	152252,30
						70	0,5523	552,30		

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przezd- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł
79	120073 E	Bronisławów przy Karasicy	od drogi gm. Bronisławów - Karasica na początku wsi Karasica droga w prawo przez część Bronisławowa w kierunku łąk/pól filtracyjnych krochmalni z Głowna	żużłowa	0,20	78	0,0763	76,30		76,30
80	120074 E	Bronisławów- Domaradzyn Parcela	od drogi pow. 5119 E /Głowno-Pludwiny/ za Bronisławowem w prawo do Domaradzyn Parceli i w stronę Glinnika	asfaltowo- gruntowa	1,20	481	0,5501	550,10	262580,00	263130,10
81	120075 E	Domaradzyn Parcela- Bronisławów do Jabłońskiego	od drogi pow. 5119 E /Głowno-Domaradzyn- Karnków/ przez Domaradzyn Parcelę w kierunku Bronisławowa- do Jabłońskiego od strony Glinnika	asfaltowa - 200 m, gruntowa	1,40	12	0,2140	214,00		
						483/2	1,3012	1301,20	92435,00	93950,20
82	120076 E	Domaradzyn k/Gawrońskiego	od drogi pow. 5119 E /Głowno-Domaradzyn- pludwiny/ przez część Domaradzyna k/Gawrońskiego do drogi gm. Bronisławów-Domaradzyn Parcela	żużłowo- gruntowa	0,70	484	0,1943	194,30		
						97	0,0093	9,30		203,60
83	120077 E	Karnków - Pludwiny	od drogi pow. 5118 E /Głowno-Popów-Nowy Antoniew-Waliszew/ w Karnkowie na zakręcie przez część Karnkowa do granicy z Pludwinami, gm. Stryków do drogi pow. 5111 E /Kozle- Gozdów-Mąkolice/	asfaltowa	2,90	187/3	0,7585	758,50		
						187/4	0,6159	615,90		
						187/7	2,0122	2012,20	1048310,00	1051696,60

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przez- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł
84	120078 E	Karnków - Popów	od drogi pow. 5115 E /Wola Mąkolska-Popów/ za Popowem w lewo przez część Karnkowa do drogi gm. Karnków - Pludwiny	asfaltowa	1,30	188	0,6238	623,80		920,40
						35	0,2966	296,60		
85	120080 E	Pieńki Popowskie do wsi	od drogi pow. 5115 E /Wola Mąkolska - Popów/ koło przystanku PKS Pieńki do wsi Pieńki Popowskie /jest to część wsi Popów/ do końca wsi od strony Wola Mąkolska	asfaltowa	0,70	89	0,6544	654,40	294452,00	295106,40
86	120079 E	Pieńki Popowskie po wsi	od drogi gm. Pieńki Popowskie do wsi /od krzyża k/Szadkowskiego/ przez część wsi Pieńki do końca wsi	asfaltowa	0,35	122	0,3240	324,00		324,00
87	120081 E	Władysławów Popowski-Mięsośnia II	od drogi pow. 5115 E /Popów-Jasionna/ przez część Władysławowa Popowskiego i Mięsośnię II /tak zwana poduchowna/ do drogi gm. Mięsośnia-Dąbrowa /od Zyguntowicza/	asfaltowa	1,85	91/1	0,2873	287,30		1575,70
						91/2	0,5445	544,50		
						18	0,7439	743,90		
88	120082 E	Władysławów Popowski k/Piesterzeniewicza	od drogi pow.5115 E /Popów-Jasionna/ przez część Władysławowa Popowskiego do drogi pow. 5115 E /Wola Mąkolska-Popów/	asfaltowa	0,80	67	0,3133	313,30	260280,00	260593,30
89	120083 E	Władysławów Popowski k/Dębskiego, Misztala	od drogi pow. 5115 E /Wola Mąkolska-Popów/ przez część Władysławowa Popowskiego do drogi pow. 5115 E /Popów-Jasionna/	asfaltowa- 500m,dalej gruntowa	1,30	106/1	0,2420	242,00		539,20
						106/2	0,2972	297,20		

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przez- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł
90	120084 E	Mięsośnia II - Mięsośnia III	od drogi gm. Władysławów Popowski - MięsośniaII przez Mięsośnię III /koło Depty, Dębskiego/ do drogi dojazdowej do pól od pól Mięsośni w kierunku pól Mąkolic	gruntowa	1,25	77	0,4109	410,90		859,90
						19	0,0647	64,70		
						55)2	0,2548	254,80		
						55)1	0,1295	129,50		
91	120085 E	Mięsośnia - Dąbrowa	od drogi pow. 5116 E /Popów-Mięsośnia- Waliszew/ k/Zygmuntowicza po środku wsi Mięsośnia w kierunku Dąbrowy, do rowu melioracyjnego	gruntowa	1,40	28/1	0,7390	739,00		923,80
						28/3	0,1848	184,80		
92	120085 E	Mięsośnia - Dąbrowa k/Wiśniewskiego	od drogi pow. 5117 E /Mięsośnia-Dąbrowa- Bogumin/ gm. Bielawy /przez część Mięsośni do drogi gm. Mięsośnia-Dąbrowa k/Zygmuntowicza/	gruntowa	0,40	29	0,2848	284,80		284,80
93		Dąbrowa-Waliszew Dworski	od drogi pow. 5116 /Mięsośnia-Dąbrowa- Bogumin/ przez część Dąbrowy do granicy Waliszewa Dworskiego, gm. Bielawy	asfaltowa	0,57	24)3	0,4570	457,00		457,00

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przez- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł
94	120086 E	Dąbrowa - Mąkolice	od krzyżowki drogi gm. Dąbrowa-Mąkolice z drogą dojazdową Dąbrowa-Jasionna k/Pakuły /koło Wojcieszka Józefa przez część Dąbrowy, wśród pól Mąkolic, przecinając drogę pow. 5115 E /Popów-Jasionna/, drogę gm. przez Mąkolice II do drogi pow. 5110 E /Stryków-Koźle-Pludwiny-Mąkolice-Jasionna /koło cmentarza w Makolicach/	gruntowa	3,30	24)1	0,5305	530,50		2593,70
						24)2	0,2075	207,50		
						200/1	0,3201	320,10		
						200/2	0,1159	115,90		
						333	0,6225	622,50		
						720	0,7972	797,20		
95	120087 E	Dąbrowa - Jasionna - Piątek	od drogi gm. Dąbrowa - Mąkolice w Jasionnej przy granicy z Dąbrową przez część Jasionnej /koło Krysztofczyka, Sokoła/ do skrzyżowania dróg pow. 5115 E /Popów-Jasionna/ i 5110 E /Stryków-Koźle-Pludwiny-Mąkolice-Jasionna, gm. Piątek/	gruntowa	2,30	99	1,3989	1398,90	1398,90	
96	120088 E	Piątek-Jasionna-Bogumin	od granicy z boguminem, gm. Bielawy, przez część wsi Jasionna do granicy wsi Jasionna, gm. Piątek	gruntowa	2,10	30	1,1899	1189,90		1302,70
						45	0,1128	112,80		
97	120089 E	Mąkolice II - Wola Mąkolska	od drogi pow. 5110 E /Stryków-Koźle-Pludwiny-Mąkolice-Jasionna, gm. Piątek/ przez wieś Mąkolice II do granicy Woli Mąkolskiej /do Kolonijki/	asfaltowa	2,80	1169/4	0,0567	56,70	164648,00	401450,60
						1169/6	0,0155	15,50		
						306	2,6734	2673,40		

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przez- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł	
98	120090 E	Mąkolice od SKR - Mąkolice II	od drogi pow. 5110 E /Stryków-Koźle-Pludwiny- Mąkolice-Jasionna/ przecina drogę przez Mąkolice II i drogę pow. Popów-Jasionna, wśród pól do drogi dojazdowej Wola Mąkolska - Dąbrowa	asfaltowa - częściowo, dalej gruntowa	2,20	1136/1	0,3073	307,30			
						1136/2	0,3267	326,70			
						997	1,1184	1118,40			
						781	0,4569	456,90			
									2209,30		
99	120091 E	Mąkolice I - Wola Mąkolska	od drogi pow. 5111 E /Koźle- Gozdów-Mąkolice/ na końcu wsi Wola Mąkolska od Gozdowa przez Mąkolice I do granicy lasu w gm. Piątek	asfaltowa	3,80	94/3	3,0533	3053,30	154758,00	718657,80	
						94/1	0,0175	17,5	149217,00		
									241434,00		
									170178,00		
100		Mąkolice I - Jasionna	od drogi gm. Mąkolice I - Wola Mąkolska, pod lasem gm. Piątek do Jasionnej, gm. Piątek /do drogi Popów- Jasionna-Jasionna gm. Piątek	gruntowa	0,60	7/2	0,0762	8452,00			
						26/5	0,0177				178,30
						8)1	0,1783				50,00
						8)3	0,0500				50,00
									8680,30		
101	120092 E	Mąkolice - Feliksów	od drogi pow. 5110 E /Stryków-Koźle-Pludwiny- Mąkolice-Jasionna/ koło zlewni mleka w Mąkolicach, przecina drogę gminną przez Mąkolice I, wśród pól do Feliksowa do drogi Gozdów- Feliksów po wsi	Asfaltowa 550 m, dalej gruntowa	2,60	425/1	0,1582	158,20			
						523	0,4401	440,10			
						584	0,6116	611,60			
						682/1	0,0828	82,80			
						682/3	0,4179	417,90			
									1710,60		
102		Wola Mąkolska I /od Popowa/	od drogi pow. 5115 E /Wola Mąkolska-Popów/ w lewo i w pravo po wsi Wola Mąkolska	asfaltowa	1,60	791/1	1,0261	1026,10	200000,00	201677,70	
						791/2	0,4053	405,30			
						903/1	0,2463	246,30			

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przezd- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł
103		Wola Mąkolska I - Kolonijka	od drogi gm. Wola Mąkolska I od Popowa do Kolonijki przez Kolonijkę do granicy z Mąkolicami II	asfaltowa	0,80	894/4	0,2422	242,20	122513,00	122755,20
104		Wola Mąkolska k/Misztali	od drogi pow. 5115 E /Wola Mąkolska - Popów/ przed Pieńkami Popowskimi w prawo	gruntowa	0,35	1050/1	0,2119	211,90		211,90
105		Gozdów - Feliksów	od drogi pow. 5115 E /Koźle- Gozdów-Mąkolice/ do granicy z Gozdówek, gm. Stryków wśród pól do Feliksowa do krzyżówki drogi pow. 24105 /Rogóżno- Feliksów-Gozdów/ z drogą gm. Gozdów-Feliksów przez wieś	gruntowa	1,50	59/1	0,2254	225,40		
						59/2	0,4156	415,60		
						125	0,8668	866,80		1507,80
106		Gozdów - Feliksów przez wieś	od krzyżówki drogi pow. 5108E /Rogóżno-Feliksów- Gozdów/ z drogą gm. Gozdów-Feliksów, przez Feliksów po wsi do drogi dojazdowej Mąkolice- Feliksów-Kwilno, gm. Zgierz.	gruntowa	2,30	60)1	0,4673	467,30		
						60)2	0,6491	649,10		
						61)1	0,1052	105,20		
						61)2	0,6015	601,50		1823,10
107		Ziewanice	droga wewnętrzna na działkach budowlanych	gruntowa		550/10	0,3618	703,00		703,00

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi /od-przez- do/	Rodzaj nawierzchni	Długość km	nr działki	powie- rzchnia	Wartość gruntu	Wartość drogi po budowie	Razem całkowita wartość zł
108	105101E	Władysławów Bielawski - Sapy	od drogi gminnej Wola Zbrożkowa - Władysławów Bielawski k/ figurki do granicy z Sapami	asfaltowa	0,20	158/2	0,1381	138,10	48666,00	48804,10
109		Lubianków	droga wewnętrzna dojazd do działki nr 38/7	gruntowa	0,07	38/9	0,0293	1457,00		1457,00
Razem					131,57		86,69	144 839,60	9 168 138,19	9 312 977,79

Urząd Gminy Głowno										Wartości podane w hektarach (ha)							
System: PODATKI FIZ 2016.0.0.4.123										Zestawienie gruntów według klas użytków							
Operator: ADMINISTRATOR										Zakres numerów: pełny;							
										Stan na dzień : 2016-04-20							
Nazwa wsi / ulicy		Grunty orne ('R', 'S', 'B-R', 'Lz-R', 'Wsr-R')								Łąki i pastwiska ('L', 'Ps', 'B-L', 'B-Ps', 'Lz-L', 'Lz-Ps', 'Wsr-L')						Grunty bez klasy	Razem:
Grupa	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz	I	II	III	IV	V	VI		
Albinów																	
- 2				1,3541	3,4609	1,5423	0,2311	0,4451									7,0335
A - 34				13,6506	8,6222	1,5017	3,6727	2,3606	0,5472			0,4296	1,9059			0,0307	32,8546
B - 17			1,5188	25,6131	12,9757	2,5041	6,5980	2,5144				0,1722	4,3667	0,9763	0,0398	0,0539	57,3330
C - 4			4,6080	6,3213	5,1711	2,2685	1,9814					0,3837	0,3090				21,0430
D - 7			0,2015	21,3300	11,2252	4,3855	6,0609	5,3695					6,0259	0,1470	0,1007	0,1582	55,0044
E - 2				6,1195	5,4840	0,2186	7,2429	0,4481								0,0330	19,5461
Razem:			6,3283	74,3886	46,9391	12,4207	25,7870	11,1377	0,5472			0,9855	12,6075	1,1233	0,1405	0,2758	192,8146
Antoniew																	
- 1					1,2410	0,7057	2,5527	0,7469									5,2463
A - 44					6,1940	5,3214	9,6949	6,1383					1,5298	2,3814			31,4231
B - 11					6,2397	3,2467	11,4678	6,2616					5,1789	3,3302		0,0556	35,7805
C - 3				0,2852	3,1342	2,1570	6,7705	3,1078					0,6450	2,9535		0,0054	19,0586
D - 1					2,9267	1,0903	1,1352	1,1439					0,6815			0,0328	7,0104
Razem:				0,2852	19,7356	12,5211	31,6211	17,3985					8,0352	8,6651		0,0938	98,5189
Boczki Domaradzkie																	
- 2				0,4274	0,4704	0,2452	0,8786	0,2740					0,1925	0,0137		0,0215	2,5233
A - 21				0,2679	1,8207	1,0132	3,4851	0,8265					0,2629	1,8934	0,1857		9,7554
B - 15				9,5098	12,8165	11,4122	12,0133	1,9702					1,2272	1,0889	1,4553	0,6037	52,0971
C - 8			1,3829	10,1561	9,1826	6,5551	13,3513	0,8725					0,8374	1,9532	0,6744	0,1176	45,0831
D - 10		2,5742	4,1761	22,1066	21,7603	7,6417	15,7205	0,9205			0,1744		1,9276	3,0017	1,1321	0,2190	81,3589
E - 4				17,8064	15,0993	4,8952	5,1003	0,4602					0,2378	1,5683	0,8688	0,0435	46,0798
H - 3			1,9878	25,0330	19,0562	7,9308	8,2027	3,1340					0,1696	0,5927		0,2185	66,3253
Razem:		2,5742	7,5468	85,3072	80,2060	39,6934	58,7518	8,4579			0,1744		4,8550	10,1119	4,3163	1,2238	303,2229
Boczki Zarzeczne																	
A - 3					0,7155	0,1926							0,0444	0,1542			1,1067
B - 1					1,6727	0,7290	1,5110	0,4636					0,0202			0,0311	4,4276
C - 4					5,5305	6,6158	9,3134	0,7541					0,4831	0,9287	0,0996	0,1777	23,9029
D - 5				2,9841	13,0812	8,5630	14,2448	1,5777					0,1643	2,4574	0,3038	0,3718	43,7481
E - 5				0,9409	14,0470	14,9662	24,8567	0,5077					0,0451	6,2664	0,4154	1,4911	63,5836
Razem:				3,9250	35,0469	31,0666	49,9259	3,3031					0,7571	9,8067	0,8188	2,0717	136,7689

Nazwa wsi / ulicy		Grunty orne ('R', 'S', 'B-R', 'Lz-R', 'Wsr-R')								Ł ki i pastwiska ('Ł', 'Ps', 'B-Ł', 'B-Ps', 'Lz-Ł', 'Lz-Ps', 'Wsr-Ł')						Grunty bez klasy	Razem:
Grupa	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz	I	II	III	IV	V	VI		
Bronisławów																	
A - 44		0,0255	0,4441	2,2344	5,2562	3,9945	15,1193	3,5453				0,2838	5,3127	1,0476		0,3947	38,1074
B - 24			0,4597	1,8797	7,6170	6,5883	33,4911	5,7314				0,5957	12,5015	2,1900	0,2803	1,1330	73,3187
C - 1						0,2510	3,8329	1,5208					0,2620	0,2355		0,1365	6,7585
D - 2		0,0286	1,5215	1,5692	0,6463	2,3399	6,8931	1,8523					1,0300	0,0929		0,1052	16,5613
H - 1					0,3745	2,4148	8,5003	2,8025					0,9731	0,4323		0,2654	15,7629
Razem:		0,0541	2,4253	5,6833	13,8940	15,5885	67,8367	15,4523				0,8795	20,0793	3,9983	0,2803	2,0348	150,5088
Chlebowice																	
- 1													0,3783		0,1700		0,7344
A - 10			0,7916	1,0200	0,8717	1,2008	1,5209						2,4664	0,9561	1,4467	1,9672	12,2414
B - 5		2,6279	7,6584	2,6992	0,6054	0,6994	0,4757						0,0138	0,1287	0,3905	0,0328	15,4566
C - 2		1,5645	2,9492	3,2541	1,7075	0,4851							0,3346	0,1130			10,4080
D - 8		7,8607	22,4200	11,4903	6,2153	5,7911	8,3868						2,8987	1,4287	1,0648	0,4242	68,0189
E - 2		2,6935	10,6652	2,9750	1,5117	0,1983	0,4623						2,8125	0,1014	0,3020	0,0018	21,7237
H - 2		2,5315	11,2756	8,4337	4,8899	1,3051	2,8494	2,9958					1,1322	0,5944	1,2661	0,0640	37,5594
Razem:		17,2781	55,7600	29,8723	15,8015	9,6798	13,6951	2,9958					10,0365	3,3223	4,6401	2,4900	166,1424
D browa																	
- 1			0,4606	0,5424	0,9443	0,3214	2,2137										4,4824
A - 10			0,5742	5,6555	1,3643	1,0747	2,8816	0,3099				0,2615	0,4645	0,0347		0,0094	12,6303
B - 13			0,9849	14,7589	13,7998	3,9740	3,8772	3,4382					1,7877	0,1875		0,0042	42,8125
C - 2			0,6376	5,5048	1,2433	0,5129	1,6391	0,8770						0,3226			10,7373
D - 3			1,0125	2,2748	4,8732	0,9687	6,1288	6,6799					1,0338	2,8012	0,1576	0,0904	26,0209
E - 2			1,3659	3,0050	4,4726	1,1342	1,5163	3,7805								0,2477	15,5222
H - 2				0,6893	2,1403	3,0964	9,1659	7,1212					0,7033	7,7978	0,6836	0,1475	31,5453
Razem:			5,0357	32,4307	28,8378	11,0823	27,4226	22,2067				0,2615	3,9893	11,1438	0,8412	0,4992	143,7509
Domaradzyn																	
- 1						0,1218	0,0585										0,1803
A - 50		0,0361	1,2295	1,7003	1,7192	9,3840	19,8072	2,1523					1,2099	7,0211			44,2596
B - 25		0,9383	5,9003	5,1455	7,4566	11,9083	26,7551	2,3472					1,9388	15,1426	0,2920	0,0024	77,8271
C - 3		0,6111	1,0220	0,5555	0,7445	4,1868	3,8093	0,4590			1,9766	2,5923	1,5583				17,5154
D - 4		0,1992	3,8052	7,5362	4,4226	6,0952	4,3244	1,7315				2,9645	1,0973				32,1761
E - 4		0,0698	0,1080	1,4369	2,8676	9,7036	17,7693	0,7776				3,0402	8,4551				44,2281
H - 1		0,2376	2,5865	1,8751	2,2947	5,2897	3,5885	0,8669				2,9116	1,1594			0,0696	20,8796
Razem:		2,0921	14,6515	18,2495	19,5052	46,6894	76,1123	8,3345			1,9766	14,6573	34,4338	0,2920	0,0720		237,0662

Nazwa wsi / ulicy		Grunty orne ('R', 'S', 'B-R', 'Lz-R', 'Wsr-R')								Ł ki i pastwiska ('Ł', 'Ps', 'B-Ł', 'B-Ps', 'Lz-Ł', 'Lz-Ps', 'Wsr-Ł')						Grunty bez klasy	Razem:
Grupa	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz	I	II	III	IV	V	VI		
Feliksów																	
- 2								1,0998									1,0998
A - 32							1,3208	6,4144						0,8467	0,0706		8,7810
B - 2							2,5401	4,6920									7,2321
C - 3							4,5099	11,4349						0,6123		0,0924	16,7679
D - 1							7,0584	0,7359						0,0806		0,0750	8,1743
E - 2							7,0338	9,4098						4,1743		0,2814	20,8993
H - 1							11,8983	9,3128								0,2438	21,4549
Razem:							34,3613	43,0996						5,7139	0,0706	0,6926	84,4093
Gawronki																	
A - 11					1,0106	2,1242	6,3221	0,9743					0,3078	0,8071		0,0358	11,5819
B - 7					0,3288	3,0913	14,7573	3,5056					0,0965	0,9771		0,1512	22,9078
C - 4					0,7993	0,3539	15,7268	3,6566					0,0739	1,4908	0,3263	0,1224	22,5500
D - 1						0,1214	4,6428	1,5632						0,4078		0,2665	7,0017
E - 3					0,5719	0,7383	27,0825	4,4886					1,3001	3,1475	1,5680	0,2921	39,1890
H - 1						0,4494	9,6722	3,7840					0,0270	1,6380	0,1125	0,0916	15,7747
Razem:					2,7106	6,8785	78,2037	17,9723					1,8053	8,4683	2,0068	0,9596	119,0051
Glinnik																	
H - 1		2,6344	73,9499	78,2420	29,5985	16,7785	16,5277	2,5754					0,1299			0,4237	222,0458
Razem:		2,6344	73,9499	78,2420	29,5985	16,7785	16,5277	2,5754					0,1299			0,4237	222,0458
Helenów																	
- 1							0,8778	0,0770									0,9548
A - 28							11,7208	4,0115								0,1294	15,8617
B - 10							14,8932	13,7545					0,0798			0,2465	28,9740
Razem:							27,4918	17,8430					0,0798			0,3759	45,7905
Jasionna																	
- 1						0,2192	0,7520	1,1217								0,0177	2,1106
A - 12					2,4864	2,0130	5,3770	3,0421					0,4911			0,0490	13,4586
B - 7					3,2440	2,2657	11,1604	7,9725					0,1531	0,7920	0,2476	0,3135	26,1488
C - 5		0,4179	1,8344	7,7732	6,8186	8,5906	2,8851					1,7824	2,0623			0,3334	32,4979
D - 1			0,4483	0,3339	3,2603	3,0903	0,2786					0,8717	0,3078			0,0966	8,6875
E - 6			4,3471	4,7398	24,2357	22,6482	8,4364					1,4770	3,8138			0,8726	70,5706
H - 1			3,5715	5,2247	8,0105	10,5413						0,8605	0,3735			0,3647	28,9467
Razem:		0,4179	10,2013	23,8020	46,8230	62,1598	23,7364					5,1447	7,8405	0,2476	2,0475	182,4207	

Nazwa wsi / ulicy		Grunty orne ('R', 'S', 'B-R', 'Lz-R', 'Wsr-R')								Ł ki i pastwiska ('Ł', 'Ps', 'B-Ł', 'B-Ps', 'Lz-Ł', 'Lz-Ps', 'Wsr-Ł')						Grunty bez klasy	Razem:
Grupa	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz	I	II	III	IV	V	VI		
Kadzielin																	
- 2			1,6102	0,9469	0,2430	0,1025	0,6778							0,1833			3,7637
A - 38		4,1025	15,7834	4,5607	1,6747	1,2793	3,1041	0,1749						1,1275			32,0778
B - 21		10,5070	26,5932	7,5209	7,9295	5,8686	5,7348	1,4030	0,0492			0,2744		2,3693			68,3347
C - 4		3,6425	6,6482	2,5723	3,4288	1,9270	2,6729	1,1581						1,1967			23,3089
D - 4		3,0705	7,5549	5,4987	10,7640	3,0145	2,1938	0,6812						0,4844			33,5562
E - 2		0,4454	9,8799	4,1927	3,2658	1,8936	3,4915	0,1862						0,8653		0,0087	24,4652
Razem:		21,7679	68,0698	25,2922	27,3058	14,0855	17,8749	3,6034	0,0492			0,2744	5,3612	0,8653		0,0087	185,5065
Kamie																	
A - 37			9,1808	8,2925	6,0724	5,1718	7,4691	0,8792				0,1606	0,4337	0,3523		0,0200	38,2920
B - 22			15,3281	14,2303	15,1678	9,1675	11,1384	2,5005				0,7479	1,3460	0,1804		0,1212	69,9281
C - 5			7,2436	6,0526	4,5228	6,4626	6,8374					0,1766	0,1077	1,0914			33,0348
D - 8			12,9711	19,3241	10,4734	9,7260	9,5895	1,0753				0,8785	1,7653	0,1106	0,0920	0,0204	66,0262
H - 1			0,8595	6,2888	3,9448	3,1587	2,6872	0,8337								0,0425	17,8152
Razem:			45,5831	54,1883	40,1812	33,6866	37,7216	5,2887				1,9636	3,6527	1,7347	0,0920	0,2041	225,0963
Karasica																	
A - 18							10,0840	0,1925					1,9769	0,1993		0,1615	12,6142
B - 11			0,2521	0,3326	0,4800		30,0607	1,9096					2,9737	1,1097		0,4231	37,5415
D - 1							6,0471	0,2904					0,4176	0,4060		0,0227	7,1838
Razem:			0,2521	0,3326	0,4800		46,1918	2,3925					5,3682	1,7150		0,6073	57,3395
Karnków																	
- 1				7,9633	1,7970	0,2432								1,4006		0,1011	11,5052
A - 30			2,7236	7,1192	3,0449	1,5807	1,9830	0,3020				0,0036	0,7609	0,2846		0,3322	18,1347
B - 24			1,1018	10,2576	10,2188	8,7283	36,9965	11,0906					0,7686	2,1591		0,8809	82,2022
C - 15			4,1012	16,1452	16,9126	10,7876	21,9537	10,1823				0,1277	4,7442	0,6486	0,4559	0,8500	86,9090
D - 8			6,4054	13,5703	10,7666	9,5335	14,4961	6,7140				0,2876	2,2255	0,8232		0,4108	65,2330
E - 6			0,4653	14,7607	10,4710	5,3904	20,9431	12,4770				0,8042	3,0141	0,8579	1,4739	0,7548	71,4124
H - 3			5,3335	14,3101	17,7660	8,1733	12,4878	1,5659				0,3741	5,9642	3,6302		1,1968	70,8019
Razem:			20,1308	84,1264	70,9769	44,4370	108,8602	42,3318				1,5972	18,8781	8,4036	1,9298	4,5266	406,1984
Konarzew																	
- 1				0,7461	1,4169	0,6949											2,8579
A - 19			0,1512	5,5890	5,1520	1,3190	1,7706									0,0060	13,9878
B - 5			0,7092	7,5054	7,2605	1,3847	0,3466									0,0651	17,2715
C - 1				2,3425	1,8299	0,5359	0,6716										5,3799

Nazwa wsi / ulicy		Grunty orne ('R', 'S', 'B-R', 'Lz-R', 'Wsr-R')								Ł ki i pastwiska ('Ł', 'Ps', 'B-Ł', 'B-Ps', 'Lz-Ł', 'Lz-Ps', 'Wsr-Ł')						Grunty bez klasy	Razem:	
Grupa	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz	I	II	III	IV	V	VI			
D - 1					3,5699	1,4847	1,7849	2,0083									0,0708	8,9186
E - 2			4,8895	12,0855	6,7641	0,0275	1,2383	0,7965					0,0430	0,2003	0,2118			26,2565
H - 1			7,8797	10,7811	6,0111	1,6354												26,3073
Razem:			13,6296	39,0496	32,0044	7,0821	5,8120	2,8048					0,0430	0,2003	0,2118		0,1419	100,9795
Lubianków																		
- 1														0,4382				0,4382
A - 41			0,6631	5,7485	3,5892	1,4861	5,0025	2,5399			1,0075	0,9926	2,4072	0,0512	0,2225			23,7103
B - 31		1,6080	23,2634	17,3830	15,9957	9,8646	16,5902	10,4479					5,5549	3,8098	0,6596	0,0007		105,5940
C - 12		4,2071	13,2940	12,1095	9,9583	2,8689	13,3277	9,0779				1,3041	3,6331	1,4785	5,6422			76,9013
D - 14		2,0193	26,1443	33,4742	19,6457	12,9084	14,7862	3,6832				1,9028	2,5129	0,2636	0,0755			117,4161
E - 5		2,7713	15,8201	17,4243	7,1710	3,6445	6,5600	3,8049					1,2294					58,8543
H - 2			4,6099	9,7393	8,6937	3,5091	8,6485	2,3327					0,0853	3,9019	0,2908			44,2338
Razem:		10,6057	83,7948	95,8788	65,0536	34,2816	64,9151	31,8865			1,0075	9,8397	17,9325	2,7437	8,5356			427,1480
M kolice																		
- 11			0,4516	0,0463	1,0084	2,7991	19,4994	6,2780					0,7295	2,1112				33,3459
A - 55			1,4837	3,3833	3,0746	7,0682	24,4460	4,5896			0,0977	2,3589	3,1850		0,5022			50,4271
B - 42			2,3143	6,9089	10,1703	20,1715	65,2636	14,8619			0,4672	9,6026	12,2377	0,0638	1,5547			143,6173
C - 28			8,5715	13,1726	14,1815	28,7318	64,0315	14,0325			1,2325	10,7397	10,8954	0,5502	1,3960			167,5352
D - 50			19,9780	26,7093	37,1842	63,1019	168,0749	40,8828			1,4227	20,6230	28,0970	0,3349	3,6678			410,1460
E - 34			10,6145	17,7345	27,5892	53,3187	193,0904	42,4426			0,0548	18,7654	38,0075	1,4383	4,2812			407,4227
H - 9			50,0820	26,3936	18,4843	31,4066	72,5006	18,0943	0,3726		0,5134	25,5455	10,0101	0,3301	1,8888			255,6219
Razem:			93,4956	94,3485	111,6925	206,5978	606,9064	141,1817	0,3726		3,7883	88,3646	104,5439	2,7173	13,7131			1468,1161
Mi so nia																		
- 1		1,0160	7,3528	1,0531								0,5446						9,9972
A - 13			2,5985	1,7684	2,0940	0,7312						0,4409	3,1482		0,0640			10,8452
B - 10			2,6401	10,1117	8,8043	4,3784	3,0303	1,0283				1,1715	0,3241	0,0088				31,4975
C - 4			2,6979	8,6907	5,0601	3,1442	9,2296	1,8931			1,3430	0,4687	0,0835	0,5851				33,1959
D - 12		1,2067	22,0591	28,5753	13,5430	7,8319	10,3341	7,0336			0,9790	6,9694	0,4749	0,5535				99,5977
E - 9			21,2455	29,5947	17,4549	7,0708	10,8090	8,3970			2,4029	5,9859	2,6932	0,1530	0,1184			105,9253
H - 4		1,2491	27,1079	21,9358	15,6099	9,0313	8,8774	2,6628			3,8356	5,3670			0,1964			95,8732
Razem:		3,4718	85,7018	101,7297	62,5662	32,1878	42,2804	21,0148			9,5460	23,1107	3,5757	0,1530	1,5569			386,9320
Ostroł ka																		
- 1			0,5913															0,5913
A - 47		0,5531	12,9491	16,1372	9,9702	1,8432	2,5421	1,5894				1,2936	0,0757	0,2672				47,2208
B - 23		4,2654	20,5250	27,3278	16,0270	2,8179	5,7432	0,4525				1,3494	0,7894	0,1472				79,7175

Nazwa wsi / ulicy		Grunty orne ('R', 'S', 'B-R', 'Lz-R', 'Wsr-R')								Ł ki i pastwiska ('Ł', 'Ps', 'B-Ł', 'B-Ps', 'Lz-Ł', 'Lz-Ps', 'Wsr-Ł')						Grunty bez klasy	Razem:
Grupa	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz	I	II	III	IV	V	VI		
C - 20		3,2623	49,3767	39,0400	17,4654	4,7199	6,3550	0,2543				0,7797	3,9852	0,3267		0,1112	125,6764
D - 5		2,5068	14,0814	7,9126	6,7434	1,9132	4,2362					0,3520	1,0467				38,7923
E - 3			10,6108	12,6670	6,8467	1,4833	2,2136	1,1382					1,6329	0,5061		0,6627	37,7613
Razem:		10,5876	108,1343	103,0846	57,0527	12,7775	21,0901	3,4344				1,1317	9,3078	1,6979		1,1883	329,7596
Piaski Rudnickie																	
A - 44					1,7782		6,2321	10,8824						0,0973	0,0728	0,1506	19,2134
B - 7				2,1386	1,6801		10,5259	6,1542					0,2086		0,3496	0,1518	21,2088
C - 1					0,1509		3,0040	2,2543								0,0464	5,4556
D - 1							4,3248	5,5099								0,0518	9,8865
Razem:				2,1386	3,6092		24,0868	24,8008					0,2086	0,0973	0,4224	0,4006	55,7643
Popów																	
A - 9			1,1556	0,5136	0,7611	0,1768	1,1453					0,1341	0,2670	0,0223			4,1758
Razem:			1,1556	0,5136	0,7611	0,1768	1,1453					0,1341	0,2670	0,0223			4,1758
Popów Głowie ski																	
A - 15		0,3500	0,3801	4,3156	3,4629	1,1771	4,1435	0,5257				0,6589	0,2259	0,2014		0,0656	15,5067
B - 10			2,6856	4,4691	8,3413	2,8947	9,0675	1,8955				0,2378	0,3811	0,3004			30,2730
C - 8			1,9791	9,7085	13,9256	8,4363	10,0599	1,0078				2,2513	0,2775	0,1025			47,7485
D - 8		0,1972	5,1262	28,5967	15,8690	7,3961	6,2748	0,9755				0,2421	3,8732	0,8271			69,3779
E - 4		0,6274	2,2386	5,7715	11,2023	9,7925	14,5598	0,1151				0,2653	1,1691	0,2463		0,0513	46,0392
H - 8		0,3586	19,7797	38,2540	33,7783	26,6884	43,7011	9,1707				2,9316	1,4472	1,6774		0,5483	178,3353
Razem:		1,5332	32,1893	91,1154	86,5794	56,3851	87,8066	13,6903				6,5870	7,3740	3,3551		0,6652	387,2806
Popówek																	
- 1				1,6049	3,2056	0,4509	0,3844						0,0017			0,2303	5,8778
A - 10			0,6986	5,2030	5,7948	1,0400	2,6829	0,6236					0,3041				16,3470
B - 5			0,4140	4,0650	3,3698	2,6651	4,6989	0,5585					0,1605	0,6215			16,5533
C - 5			2,7150	8,3901	7,2119	2,5717	5,0866	1,9096					0,1379				28,0228
D - 1				0,7206	2,5008	1,0153	0,0691										4,3058
E - 4				15,3445	15,8968	2,1577	3,8315	0,5823					1,1453	0,8326		0,0425	39,8332
Razem:			3,8276	35,3281	37,9797	9,9007	16,7534	3,6740					1,7495	1,4541		0,2728	110,9399
Popówek Włocia ski																	
A - 10				1,7383	1,0060	0,2924	0,3688						0,4981	0,0329			3,9365
Razem:				1,7383	1,0060	0,2924	0,3688						0,4981	0,0329			3,9365
Rudniczek																	
- 3			0,1944	3,0532	3,3829	0,2548	0,4339	0,6921					0,3910				8,4023

Nazwa wsi / ulicy		Grunty orne ('R', 'S', 'B-R', 'Lz-R', 'Wsr-R')								Ł ki i pastwiska ('Ł', 'Ps', 'B-Ł', 'B-Ps', 'Lz-Ł', 'Lz-Ps', 'Wsr-Ł')						Grunty bez klasy	Razem:	
Grupa	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz	I	II	III	IV	V	VI			
A - 27			0,7633	6,3327	12,0899	2,0795	2,4408	0,9996					0,8689				0,0237	25,5984
B - 12			2,2033	11,0062	15,2236	0,8982	3,7928	0,8392					0,7405	0,5510			4,3772	39,6320
C - 13			4,6070	31,2974	18,9460	2,5814	10,8079	5,8429					0,6839		0,3051		0,7587	75,8303
D - 6			0,3160	23,3517	18,1102	3,1107	3,0278	0,8683					0,6631					49,4478
E - 4				15,6857	15,2374	1,3297	10,2601	3,4443					3,0292	0,5017			0,0108	49,4989
H - 2		0,1830	9,1211	6,1034	4,3268	5,0486	4,2691	0,4946									3,2469	32,8595
Razem:		0,1830	17,2051	96,8303	87,3168	15,3029	35,0324	13,1810					6,3766	1,0527	0,3051		8,4173	281,2692
Władysławów Bielawski																		
- 2							0,4057	2,8296	0,3407					0,0522				3,6282
A - 36						0,1515	11,5224	9,2023	0,1712					2,2644	0,2695		0,1011	23,6824
B - 7						0,0144	10,7196	7,9156	0,5471				0,1592	1,9155			0,1103	21,3817
C - 5					1,7638	1,8704	19,1469	6,9473	0,2527				0,2737	1,5936	0,0272		0,1824	32,0580
D - 4						0,3302	20,5847	7,1563	0,0173				0,1403	2,2517	0,0960		0,0848	30,6613
Razem:					1,7638	2,3665	62,3793	34,0511	1,3290				0,5732	8,0774	0,3927		0,4786	111,4116
Władysławów Popowski																		
A - 16			0,7622	3,1660	3,3046	2,7422	2,5029	0,2671					1,4136				0,0319	14,1905
B - 13			5,4215	12,8409	11,5889	3,2558	1,0954	0,0381			0,4622	2,5969			0,3608		0,0410	37,7015
D - 3			6,1015	7,0121	5,9698	2,5876	0,8366	0,0702			2,1216	0,4991	0,0687				0,2941	25,5613
E - 5			7,1835	11,3061	15,4437	7,6724	9,9970	0,6420			0,5825	3,3496	1,5508	0,2491				57,9767
H - 3			1,8729	12,2112	12,8454	8,9742	14,4161	6,4840					2,9684	1,9270	0,6234		0,0562	62,3788
Razem:			21,3416	46,5363	49,1524	25,2322	28,8480	7,5014			3,1663	10,8276	3,5465	1,2333			0,4232	197,8088
Wola Zbrokwa																		
A - 24			0,5963	2,2019	2,9256	0,6167	2,8338	1,7616					0,1761	0,1332			0,0737	11,3189
B - 1				1,2177	1,3834		0,1360							0,0676	0,0909		0,0072	2,9028
D - 1			1,0680	2,6520	2,5778	0,6333	0,7130	0,3612					0,0339				0,0529	8,0921
E - 1			0,2325	0,8478	1,6137	0,4698	2,6865							5,1112	0,2081		0,1089	11,2785
Razem:			1,8968	6,9194	8,5005	1,7198	6,3693	2,1228					0,2100	5,3120	0,2990		0,2427	33,5923
Wola Lubiankowska																		
A - 28			3,9594	5,7021	3,7309	3,1235	6,8999	6,3260					0,5977	0,6297			0,0054	30,9746
B - 25			7,7391	17,2994	10,4710	11,7398	17,6602	20,6404					0,1975	4,0219				89,7693
C - 10			6,0993	12,4219	4,4293	4,1958	12,8214	17,5994					0,7747	1,1707	0,0931			59,6056
D - 7			7,6978	11,6142	7,1258	4,3783	9,3643	9,9417					3,5269	1,1688				54,8178
E - 1			0,5975	3,2002	1,3450	0,9821	2,5048	1,5901						1,0511				11,2708
Razem:			26,0931	50,2378	27,1020	24,4195	49,2506	56,0976					5,0968	8,0422	0,0931		0,0054	246,4381

Nazwa wsi / ulicy		Grunty orne ('R', 'S', 'B-R', 'Lz-R', 'Wsr-R')								Ł ki i pastwiska ('Ł', 'Ps', 'B-Ł', 'B-Ps', 'Lz-Ł', 'Lz-Ps', 'Wsr-Ł')						Grunty bez klasy	Razem:
Grupa	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz	I	II	III	IV	V	VI		
Wola M kolska																	
- 2						1,9312	5,7891	1,1602					1,0600	1,0359		0,0330	11,0094
A - 34			2,3087	1,5186	1,8198	3,7362	7,2887	1,9933				0,1574	4,6348	0,5079		0,0770	24,0424
B - 20			3,8283	2,8537	4,4338	13,1350	28,1844	8,4192				0,3933	3,7861	2,3445		0,2671	67,6454
C - 16			2,1480	12,7492	6,5425	13,3780	43,3318	9,7731					8,5210	2,1504		0,0716	98,8619
D - 36			8,3896	21,6790	22,4408	54,2875	125,5722	36,4248				0,7624	21,6727	9,7810	0,0249	0,3756	301,5395
E - 16			9,1134	22,8483	12,6089	29,5537	66,0049	24,4484				1,1097	10,4983	6,9510	0,3023	0,3151	184,2215
H - 3			5,3385	8,9944	4,4288	15,7930	26,2818	7,0641					2,8216	2,0219	0,1801	0,2605	73,1847
Razem:			31,1265	70,6432	52,2746	131,8146	302,4529	89,2831				2,4228	52,9945	24,7926	0,5073	1,3999	760,5048
Wola Zbro kowa																	
- 2				0,3577	0,9832	0,2352	1,2934	0,9989								0,0432	3,9116
A - 44			1,5370	9,9189	13,2729	4,5446	7,4966	5,8655					0,1251	1,1932	0,4745	0,2466	44,6749
B - 44			6,7973	20,8412	42,1000	15,4051	36,0069	21,6864				0,4827	1,6862	0,8644	0,5990	0,9351	147,4043
C - 12			1,7828	13,3727	23,9534	4,9430	14,5363	8,3487					0,1420	0,2315	0,3278	0,4583	68,0965
D - 7			2,1241	10,0195	17,2876	6,9019	10,5991	6,9957				0,2619	0,0928	0,0601	0,3618	0,3050	55,0095
E - 5			2,2738	5,4658	21,5522	5,6676	11,8298	6,8448					0,0874	1,0356	0,3568	0,4031	55,5169
H - 1				4,5228	6,7844	4,3365	5,6289	1,8152						0,1899		0,1362	23,4139
Razem:			14,5150	64,4986	125,9337	42,0339	87,3910	52,5552				0,7446	2,1335	3,5747	2,1199	2,5275	398,0276
Ziewanice																	
- 2					0,5842	0,4076	0,4873	0,1000					0,2546				1,8337
A - 76			0,9700	3,0665	1,1636	2,4482	6,2909	12,5490			0,0743		0,2254	5,3563	3,3589	1,1233	36,6264
B - 18			3,5278	7,7420	10,5558	6,8063	17,8423	8,3758					0,7789	3,4691	0,0685	1,2157	60,3822
C - 10			2,6275	13,5945	7,1112	8,8622	11,8965	3,8575	0,8571			0,9559	1,0540	5,4288	0,8928	0,3477	57,4857
D - 8			6,9909	13,7419	6,2552	7,7091	16,5757	7,3576	0,0133				2,5966	0,6308	6,1985	0,5558	68,7924
E - 7			1,9911	9,9644	8,3259	4,8993	30,3790	14,7114					0,4619	1,1822	6,7845	2,0196	83,5377
H - 2			4,1901	16,2633	2,6213	0,0953	4,1456	2,3162					1,3644	3,7768	0,2955	0,4683	35,5368
Razem:			20,2974	64,3726	36,6172	31,2280	87,6173	49,2675	0,8704		0,0743	4,0144	5,4903	31,0140	7,1911	6,1404	344,1949
Ogółem:		72,7821	854,5553	1467,4880	1301,9869	975,2301	2311,0510	794,6766	3,1684		0,0743	40,6554	339,8228	335,7504	34,0657	64,7165	8604,8853

Koniec wydruku

Załącznik nr 3 do Planu rozwoju lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 - 2023

FINANSOWANIE PLANOWANYCH ZADAŃ W LATACH 2016 - 2023

1. FINANSOWANIE PLANOWANYCH ZADAŃ W 2016 ROKU

Nazwa zadania	Łączne nakłady (PLN)	Rezultat	2016		
			Wydatki ogółem	w tym	
				środki własne (PLN)	fundusze UE (PLN)
Projekt wodociągu w Feliksowie	30 000	1 kpl.	30 000	30 000	0
Rozbudowa sieci wodociągowej we wsi Lubianków	150 000mb	150 000	54 555	95 445
Przebudowa drogi gminnej we wsi Dąbrowa	120 000mb	120 000	43 644	76 356
Przebudowa drogi gminnej we wsi Wola Zbożkowa	160 000mb	160 000	58 192	101 808
Przebudowa drogi gminnej we wsi Mąkolice	480 000mb	480 000	174 576	305 424
Modernizacja bazy komputerowej	30 000	1 kpl.	30 000	30 000	0
Budowa czterech placów zabaw: Bronisławów, Ostrołęka, Ziewanice i Wola Zbożkowa	60 000	4 kpl.	60 000	21 822	38 178
Ogółem	1 030 000	-	1 030 000	374 611	655 389

2. FINANSOWANIE PLANOWANYCH ZADAŃ W LATACH 2017 - 2020.

Wieloletni plan inwestycyjny 2017 - 2020														
Nazwa zadania	łączne nakłady	Rezultat	2017			2018			2019			2020		
			Wydatki ogółem	w tym		Wydatki ogółem	w tym		Wydatki ogółem	w tym		Wydatki ogółem	w tym	
				środki własne	fundusz unijne		środki własne	fundusze unijne		środki własne	fundusze unijne		środki własne	fundusze unijne
Budowa kanalizacji we wsi Lubianków														
Utworzenie gminnego programu dofinansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Głowno														
Wymiana zbiorników oczyszczających wodę pobieraną ze studni głębinowych (Boczki Domaradzkie, Gawronki)														
Montaż zasuw zabezpieczających przyłącza wodociągowe (Boczki Domaradzkie, Gawronki)														
Budowa wodociągu w Feliksowie														
Budowa drogi Lubianków - Borki														

Budowa drogi Lubianków – Ostrołęka														
Budowa drogi Lubianków – Albinów														
Budowa chodnika w miejscowości Lubianków														
Budowa drogi Wola Mąkolska – od Gozdowa														
Budowa drogi Wola Mąkolska – od Popowa														
Droga we wsi Antoniew - położenie nowej nakładki asfaltowej														
Droga Boczki Zarzeczne – Gawronki – położenie nowej nakładki asfaltowej														
Droga Boczki Zarzeczne – Boczki Domaradzkie – położenie nowej nakładki asfaltowej														
Droga Wola Mąkolska – położenie nowej nakładki asfaltowej														
Droga Wola Mąkolska od Popowa – utwardzenie dróg dojazdowych do pól położonych za autostradą w stronę Felixsowa														
Droga Lubianków – Albinów – utwardzenie gruntowej drogi gminnej														

Droga Różanów – do Pałacu – położenie nowej nakładki asfaltowej														
Budowa drogi w Ziewanicach na nowym osiedlu														
Budowa oświetlenia na nowym osiedlu w Ziewanicach														
Rewitalizacja parku wiejskiego we wsi Lubianków														
Budowa świetlicy dla dzieci i młodzieży we wsi Wola Mąkolska														
Remont świetlicy wiejskiej w Albinowie														
Budowa sieci Internetu Szerokopasmowego (światłowód)														
Budowa systemu centralnego ogrzewania w garażu i świetlicy w miejscowości Boczki Domaradzkie														
Utworzenie programu dofinansowania budowy/instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii														
Uruchomienie trasy: Wola Lubiankowska-Różany-Lubianków-Rudniczek-Głowno														
Uruchomienie trasy: Ostrołęka-Albinów-Wola Lubiankowska-Różany-Lubianków-Rudniczek-														

Główny														
Ogółem	4 384 018,37		1 055 750,00			1 082 143,75			1 109 197,34			1 136 927,28		

3. FINANSOWANIE PLANOWANYCH ZADAŃ W LATACH 2021 - 2023

Wieloletni plan inwestycyjny 2021 - 2023														
Nazwa programu	łączne nakłady	Rezultat	2021			2022			2023					
			Wydatki ogółem	w tym		Wydatki ogółem	w tym		Wydatki ogółem	w tym				
				środki własne	fundusze unijne		środki własne	fundusze unijne		środki własne	fundusze unijne			
Modernizacja stacji wodociągowej w Popowie Głowieńskim														
Utworzenie gminnego programu dofinansowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Głowno														
Przebudowa wodociągu – połączenie wodociągu z Lubiankowa do Ostrołęki														
Naprawa i budowa poboczy przy drogach gminnych w Popowie Głowieńskim														
Droga Popowo Głowieńskie - przebudowa od drogi powiatowej														
Droga Ostrołęka –														

Lubianków – położenie nowej nakładki asfaltowej														
Droga gminna 120058E i G8E – położenie nowej nakładki asfaltowej														
Budowa dróg dojazdowych Władysławowo Popowskie do Mięsośni														
Budowa oświetlenia ulicznego w Popowie Głowieńskim														
Modernizacja sieci energetycznej w Popowie Głowieńskim														
Kompleksowa modernizacja obiektu sportowego „Sokół” w Popowie Głowieńskim														
Doposażenie obiektu szkolnego przy Zespole Szkół w Popowie Głowieńskim – montaż trybun przy boisku wielofunkcyjnym														
Rewitalizacja placu przy OSP w Ostrołęce														
Remont Sali widowiskowej w OSP w Ostrołęce														

Budowa Amfiteatru w Bronisławowie														
Termomodernizacja budynku OSP w Popowie Głowieńskim wraz z zagospodarowaniem terenu														
Utworzenie programu dofinansowania budowy/instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii														
Wymiana samochodu strażackiego OSP w Ostrołęce														
Ogółem	3 584 181,01		1 165 350,46			1 194 484,22				1 224 346,33				